

Indvandrere i Danmark

**Marius Ejby Poulsen
Anita Lange**

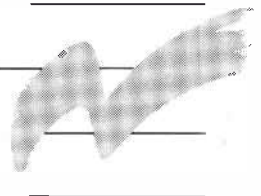
DANMARKS STATISTIK

- 9 JUNI 2000

BIBLIOTEKET

Immigrants in Denmark

DANMARKS
STATISTIK

Indvandrere i Danmark

Udgivet af Danmarks Statistik

ISBN 87-501-1048-9

Pris: 135,00 kr. inkl. 25 pct. moms

Omslagsfoto: Billedhuset

Danmarks Statistiks trykkeri, København

Adresse

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

fax 39 17 39 99

e-post: dst@dst.dk

<http://www.dst.dk>

1. oplag: 800 stk, dec. 1998

2. oplag: 800 stk, febr. 1999

Opgørelsestidspunktet rettet
fra *nov. 1996* til *nov. 1995* i
tabel 6.1, 6.2, 6.3 og i
figur 6.1 og 6.2

3. oplag: 1000 stk, sept. 1999

Signaturforklaring

$\begin{matrix} 0 \\ 0,0 \end{matrix} \}$ Mindre end $\frac{1}{2}$ af den anvendte enhed

. Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

.. Oplysning for usikker til at angives

- Nul

© Danmarks Statistik 1998

Enhver form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne publikation, uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik, er forbudt efter gældende lov om ophavsret.

Undtaget herfra er citatretten, der giver ret til at citere, med angivelse af denne publikation som kilde, i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet.

Forord

Indvandrere i Danmark

Med bogen *Indvandrere i Danmark* tegner Danmarks Statistik et samlet billede af to centrale befolkningsgrupper med udenlandsk baggrund, indvandrere og efterkommere.

I bogen samles oplysninger om indvandrere og efterkommere fra forskellige statistikområder for første gang. Oplysningerne drejer sig om demografi, husstande og familier, bolig, arbejdsmarked, uddannelse, indkomster, brug af sundhedssystemet samt kriminalitet. Det er valgt at bringe de nyeste oplysninger på de forskellige områder, fremfor tids-serier.

En del af de oplysninger, som indgår i bogen, er allerede publiceret i forvejen i de løbende statistikudgivelser, mens andre er særligt fremstil-lede til bogen. For at gøre sammenligninger nemmere, er det tilstræbt, at den statistik som vises for indvandrere og efterkommere, så langt som muligt, ligner den statistik, som løbende produceres for hele befolknin-gen.

Statistikken i denne bog om de forskellige emner er ikke udtømmende, da næsten al den personstatistik, som publiceres af Danmarks Statistik, i princippet også kan udarbejdes for indvandrere og efterkommere. Der er i stedet for tale om et udvalg af oplysninger, som forhåbentlig kan give inspiration til hvordan statistik fra forskellige emneområder kan kombi-neres.

Det er målet, at den viste statistik skal give en samlet beskrivelse af ind-vandrere og efterkommeres forhold på centrale samfundsområder.

Bogen er skrevet af Marius Ejby Poulsen og Anita Lange med bidrag fra Anna Qvist (husstande og familier) og Yrsa Smith (uddannelse). Dorthe Larsen og Thomas Norup har stået for layout og grafik. Herudover har en række medarbejdere i Danmarks Statistik bidraget med data og kom-mentarer. Marius Ejby Poulsen har været ansvarshavende redaktør.

Danmarks Statistik , december 1998

Jan Plovsing /

Lars Borchsenius

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	7
1. Definitioner og afgrænsninger.....	9
1.1 Definitioner af indvandrere, efterkommere og Øvrige.....	9
1.2 Afgrænsning af lande	14
2. Demografi	17
3. Husstande og familier.....	31
4. Boligforhold	39
5. Arbejdsmarked	47
5.1 Indvandrere og efterkommeres generelle arbejdsmarkedstilknytning.....	47
5.2 Arbejdsløsheden for indvandrere og efterkommere.....	56
6. Uddannelse	61
7. Indkomst	73
8. Indkomsterstattende ydelser.....	85
9. Sundhed	93
9.1 Sygehusbenyttelse	93
9.2 Sygesikringsydelse	99
10. Kriminalitet.....	105
Datagrundlag og metode til afgrænsning af indvandrere og efterkommere.....	111
Bilagstabeller.....	113
Litteraturliste	125
Stikordsregister	127

Sammenfatning

Statistiske oplysninger om indvandrere, efterkommere og Øvrige

I denne bog sammenlignes statistiske oplysninger om indvandrere, efterkommere og Øvrige. Efterkommere svarer til det der i daglig tale går under betegnelsen 2. generationsindvandrere. Øvrige er i denne forbindelse alle, som ikke er defineret som indvandrere eller efterkommere. Indvandrerne og efterkommerne er gennemgående delt op efter deres oprindelsesland i mere udviklede lande eller mindre udviklede lande.

Definitioner

Bogen indledes med et afsnit, som gør rede for hvordan de tre grupper defineres og afgrænses i praksis, ligesom det beskrives hvilke lande, der hører til de mere udviklede respektive mindre udviklede.

Udvikling

Det efterfølgende kapitel beskriver udviklingen i antallet af indvandrere og efterkommere og sammensætningen af de to befolkningsgrupper.

Antallet af indvandrere fordoblet siden 1980

Antallet af indvandrere er godt og vel fordoblet siden begyndelsen af 80'erne (fra knap 135.000 i 1980 til knap 277.000 i 1998). Hovedparten af indvandrerne i 1980 kom fra mere udviklede lande, og der var kun en lille andel fra mindre udviklede lande. I dag er der næsten lige mange fra mere og mindre udviklede lande.

Efterkommere fra mindre udviklede lande er steget mest

Efterkommerne fra mindre udviklede lande er den gruppe, som er vokset kraftigst i perioden. Grunden til dette er dels den stigende indvandring fra mindre udviklede lande og dels en høj fertilitet i denne indvandrergruppe. Mens fertiliteten blandt indvandrere fra mere udviklede lande ligner fertiliteten blandt Øvrige, ligger den betydeligt højere blandt indvandrerne fra mindre udviklede lande.

Indvandrerne fra mere udviklede lande ligner Øvrige

Det er et gennemgående træk inden for mange områder, at når der foretages en opdeling på mere og mindre udviklede lande, så er der store ligheder mellem indvandrere fra mere udviklede lande og Øvrige, mens indvandrere fra mindre udviklede lande afviger en del.

Aldersfordelingen er en forklaring

Aldersfordelingen i de to grupper er meget forskellig. Der er stor overvægt af unge, næsten 60 pct. er under 35 år, og få over 60 år i gruppen af indvandrere fra mindre udviklede lande. Aldersfordelingen blandt indvandrerne fra mere udviklede lande ligger tættere på den for Øvrige.

Forskellen ses i familieforhold ...

Fra kapitlet om husstande og familier fremgår det, at indvandrerne fra mindre udviklede lande i langt højere grad end indvandrerne fra mere udviklede lande og Øvrige lever i parfamilier med børn. Dette skyldes ikke kun en forskel i aldersfordelingen i de tre grupper.

... og boligforhold

Knap 11 pct. af indvandrerhusstandene bor i parcelhuse, mens 42 pct. af Øvrige husstande gør det. Opdeler man indvandrerhusstandene i dem fra mere og mindre udviklede lande, viser det sig, at mindre end 5 pct. fra mindre udviklede lande bor i parcelhuse.

En anden grund til forskelle er opholdstiden

I arbejdsmarkedskapitlet ses i de fleste tabeller og figurer det samme billede - indvandrere fra mere udviklede lande ligger tættere på Øvrige end indvandrere fra mindre udviklede lande. Det gælder både erhvervs-tilknytning, socioøkonomisk status og arbejdsløshed. I kapitlet vises en anden forklaring til, at det ser ud på denne måde. En figur over arbejdsmarkedstilknytningen for indvandrere fra mindre udviklede lande, kombineret med opholdstid efter sidste indvandring, viser en tydelig sammenhæng. Jo længere indvandrerne fra mindre udviklede lande har opholdt sig i landet, jo mere tilknyttes de arbejdsmarkedet og jo mere ligner de på den måde indvandrerne fra mere udviklede lande samt Øvrige.

Indkomsterne afspejler arbejdsmarkedstilknytningen ...

Indkomstkapitlet afspejler i høj grad arbejdsmarkedstilknytningen, og her fremgår det, at indvandrerfamilier fra mere udviklede lande har de højeste gennemsnitlige indkomster, både når det gælder arbejdsindkomst og disponibel indkomst. Niveauet for Øvrige ligger tæt på, men lavere, og familier fra mindre udviklede lande ligger en del lavere igen.

... ligesom indkomsterstøttende ydelser

En betydelig større del af indvandrerne fra mindre udviklede lande modtager indkomsterstøttende ydelser end personer fra mere udviklede lande og Øvrige, og der er hovedsagligt tale om midlertidige ydelser. Andelen af mænd i alderen 50-59 år på overgangsydelse er tre gange så stort blandt indvandrere fra mindre udviklede lande som blandt dem fra mere udviklede lande og Øvrige.

Forskel i andelen af indlæggelser på landets sygehuse

Også på sundhedsområdet ses den gennemgående forskel - indvandrerne fra mindre udviklede lande bliver hyppigere indlagt på sygehus end andre indvandrere og Øvrige. Indvandrere fra mere udviklede lande har endda en lavere indlæggelseshyppighed end Øvrige.

Unge efterkommere

Efterkommerne er en meget ung gruppe og det gælder især efterkommerne fra mindre udviklede lande.

Erhvervsfrekvensen ligner Øvriges

Erhvervsfrekvensen for efterkommere fra mere og mindre udviklede lande ligger meget tæt på hinanden og ligner mere erhvervsfrekvensen for Øvrige, end den for indvandrerne. Her er der sket en tydelig udvikling fra indvandrere til efterkommere.

Arbejdsløsheden ligger mellem indvandrerne og Øvriges

Arbejdsløsheden for efterkommerne ligger højere end for Øvrige, men lavere end for indvandrere. Hvor der er stor forskel på arbejdsløsheden hos indvandrere fra mere og mindre udviklede lande, er der kun en lille forskel blandt efterkommerne.

Branchefordelingen ligner indvandrerne

For de beskæftigede efterkommere både fra mere og mindre udviklede lande ses en branchefordeling for lønmodtagere, der har en endnu større koncentration i handel- hotel- og restaurationsvirksomhed end det ses for indvandrerne.

1. Definitioner og afgrænsninger

Regler for definition og afgrænsning af begreber

Bag stort set enhver form for statistiske opgørelser ligger en række regler for, hvorledes de begreber, der indgår i opgørelserne, defineres eller afgrænses. Dette gør sig også gældende for de opgørelser, der præsenteres i denne bog.

Begreber deles op i to typer

Begreberne kan i denne sammenhæng deles op i to typer. For det første er der de begreber, der er specifikke for de enkelte områder (fx arbejdsløshed for området arbejdsmarked, kontanthjælp for området indkomst-erstattende ydelser, mv.). For det andet er der de begreber, der giver en baggrundskarakteristik af den befolkning, der indgår i opgørelserne.

Herkomst og oprindelsesland

Formålet med dette kapitel er at redegøre for sidstnævnte, hvor de begreber der indgår er personers herkomst og oprindelsesland¹.

Med hensyn til de områdespecifikke begreber henvises til litteraturlisten bagest i bogen, hvor der i denne forbindelse primært er tale om artikler i Danmarks Statistiks serie af Statistiske Efterretninger. Dog defineres nogle af de centrale begreber i de respektive kapitler, hvilket er markeret i en gråtonet boks.

1.1 Definitioner af indvandrere, efterkommere og Øvrige

Indvandrere, efterkommere og Øvrige

Den væsentligste afgrænsning er opdelingen af befolkningen fordelt på herkomst i tre grupper: indvandrere, efterkommere og Øvrige. Årsagen til at gruppen Øvrige er stavet med stort, er for at befolkningsgruppen Øvrige ikke forveksles med ordet øvrige.

Opdeling udviklet i 1991

Opdelingen af befolkningen i de tre grupper stammer fra 1991, hvor Danmarks Statistik, blandt andet på baggrund af en voksende efterspørgsel efter statistik på udlændingeområdet, erkendte, at opdelingen af befolkningen fordelt på statsborgerskab eller fødeland ikke var tilstrækkelig². Både statsborgerskab og fødeland var for snævre kriterier. Statsborgerskabskriteriet udelukker de personer som naturaliseres og får dansk statsborgerskab, og fødestedskriteriet udelukker opgørelser om 2. generationsindvandrere.

Statistiske definitioner og afgrænsninger

Det er væsentligt at understrege, at der er tale om statistiske definitioner og afgrænsninger, som er lavet ud fra de oplysninger, der er til rådighed.

¹ I kapitlet *Datagrundlag og metode til afgrænsning af indvandrere og efterkommere*, der findes bagest i bogen, gives desuden en mere teknisk beskrivelse.

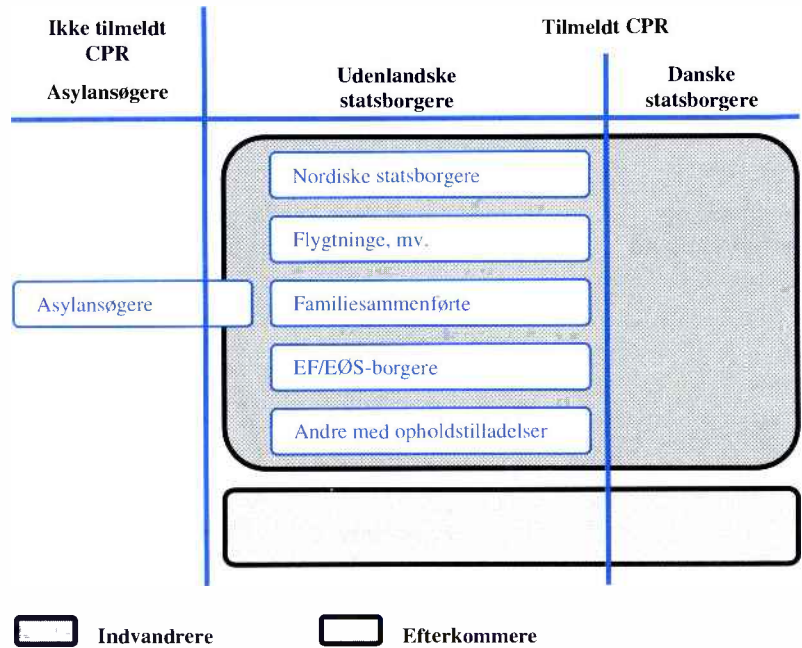
² Jf. *Bedre statistik om flytninge og indvandrere* (Betænkning nr. 1214, marts 1991) og *Indvandrere og deres efterkommere i Danmark* (Statistiske Undersøgelser nr. 43).

Den samlede befolkning

I befolkningen, fordelt på indvandrere, efterkommere og Øvrige, indgår de personer, der var tilmeldt et dansk folkeregister, og dermed det centrale personregister (CPR), den 1. januar det pågældende år. Dette kan illustreres på følgende måde:

Figur 1.1.

Sammenhængen mellem formelle forhold og den statistiske afgrænsning af indvandrere og efterkommere

Asylansøgere og indvandrere

I gruppen af indvandrere indgår personer, der søger om asyl som hovedregel ikke, da disse ikke har opholdstilladelse i Danmark, og dermed ikke er tilmeldt folkeregisteret. De indgår derfor ikke i statistikken over befolkningen i Danmark, selvom mange af dem befinder sig her i landet. I få tilfælde har en asylansøger i forvejen en anden form for opholdstilladelse, for eksempel som familiesammenført, og i disse tilfælde indgår personen i statistikken.

Statsborgerskab ikke direkte betydende

Af figuren fremgår det yderligere, at indvandrere og efterkommere ikke direkte afgrænses ved deres statsborgerskab, da begge kan være såvel udenlandske som danske statsborgere.

Statistiske definitioner

I figur 1.1 blev sammenhængen mellem de formelle forhold og den statistiske afgrænsning af indvandrere og efterkommere beskrevet. I de statistiske definitioner af indvandrere og efterkommere samt gruppen Øvrige indgår oplysninger om det land, en given person er født i, og personens statsborgerskab, kombineret med eventuelle tilsvarende oplysninger om herboende forældre.

Definitionerne af indvandrere, efterkommere og Øvrige, der samlet omfatter hele befolkningen er som følger:

Indvandrere	I gruppen af indvandrere indgår personer, der er født i udlandet af forældre der begge (eller den ene hvis der ikke findes oplysninger om den anden) er udenlandske statsborgere eller født i udlandet. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer.
Efterkommere	I gruppen af efterkommere indgår personer, der er født i Danmark af forældre, hvoraf ingen er dansk statsborger født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som efterkommer.
Øvrige	I gruppen Øvrige indgår personer, hvor mindst én af forældrene er dansk statsborger og født i Danmark, uanset personens eget fødeland og statsborgerskab. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, tilhører personen gruppen Øvrige, hvis denne er dansk statsborger født i Danmark.
Udtømmende og entydige definitioner ...	Definitionerne er udtømmende og entydige, da enhver person i befolkningen kan placeres i en af de tre grupper, og hver person indgår kun i én af grupperne.
... men de kan være vanskelige at få overblik over	Erfaringsmæssigt kan det være vanskeligt at danne sig et overblik over, hvilke personer der egentlig indgår i grupperne. Med det formål at forbedre overblikket, er befolkningen den 1. januar 1998, opgjort efter fødested og fordelt på forældrenes fødested og statsborgerskab, vist i tabel 1.1.
Født i udlandet eller i Danmark	Det første man bemærker er, at efterkommere indgår i tabellens øverste del, og indvandrere i tabellens nederste del. De to dele af tabellen er adskilt af personens eget fødested, hvilket betyder, jf. definitionerne, at personer født i Danmark er potentielle efterkommere og personer født i udlandet er potentielle indvandrere.
Forældres fødested og statsborgerskab har betydning	Måden hvorpå indvandrere og efterkommere udskilles, er efterfølgende baseret på oplysninger om eventuelle mødre og fædres fødested og statsborgerskab. Med eventuelle menes, at disse oplysninger kun er til rådighed, i det omfang forældre har været bosiddende i Danmark (eller rettere har været tilmeldt folkeregisteret) den 1. januar i et af årene fra og med 1980 til og med 1998.
Forældre med dansk statsborgerskab og født i Danmark	Med hensyn til forældrenes fødested og statsborgerskab er det første man skal bemærke, det lyseste grå område i de to dele af tabellen. Personerne her er netop karakteriseret ved, at mindst én af forældrene er både født i Danmark og har dansk statsborgerskab. I følge definitionerne tilhører personerne da gruppen Øvrige, det vil sige de er hverken indvandrere

eller efterkommere. Det er her værd at lægge mærke til, at det er uden betydning, hvor personerne selv er født. Dette betyder blandt andet, at børn født i udlandet af forældre på udlandsophold ikke betragtes som indvandrere, selvom børnene formelt set er indvandret på et eller andet tidspunkt.

Tabel 1.1. Befolkningen den 1. januar 1998, fordelt på faders og moders fødested og statsborgerskab

Mor		Far				Ukendt	
		I alt	Født i Danmark		Født i udlandet		
			Statsborger i Danmark	Statsborger i udlandet	Statsborger i Danmark		Statsborger i udlandet
----- personer født i Danmark -----							
I alt		4 974 358	2 599 827	1 961	56 849	68 346	2 247 375
Født i Danmark	Statsborger i Danmark	2 706 313	2 502 844	1 650	34 706	27 609	139 504
	Statsborger i udlandet	1 799	1 298	66	30	269	136
Født i udlandet	Statsborger i Danmark	54 631	37 268	55	9 739	4 467	3 102
	Statsborger i udlandet	72 744	23 233	164	11 887	35 753	1 707
Ukendt		2 138 871	35 184	26	487	248	2 102 926
----- personer født i udlandet -----							
I alt		320 502	32 727	366	9 457	43 767	234 185
Født i Danmark	Statsborger i Danmark	36 200	25 206	129	1 284	3 350	6 231
	Statsborger i udlandet	415	71	62	2	90	190
Født i udlandet	Statsborger i Danmark	9 803	2 529	13	4 113	1 224	1 924
	Statsborger i udlandet	53 405	4 013	128	3 447	35 522	10 295
Ukendt		220 679	908	34	611	3 581	215 545

Notation:

■ Indvandrere ■ Efterkommere ○ Øvrige ■ Afhænger af personens statsborgerskab

Indvandrere og efterkommere

Med hensyn til de andre grå områder fremgår det, at hvis en person er født i Danmark af forældre, hvoraf ingen er både født i Danmark og har dansk statsborgerskab, da er personen efterkommer (bemærk dog det mørkeste grå område). Tilsvarende gælder, at hvis en person er født i udlandet af forældre, hvoraf ingen er både født i Danmark og har dansk statsborgerskab, da er personen indvandrer.

276.781 indvandrere d. 1. januar 1998, ...

Summer man tallene sammen i området for indvandrere, giver det i alt 276.781 personer den 1. januar 1998. Interessant er det i denne forbin-

delse, at langt størstedelen (ca. 78 pct.) udelukkende klassificeres på baggrund af egne oplysninger, da forældrene er ukendte³. Fødestedskriteriet er altså her dominerende.

**... 70.252
efterkommere ...**

Ser man på tabellens øverste del, er der 2.102.926 personer født i Danmark med ukendt mor og far, jf. nederste højre hjørne. Af disse viser en supplerende optælling, at 2.100.810 er danske statsborgere, og dermed er der 2.116 udenlandske statsborgere. Lægger man de 2.116 udenlandske statsborgere sammen med resten af det markerede område betyder det, at der samlet er 70.252 efterkommere den 1. januar 1998. Til forskel fra indvandrerne er det for efterkommernes vedkommende kun godt 3 pct., der udelukkende klassificeres på baggrund af egne oplysninger.

**... og 4.947.827 i
gruppen Øvrige**

Sammenfattende kan befolkningen den 1. januar 1998 opdeles i 276.781 indvandrere, 70.252 efterkommere og endelig hvis man trækker disse to tal fra det samlede folketal (5.294.860), 4.947.827 personer i gruppen Øvrige.

**Opholdstid tages
ikke i betragtning**

Som det fremgår af ovenstående, tages der i definitionerne ikke hensyn til mere subjektive forhold i forbindelse med afgrænsningerne. Et eksempel kunne være, at man fastlagde en grænse for hvor lang tid en given person skal have opholdt sig i landet, for eventuelt ikke at blive opfattet som indvandrer mere. Dette ville fordre, at man rent faktisk lagde en tidsgrænse, og det subjektive element ville da være, hvor grænsen skulle lægges.

**Er man
indvandrer uanset
oprindelsesland ?**

Der er mange opfattelser af hvem, der er indvandrere henholdsvis efterkommere. Som eksempel kan nævnes, at der ofte bliver stillet spørgsmål om, hvorvidt der med hensyn til indvandrere er tale om personer fra udvalgte lande. Svaret på dette spørgsmål er nej. Indvandrere kan komme fra alle lande uden for Danmarks grænser (dog er man ikke indvandrer hvis man er født i Grønland eller på Færøerne).

**Hvor mange
generationer ?**

Med hensyn til efterkommere diskuteres det undertiden i hvor mange generationer man forbliver efterkommer. Spørgsmålet kan ud fra definitionerne besvares på den måde, at så længe begge forældre bibeholder deres udenlandske statsborgerskab, er børnene efterkommere.

**Efterkommere og
ikke 2. generations-
indvandrere**

Det kan i denne forbindelse nævnes, hvorfor efterkommere er valgt som betegnelse for den gruppe, som er født her i landet. En stor del af gruppen omfatter det, som tit bliver kaldt 2. generationsindvandrere. I gruppen forekommer personer, hvis ene forælder er indvandrer, og den anden er efterkommer. Det er da vanskeligt at henføre dem til én generation, og udtrykket efterkommere er derfor valgt. Der er i de definitioner, som bliver anvendt, ikke noget som hindrer, at der i gruppen af efterkommere indgår såvel 3. som 4. generationsindvandrere; det forudsætter dog, som

³ Skyldes manglende forældrehenvisninger i Det Centrale Personregister.

tidligere nævnt, at begge forældre i alle generationer har beholdt det udenlandske statsborgerskab.

3. generationsindvandrere ...

I praksis er antallet af 3. generationsindvandrere mv. dog af begrænset størrelse. Den 1. januar 1998 var der 70.252 efterkommere i Danmark. Som en indikator for andelen af henholdsvis 2. og 3. generationsindvandrere er de 70.252 efterkommere fordelt på oplysninger om forældres fødested i tabel 1.2 nedenfor⁴.

Tabel 1.2.

Efterkommere den 1. januar 1998, fordelt på oplysninger om forældres fødested

Moders og faders fødested	Antal	Pct.
I alt	70 252	100,0
Moder og fader begge født i udlandet	67 390	95,9
Moder og faders fødested uoplyst	2 116	3,0
Moder/fader født i DK/udlandet	518	0,7
Moder og fader født i Danmark	228	0,3

... udgør en meget lille andel

Da uoplyst fødested erfaringsmæssigt svarer til udlandet uden nærmere angivelse (det vil sige udlandet, men det vides ikke hvor) viser tabellen, at andelen af 2. generationsindvandrere ligger omkring 99 pct. De resterende 1 pct. fordeler sig med 0,3 pct., der rent faktisk kan identificeres som 3. generationsindvandrere (228 personer) og 0,7 pct., hvor det er mere vanskeligt, da moderen og faderen er henholdsvis indvandrer og efterkommer (518 personer).

1.2 Afgrænsning af lande

Mere og mindre udviklede lande

I de opgørelser der vises i bogen, opdeles indvandrere og efterkommere primært i to landegrupper med hensyn til oprindelsesland: mere og mindre udviklede lande, svarende til FN's opdeling fra 1994⁵ (*Developed countries* og *Less Developed countries*):

Mere udviklede

Mere udviklede lande består af USA, Canada, Japan, Australien, New Zealand, alle europæiske lande ekskl. Tyrkiet og Cypern samt dele af det tidligere Sovjetunionen⁶.

Mindre udviklede

Mindre udviklede lande omfatter alle øvrige lande.

⁴ At der blot er tale om en indikator skyldes, at det ikke er fuldt tilstrækkeligt at se på forældrenes fødested.

⁵ Jf. *World Population Prospects* (UN Population Division, New York).

⁶ Det drejer sig om Aserbajdsjan, Usbekistan, Kasakstan, Turkmenistan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Georgien og Armenien.

Nogle tabeller på enkeltlande

I nogle tabeller og figurer vises en mere detaljeret opdeling på landegrupper og enkeltlande. Denne opdeling er baseret på verdensdele, hvor Europa er delt i EU-lande og øvrige Europa. De enkeltlande, der vises tal for, er udvalgt fordi de den 1. januar 1998 repræsenterede de største lande med hensyn til antallet af indvandrere og efterkommere⁷.

Regler for klassificering af oprindelsesland

Med hensyn til afgrænsningen af hvilket oprindelsesland indvandrere og efterkommere har, anvendes oplysninger om fødeland og statsborgerskabsland, efter følgende sæt af regler:

- Når ingen af forældrene kendes, er oprindelseslandet defineret ud fra personens egne oplysninger. Er personen indvandrer, antages det, at oprindelseslandet er lig med fødelandet. Er personen efterkommer, antages det, at oprindelseslandet er lig med statsborgerskabslandet.
- Når kun én forælder kendes, defineres oprindelsesland ud fra dennes fødeland. Hvis dette er Danmark, bruges statsborgerskabsland.
- Når begge forældre kendes, defineres oprindelsesland ud fra moderns fødeland, henholdsvis statsborgerskabsland.

Øvrige svarer til Danmark

Afslutningsvis skal det understreges, at der er en entydig sammenhæng mellem herkomst og oprindelsesland. Alle personer der er indvandrere eller efterkommere, har oprindelsesland uden for Danmark. Analogt har alle personer i gruppen Øvrige Danmark (Grønland eller Færøerne) som oprindelsesland. I tabellerne i bogen samt i de enkelte tekstafsnit er det således i princippet underordnet, om der står Danmark eller Øvrige.

⁷ Eneste undtagelser er i kapitel 6 om uddannelse og i kapitel 10 om kriminalitet, hvor alternative opdelinger er anvendt.

2. Demografi

Indledningsvis vil udviklingen i gruppen af indvandrere og efterkommere over tid blive beskrevet, ligesom sammensætningen med hensyn til køn, alder, oprindelsesland og bopæl. Ligeledes vil det blive vist, hvor lang tid de indvandrere, som er her i dag, har opholdt sig i Danmark.

Udvikling fra 1980 til 1998

Statistiske oplysninger om antallet af indvandrere og efterkommere samt deres sammensætning på køn, alder, oprindelsesland, mv. findes tilbage til 1980. Der er tale om opgørelser den 1. januar hvert år.

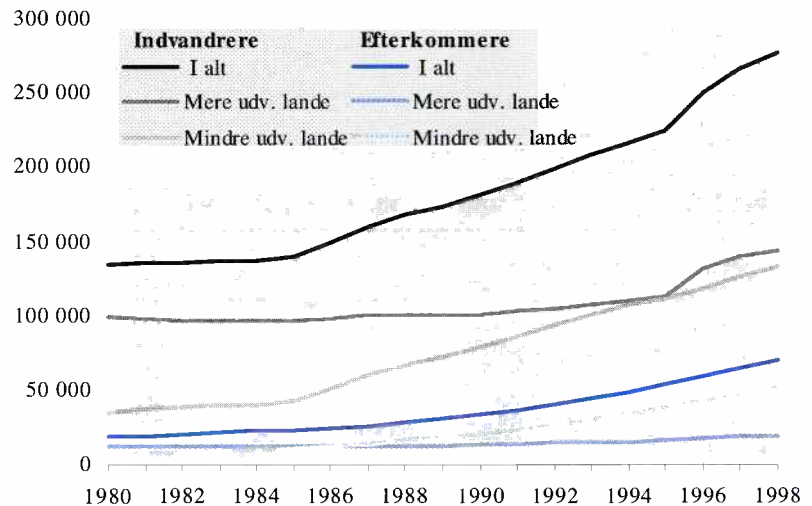
Antallet af indvandrere fordoblet

I figur 2.1 ses udviklingen i antal indvandrere og efterkommere, fordelt på mere og mindre udviklede lande, i perioden 1980-1998. Figuren viser en vækst i antallet af indvandrere fra knap 135.000 i 1980 til knap 277.000 i 1998, altså godt og vel en fordobling i løbet af perioden.

Figur 2.1.

Indvandrere og efterkommere den 1. januar 1980-1998, fordelt på mere og mindre udviklede lande

Antal personer

I dag næsten lige mange fra mere og mindre udviklede lande

I 1980 er hovedparten af indvandrerne fra mere udviklede lande, men fra midten af 90'erne er der næsten lige mange indvandrere fra mindre udviklede lande og fra mere udviklede. Udviklingen i indvandrere afspejler den politiske situation i verden. Den stærke vækst i antallet af indvandrere fra mindre udviklede lande, som ses i 1985 og 1986, kan henføres til flygtninge fra Iran og Sri Lanka. På tilsvarende måde ses en voldsom stigning i antallet af indvandrere fra mere udviklede lande i 1995 - en kurve som ellers ikke viser store udsving. Det skyldes flygtninge fra det tidligere Jugoslavien, som i løbet af 1995 og 1996 får bevilget opholdstilladelse i Danmark.

Efterkommerne fra mindre udviklede lande vokser stærkest

Der var i 1980 kun godt 18.000 efterkommere. Antallet er vokset til over 70.000 i 1998. I 1980 var tre fjerdedele af efterkommerne fra mere udviklede lande, men allerede i midten af 80'erne er antallet af efterkommere fra mindre udviklede lande større end antallet fra mere udviklede lande. Den stærkere vækst i antal efterkommere fra mindre udviklede lande skyldes dels en større indvandring fra disse lande i perioden, og dels en højere fertilitet for indvandrere fra mindre udviklede lande end for andre grupper.

Fertilitet

Fertiliteten for indvandrere og efterkommere, det vil sige det antal børn kvinderne får, har stor betydning for udviklingen i antallet af efterkommere. I tabel 2.1 er vist den samlede fertilitet for indvandrere og efterkommere under ét, fordelt på mere og mindre udviklede lande. Det fremgår af tabellen, at fertiliteten for indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande ligger på niveau med fertiliteten for hele befolkningen. Derimod ligger fertiliteten hos kvinder fra mindre udviklede lande betydeligt højere, i alle de viste år ligger den over 3. Alt andet lige, betyder det en hurtigere vækst i efterkommerbefolkningen fra mindre udviklede lande end i den fra mere udviklede lande.

Samlet fertilitet angiver det antal levendefødte, som 1.000 kvinder ville sætte i verden i løbet af de fertile aldre 15-49 år, hvis 1) ingen af de 1.000 kvinder døde før det fyldte 50. år, og 2) de i hver aldersklasse fødte netop så mange børn, som angivet ved årets fertilitetskvotienter.

Tabel 2.1.

Samlet fertilitet for indvandrer- og efterkommerkvinder

	Mere udviklede lande	Mindre udviklede lande	Hele befolkningen
1990	1 827	3 296	1 668
1991	1 810	3 489	1 683
1992	1 831	3 529	1 764
1993	1 805	3 409	1 749
1994	1 782	3 295	1 806
1995	1 659	3 171	1 807
1996	1 731	3 116	1 747

Øvrige Europa og Asien dominerer

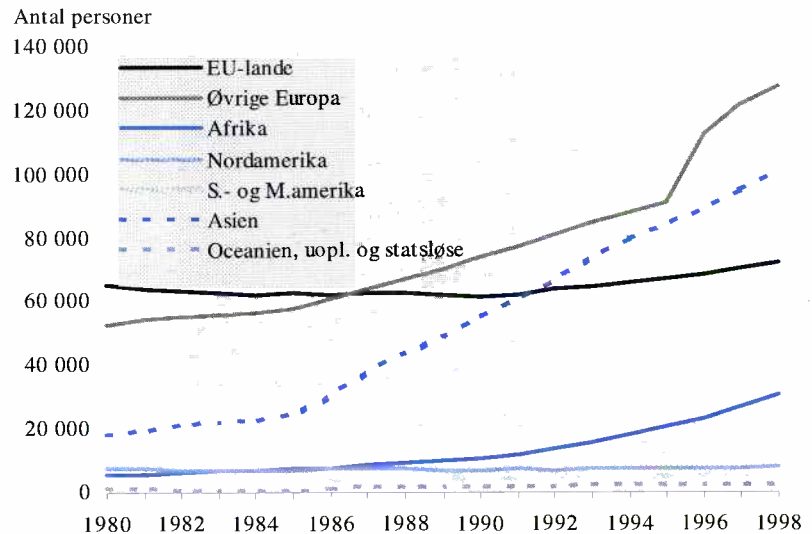
I figur 2.2 er vist udviklingen i antal indvandrere og efterkommere under ét fordelt på verdensdele. I 1980 var det største antal indvandrere og efterkommere personer med oprindelse i et EU-land, mens der i dag er flere indvandrere og efterkommere fra både øvrige Europa og fra Asien.

Væksten af indvandrere og efterkommere fra øvrige Europa sker jævnt fra midten af 80'erne og frem til 1995. Stigningen i denne perioden kan især henføres til udviklingen for tyrkiske indvandrere og efterkommere. Flygtninge fra det tidligere Jugoslavien medfører, som tidligere nævnt, en meget kraftig stigning i antallet af indvandrere og efterkommere fra øvrige Europa fra 1995, jf. bilagstabel 2.a.

Hovedparten af indvandrere og efterkommerne fra Asien var i begyndelsen af 80'erne personer med oprindelse i Pakistan og Vietnam. Den stærke stigning i asiatiske indvandrere og efterkommere fra midten af 80'erne skyldes især indvandring af personer fra Iran og Irak samt statsløse palæstinensere med oprindelse i Libanon.

Figur 2.2.

Indvandrere og efterkommere den 1. januar 1980-1998, fordelt på landegrupper

Stigningen i antallet af indvandrere og efterkommere fra Afrika sker i løbet af 90'erne og væksten er præget af indvandrere fra Somalia.

Unge indvandrere

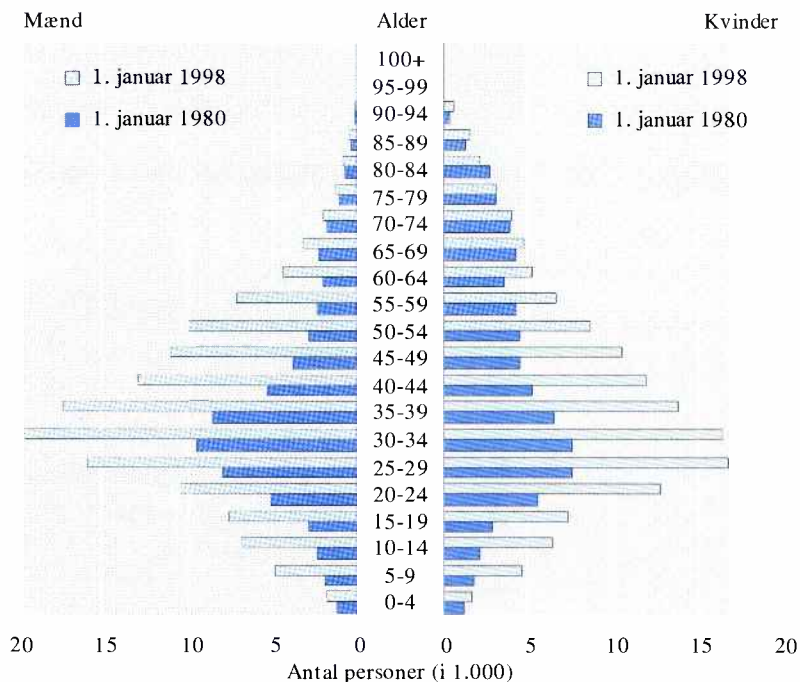
Figur 2.3 viser køns- og aldersfordelingen for indvandrere i 1980 og 1998, jf. også bilagstabel 2.b. Det fremgår af figuren, at antallet af indvandrere i aldersklasserne over 70 år stort set ikke har ændret sig siden 1980. Der er derimod sket en voldsom tilvækst i de yngre aldersklasser. I mange aldersklasser er antallet af indvandrere fordoblet i perioden. Det gælder både for 1980 og 1998, at de største aldersklasser er dem mellem 25-40 år.

Større andel kvinder blandt indvandrere i 1980 end i 1998

Ser man på fordelingen af indvandrere på mænd og kvinder, er kvindeandelen i 1980 større end i 1998. Der var i 1980 61.829 mænd og 72.876 kvinder. I 1998 er forskellen i antal mænd og kvinder for indvandrere lille, 137.533 mænd og 139.248 kvinder. I 1980 udgør aldersgrupperne over 60 år, hvor kvinderne er i relativt stort overtal, en større andel af det totale antal indvandrere end i 1998.

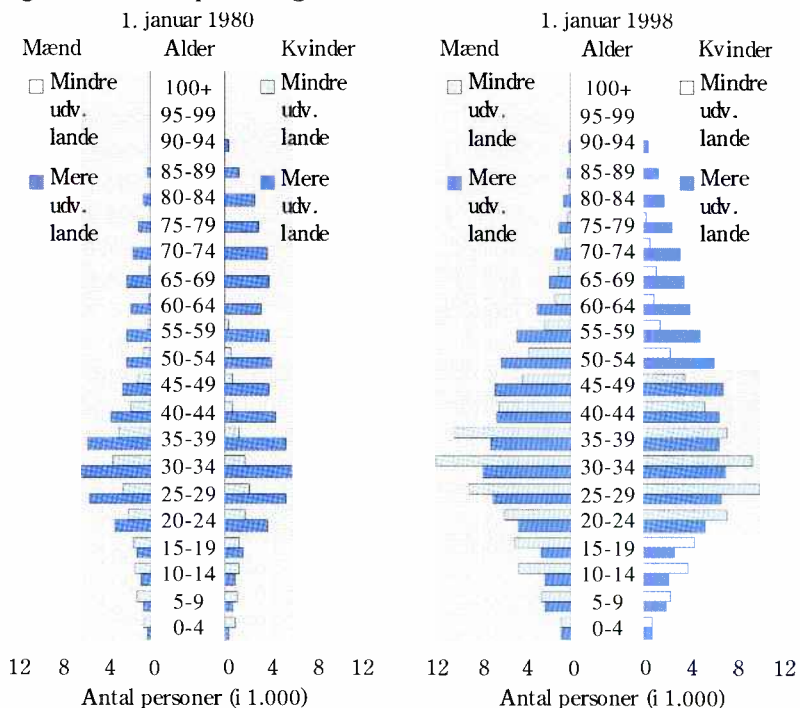
Figur 2.3.

Indvandrere den 1. januar 1980 og 1998, fordelt på køn og alder

Figur 2.4.

Indvandrere fra mere og mindre udviklede lande den 1. januar 1980 og 1998, fordelt på køn og alder

Mange ældre fra mere udviklede lande i 1980

Ser man på indvandrergruppen fordelt på mere og mindre udviklede lande, ses nogle typiske forskelle, jf. figur 2.4. Indvandrerne fra mere udviklede lande er i 1980 i overtal i alle aldersklasser over 20 år. Kvinder over 60 år udgør en betydelig del af indvandrerne fra mere udviklede lande. Fra mindre udviklede lande er der forsvindende få i denne gruppe. Kun i de yngste aldersgrupper dominerer indvandrerne fra mindre udviklede lande.

Unge fra mindre udviklede lande i 1998

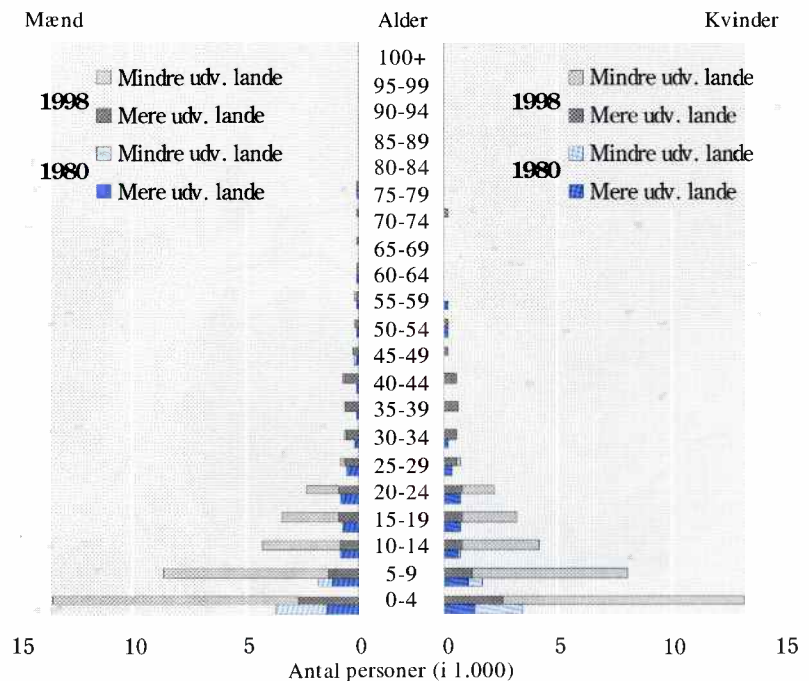
I 1998 ses et andet billede. Indvandrerne fra mindre udviklede lande er i overtal i alle aldersgrupper under 40 år. I aldersklasserne herover er indvandrerne fra mere udviklede lande stadig i overtal, men forskellen til dem fra mindre udviklede lande er ikke længere så stor.

Unge efterkommere ...

Gruppen af efterkommere er en relativt lille gruppe. I 1980 var der i alt kun godt 18.000 personer. Den er i 1998 vokset til godt 70.000 personer. Efterkommerne i 1980 er en meget ung gruppe, jf. figur 2.5, og det gælder i endnu højere grad i 1998. I 1980 var 83 pct. af alle efterkommere under 25 år og i 1998 er det tilsvarende tal knap 90 pct. Den absolut største aldersgruppe var både i 1980 og 1998 de 0-4-årige.

Figur 2.5.

Efterkommere den 1. januar 1980 og 1998, fordelt på køn og alder

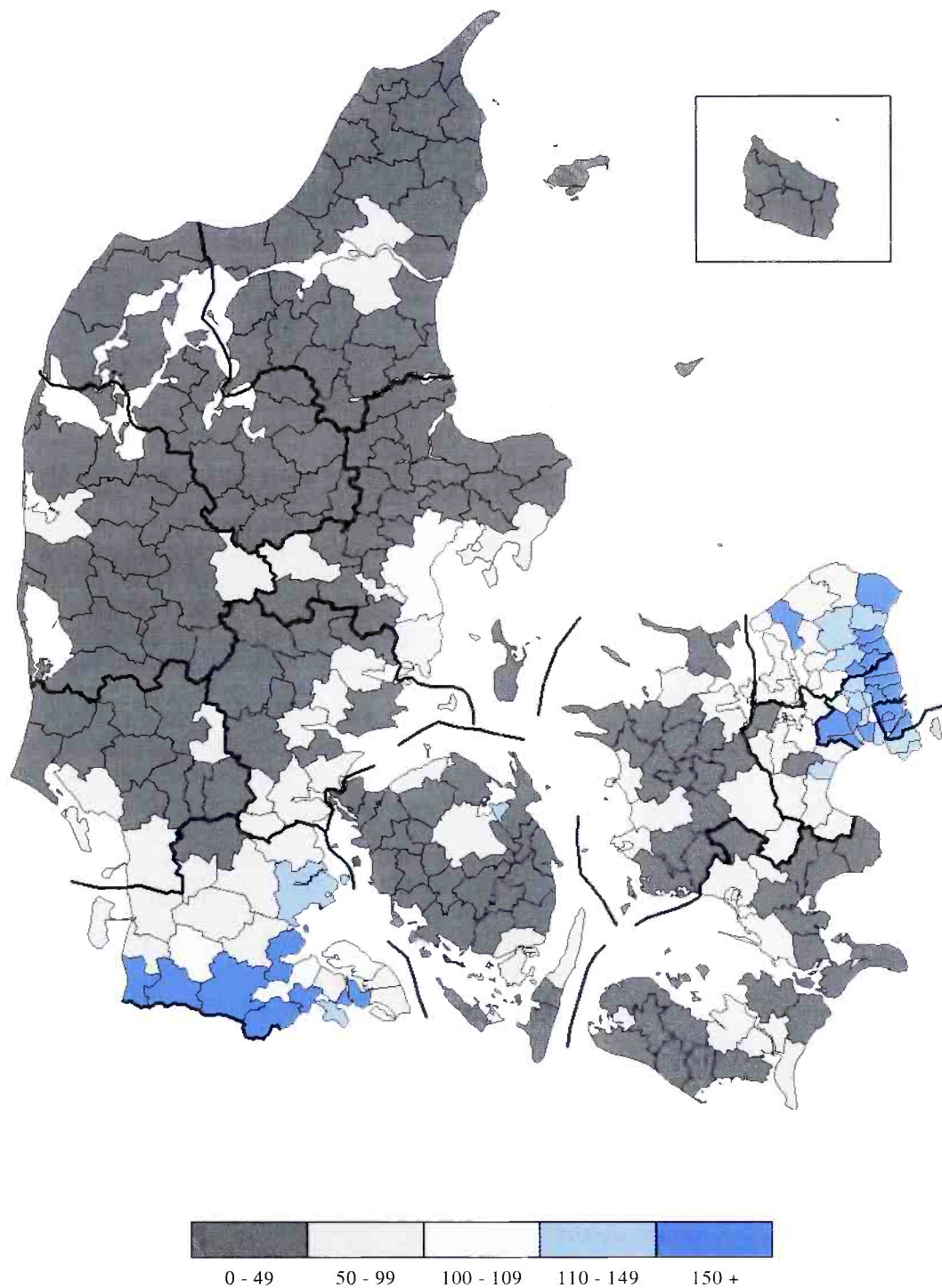
... fra mindre udviklede lande

I 1980 havde hovedparten af efterkommerne oprindelse i et mere udviklet land - 12.180 ud af 18.253 eller 67 pct. I 1998 har forholdene ændret sig så at 72 pct. eller 50.752 ud af 70.252 efterkommere har oprindelse i et mindre udviklet land.

Figur 2.6.

Indvandrere og efterkommeres andel af befolkningen i kommunerne den 1. januar 1980

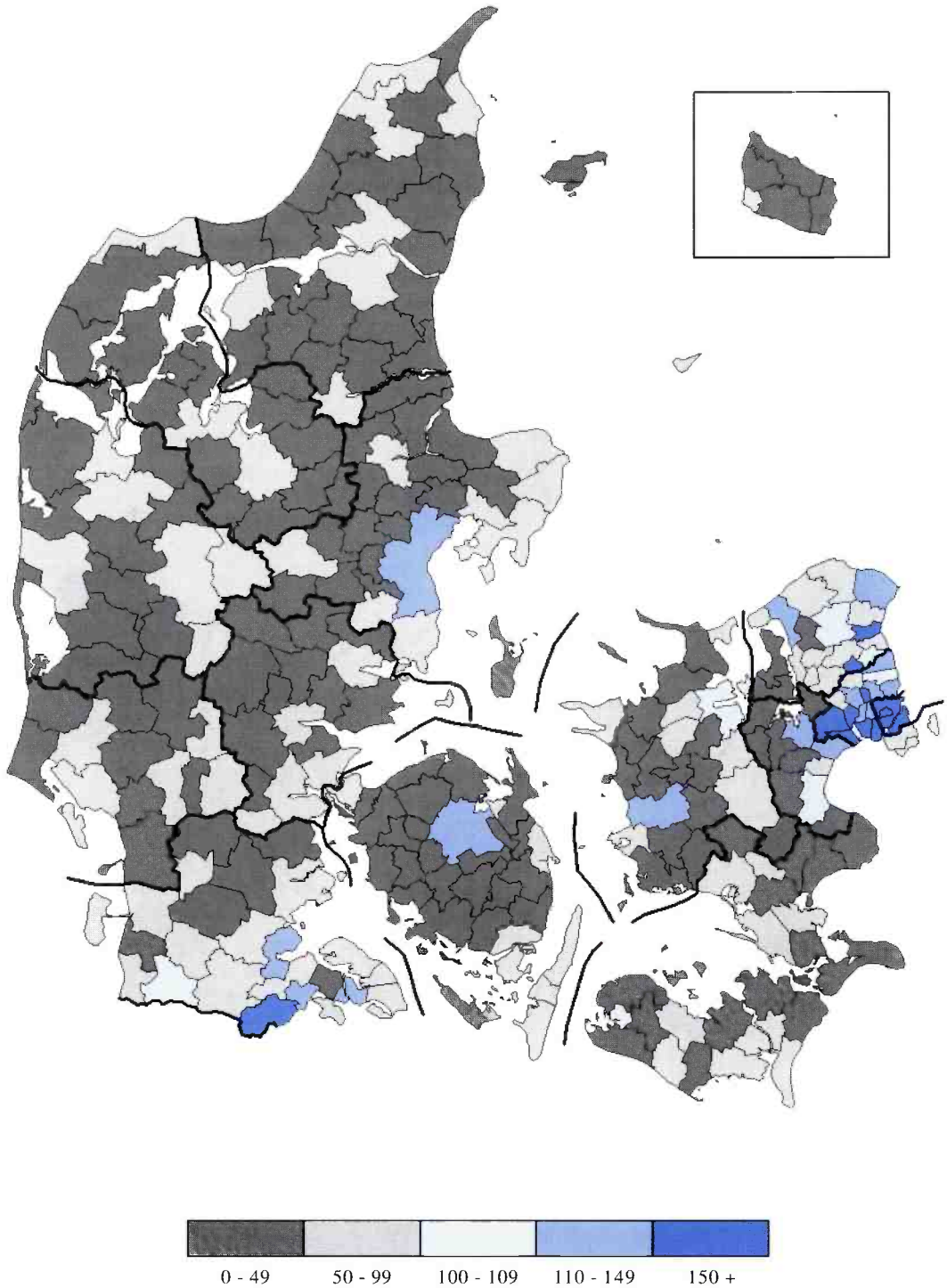
Index: Hele landet = 100

Figur 2.7.

Indvandrere og efterkommeres andel af befolkningen i kommunerne den 1. januar 1998

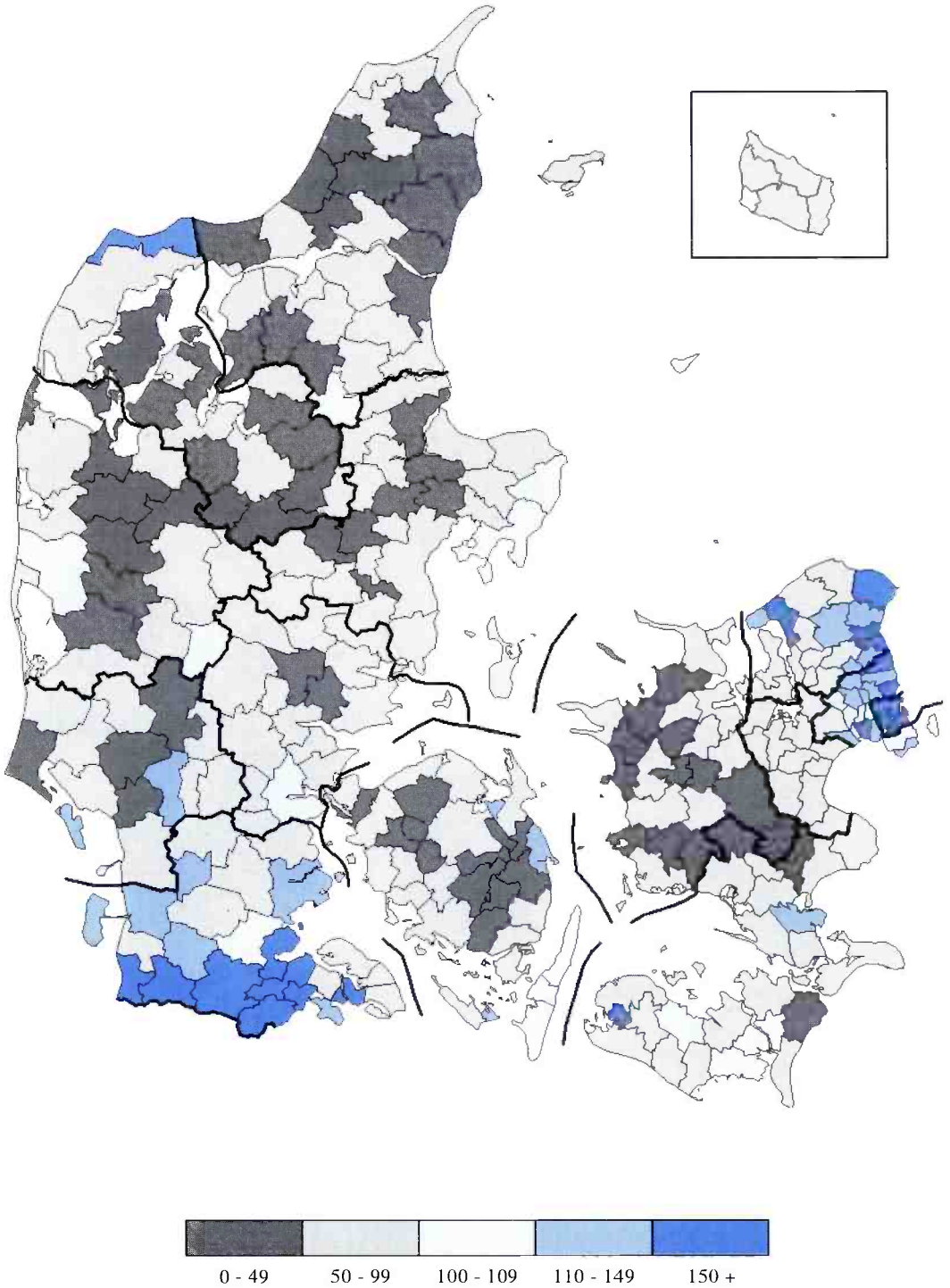
Index: Hele landet = 100

Figur 2.8.

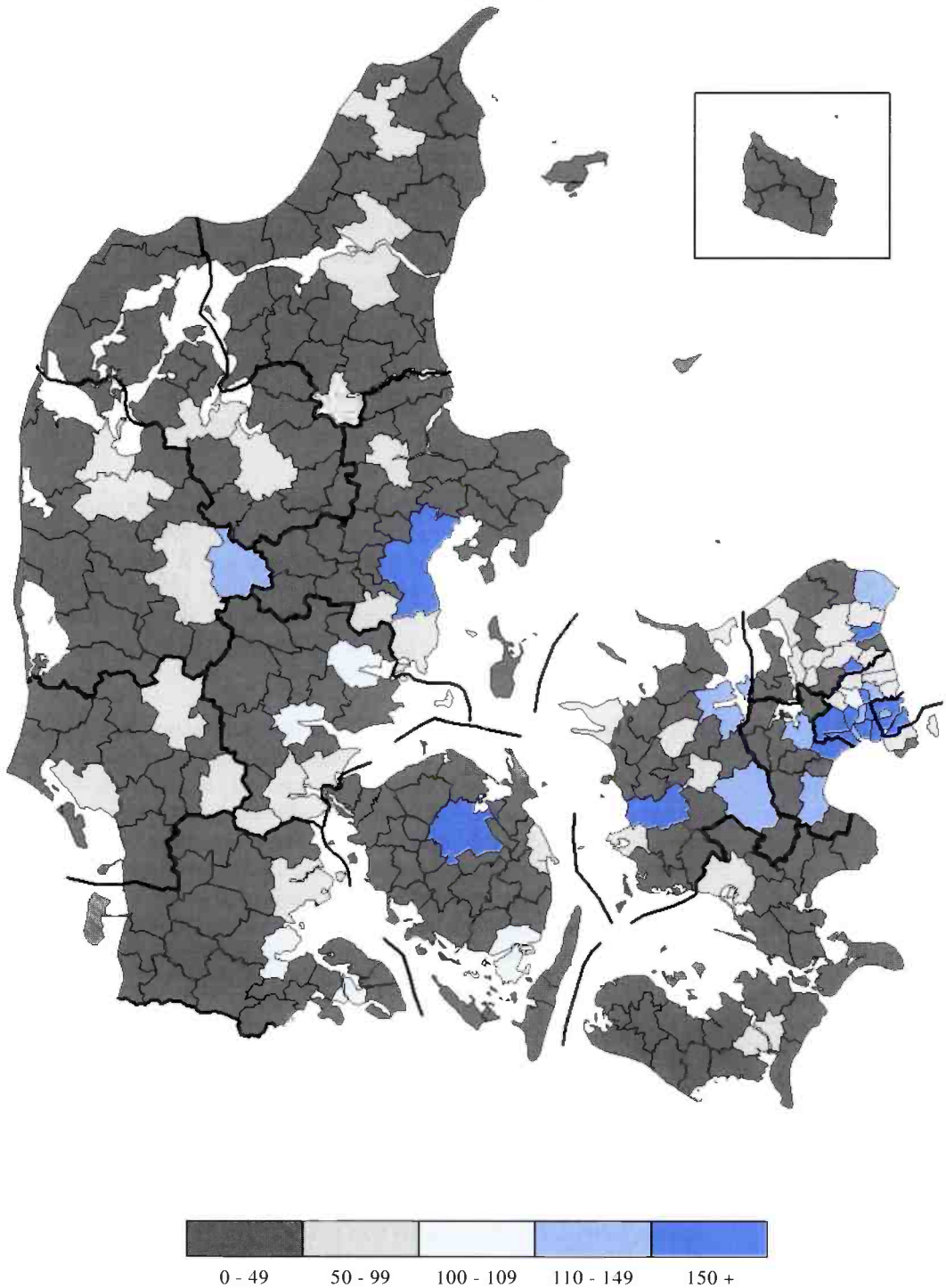
Indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande, andel af befolkningen i kommunerne den 1. januar 1998

Index: Hele landet = 100

Figur 2.9.

Indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande,
andel af befolkningen i kommunerne den 1. januar 1998
Index: Hele landet = 100

Geografisk fordeling

Indvandrerne og efterkommerne er ikke jævnt fordelt i Danmark. Figur 2.6 og 2.7 viser kort, hvor indvandreres og efterkommeres andel af befolkningen i de enkelte kommuner er angivet som indekstal i 1980 og 1998. Gennemsnittet for hele landet er i 1980 og 1998 sat til 100, og kommuner hvor andelen er lig med eller højere end landsgennemsnittet er blå, mens kommuner under landsgennemsnittet er grå. I bilagstabel 2.c findes en oversigt over andelen af indvandrere og efterkommere i de enkelte kommuner i 1998.

Koncentration i storbyområder ...

Af kortene fremgår det, at der er en koncentration af indvandrere og efterkommere i storbykommunerne, hvilket gælder både i 1980 og 1998. Især i Hovedstadsområdet ligger mange kommuner over landsgennemsnittet. Ishøj kommune er den eneste kommune, som både i 1980 og 1998, har mere end 3 gange så stor en andel indvandrere og efterkommere som gennemsnittet i landet. 10 kommuner, ud over Ishøj, har i 1980 en andel som er mindst det dobbelte af landsgennemsnittet. De ligger alle, undtaget Bov Kommune, i Hovedstadsområdet. Der er flere kommuner i Sønderjylland, som ligger over landsgennemsnittet, men ellers ligger kommunerne på Fyn og i Jylland, med enkelte undtagelser, lavere end landsgennemsnittet i 1980.

... men større spredning i dag

Af kortene fremgår også, at der geografisk er sket en spredning af indvandrerne og efterkommerne i perioden 1980-1998. Foruden Ishøj Kommune har også Brøndby Kommune mere end 3 gange så mange indvandrere/efterkommere som landsgennemsnittet i 1998. Der er kun 3 kommuner med det dobbelte af landsgennemsnittet, og der er betydeligt færre kommuner, som i 1998 har den mørkegrå farve, som indikerer den laveste andel indvandrere og efterkommere.

Personer fra mere udviklede lande bor mindre koncentreret ...

Udover den forholdsvis store forskel på andelen af indvandrere og efterkommere i kommunerne, er der også stor forskel på hvorfra de kommer. Figur 2.8 og 2.9 viser andelen af indvandrere og efterkommere fra mere og mindre udviklede lande fordelt på kommuner i 1998. Kortet for personer fra mere udviklede lande viser en betydeligt større spredning end det tilsvarende kort for mindre udviklede lande. De kommuner i Sønderjylland, som viste høje andele, ligger højt på kortet over indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande, men, med enkelte undtagelser, meget lavt på kortet for mindre udviklede lande. Det samme gælder kommuner som Dragør, Gentofte, Lyngby-Taarbæk og Søllerød.

... end dem fra mindre udviklede lande

Indvandrerne og efterkommerne fra mindre udviklede lande er mest koncentreret i Hovedstadskommunerne. Ishøj har mere end 5 gange så stor en andel indvandrere fra mindre udviklede lande som landsgennemsnittet, og Albertslund har mere end 4 gange landsgennemsnittet.

Opholdstid

Når man forsøger at vurdere indvandrernes situation i det danske samfund, er det naturligvis af betydning, hvor lang tid de har opholdt sig i landet. Tabel 2.2 viser en oversigt over alle indvandrere, som er kommet til landet i perioden 1973-1997, deres nuværende status, det vil sige om

de i dag stadig er i landet eller om de er udvandret, døde eller forsvundet, jf. også bilagstabel 2.d. I figur 2.10 er vist de samme oplysninger, men fordelt på indvandringsår.

1/3 af indvandrerne siden 1973 er udvandret igen

Det fremgår af tabel 2.2, at af de 337.517 indvandrere, som er kommet til landet siden 1973 er 212.926, eller 63 pct. stadig i landet. Knap 33 pct. af indvandrerne er udvandret igen. 1 pct. af dem er døde og 3 pct. forsvundne. Det skal bemærkes, at blandt de forsvundne indgår personer, som i perioden har fået ændret sit personnummer, hvorfor dette tal er overvurderet.

Tabel 2.2.

Indvandrere 1973-1997, fordelt efter status den 1. januar 1998

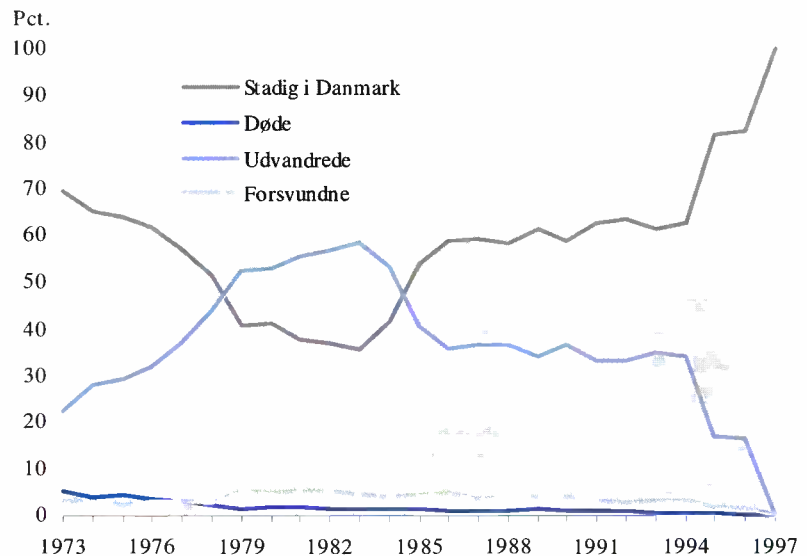
	Indvandrere	
	Antal	Pct.
Indvandrede	337 517	100,0
Døde	3 623	1,1
Udvandrede	110 532	32,8
Stadig i Danmark	212 926	63,1
Forsvundne	10 436	3,1

Af figur 2.10 fremgår, at for dem der indvandrede i perioden 1979-1984, er der en større andel, som er vandret ud igen end der er tilbage i landet.

I de perioder hvor indvandringen er domineret af flygtninge er udvandringen naturligvis lille.

Figur 2.10.

Indvandrere 1973-1997, fordelt på indvandringsår og status den 1. januar 1998

Opholdstid

Der er stor forskel på opholdstiden her i landet beroende på hvorfra indvandrere kommer. I tabel 2.3 vises tal for opholdstiden i Danmark for indvandrere fra en række lande. Det skal bemærkes, at det kun er muligt at beregne en opholdstid for de personer, hvis første indvandring ligger efter 1973. Tidligere indvandring findes der ikke oplysninger om. Hovedparten af de indvandrere, som har en uoplyst opholdstid, er dog formodentlig indvandret før 1973.

Tabel 2.3.

Indvandrere den 1. januar 1998, fordelt på opholdstid og lande

	Opholdstid i Danmark							I alt
	Under 1 år	1-2 år	3-6 år	7-9 år	10-19 år	20 år +	Uop- lyst	
	pct.							
I alt	7,8	17,8	16,0	10,1	19,7	8,3	20,3	100,0
Mere udv. lande	8,8	23,1	11,1	6,1	12,7	8,9	29,5	100,0
Mindre udv. lande	6,8	12,0	21,4	14,4	27,4	7,8	10,3	100,0
EU-lande	8,2	10,6	11,6	5,4	14,4	11,1	38,7	100,0
Storbritannien	8,7	11,7	15,6	7,4	20,5	12,8	23,3	100,0
Sverige	7,2	8,8	8,6	4,5	12,4	11,1	47,3	100,0
Tyskland	5,6	8,2	9,1	3,8	12,5	10,2	50,5	100,0
Øvrige Europa	7,0	27,8	11,1	8,1	17,8	9,3	18,8	100,0
Jugoslavien (tidl.)	5,7	62,6	5,5	3,8	6,3	4,9	11,3	100,0
Norge	8,5	10,4	9,3	5,2	11,7	11,6	43,3	100,0
Polen	4,0	5,7	13,0	15,2	29,1	8,1	24,9	100,0
Tyrkiet	3,5	7,0	13,4	11,7	35,2	16,2	13,1	100,0
Afrika	12,0	23,5	26,6	9,7	13,1	5,6	9,5	100,0
Somalia	17,1	38,0	35,3	4,1	1,1	0,4	4,1	100,0
Nordamerika	14,9	13,9	13,9	6,3	11,2	8,9	30,9	100,0
Syd- og M.amerika	11,0	10,8	16,7	9,5	22,7	13,4	16,0	100,0
Asien	6,3	10,0	22,8	17,3	29,4	5,2	9,1	100,0
Irak	13,2	22,8	33,8	13,8	12,3	0,5	3,6	100,0
Iran	3,5	6,1	16,6	20,0	46,7	0,7	6,4	100,0
Libanon	1,8	3,5	24,1	31,3	32,3	0,6	6,5	100,0
Pakistan	3,9	6,4	13,9	10,4	28,4	20,2	16,9	100,0
Vietnam	3,0	4,5	25,3	19,0	38,1	4,0	6,2	100,0
Oceanien	22,1	18,1	21,5	7,9	10,7	8,3	11,5	100,0
Uoplyst og statsløse	1,3	5,5	23,9	12,0	32,7	1,3	23,2	100,0

Mere end halvdelen af indvandrerne har endnu ikke været her i 10 år

Tabellen viser, at mere end halvdelen af indvandrerne endnu ikke har været i Danmark i 10 år. En fjerdedel af dem har været her mindre end 3 år, og det gælder for næsten en tredjedel af dem, som kommer fra mere udviklede lande (mange fra det tidl. Jugoslavien). En stor gruppe af indvandrerne fra mindre udviklede lande (27,1 pct.) har opholdt sig i Danmark i mellem 10-19 år.

Indvandrerne fra de nære lande har opholdt sig længst i Danmark

Det fremgår af tabellen, at op imod halvdelen af indvandrerne fra Tyskland, Sverige og Norge har en uoplyst opholdstid. Det må tolkes som, at hovedparten af disse personer er indvandret før 1973. De samme lande har også en stor andel indvandrere, som har været i landet mellem 10-19

år, og over 20 år. De indvandrere, som kommer fra landene lige rundt om Danmark, er altså de, som har været her længst. Også en stor andel af indvandrerne (mere end 30 pct.) fra Storbritannien og Polen har opholdt sig i Danmark i 20 år eller mere.

Ca. 65 pct. af indvandrerne fra både Tyrkiet og Pakistan har været i Danmark i 10 år eller mere, mens mere end 60 pct. af indvandrerne fra det tidligere Jugoslavien har været her mindre end 3 år.

Somalia er et eksempel på et nyt indvandrerland. Mere end 90 pct. af indvandrerne herfra har været i Danmark i mindre end 7 år, og mere end 55 pct. har endnu ikke været her i 3 år.

Den fremtidige udvikling i antallet af indvandrere og efterkommere

Der blev i 1997 gennemført en fremskrivning af antal indvandrere og efterkommere frem til år 2020. Der blev udarbejdet flere alternative fremskrivninger med forskellige forudsætninger om fertilitet, dødelighed og nettoindvandring for henholdsvis mere og mindre udviklede lande. Her er kun præsenteret ét alternativ, hovedforløbet, for mere og mindre udviklede lande.

Tabel 2.4.

Aldersfordeling af indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande 1997-2020 samt andel af den samlede befolkning

Nettoindvandring: 6.200 årligt

Fertilitet: Fra 1,744 i 1996 til 1,849 i år 2002

	1997	2000	2005	2010	2015	2020	1997	2020
	— 1 000 personer —						— pct. —	
Indvandrere	140	154	176	198	219	238	100,0	100,0
0-6 år	4	3	3	3	3	3	2,7	1,1
7-15 år	8	10	12	11	11	11	5,8	4,7
16-19 år	4	5	6	8	7	7	3,1	3,0
20-29 år	23	24	25	28	32	33	16,3	13,8
30-39 år	27	32	38	41	43	45	19,5	19,0
40-59 år	48	52	59	67	77	87	34,2	36,5
60 år og derover	26	28	33	40	46	52	18,4	21,9
Efterkommere	18	22	28	36	44	53	100,0	100,0
0-6 år	6	8	9	11	12	13	31,3	23,9
7-15 år	3	4	7	11	13	14	16,8	27,3
16-19 år	1	1	1	3	5	5	7,3	10,4
20-29 år	3	3	3	3	5	9	15,2	17,6
30-39 år	2	2	3	3	3	3	12,9	6,5
40-59 år	2	3	4	4	5	5	11,1	9,8
60 år og derover	1	1	1	1	2	2	5,3	4,5
	— i pct. af befolkningen —							
Indvandrere	2,7	2,9	3,2	3,6	3,9	4,3	.	.
Efterkommere	0,4	0,4	0,5	0,7	0,8	0,9	.	.

5,2 pct. af befolkningen fra mere udviklede lande i år 2020 ...

I følge tabel 2.4 vil antallet af indvandrere fra mere udviklede lande vokse fra 140.000 i 1997 til 238.000 frem til år 2020, hvilket forventes at svare til 4,3 pct. af befolkningen til den tid. Efterkommerne fra samme

område vil til den tid stadig udgøre mindre end 1 pct. af den samlede befolkning, ca. 53.000 personer.

**... og 8,5 pct.
fra mindre
udviklede lande ...**

Indvandrere fra mindre udviklede lande er beregnet til at vokse fra 126.000 i 1997 til 267.000 personer i år 2020, svarende til 4,8 pct. af befolkningen. Den stærkeste vækst er forudsat for efterkommere fra mindre udviklede lande - fra 46.000 til 204.000. I alt vil personer fra mindre udviklede lande udgøre 8,5 pct. af befolkningen i 2020.

... i alt 13,7 pct.

I alt vil antallet af indvandrere og efterkommere, ifølge denne fremskrivning, udgøre 13,7 pct. af befolkningen i år 2020. Det skal understreges, at fremskrivningerne er forbundet med en ikke ubetydelig usikkerhed, stigende med tidshorizonten.

Tabel 2.5.

Aldersfordeling af indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande 1997-2020 samt andel af den samlede befolkning

Nettoindvandring: 7.000 årligt

Fertilitet: 3,248 konstant

	1997	2000	2005	2010	2015	2020	1997	2020
	— 1 000 personer —						— pct. —	
Indvandrere	126	145	177	209	238	267	100,0	100,0
0-6 år	3	4	4	4	4	4	2,6	1,5
7-15 år	14	15	15	15	15	16	10,8	5,8
16-19 år	7	9	10	10	11	11	5,9	4,0
20-29 år	32	33	36	40	42	42	25,1	15,7
30-39 år	36	43	49	51	55	59	28,6	22,0
40-59 år	27	35	52	72	90	104	21,7	38,9
60 år og derover	7	8	12	16	22	32	5,4	12,1
Efterkommere	46	61	90	124	162	204	100,0	100,0
0-6 år	26	32	40	46	52	58	57,2	28,4
7-15 år	13	20	34	45	54	63	29,3	30,6
16-19 år	4	4	7	13	19	23	7,8	11,3
20-29 år	2	5	9	14	27	41	5,3	20,2
30-39 år	0	0	1	5	9	14	0,3	7,0
40-59 år	0	0	0	0	1	5	0,2	2,4
60 år og derover	0	0	0	0	0	0	0,0	0,1
	— i pct. af befolkningen —							
Indvandrere	2,4	2,7	3,3	3,8	4,3	4,8	.	.
Efterkommere	0,9	1,1	1,7	2,3	2,9	3,7	.	.

3. Husstande og familier

I dette kapitel beskrives hvordan indvandrere, efterkommere og Øvrige boede sammen i familier og husstande, den 1. januar 1998.

Husstande

Ved en husstand forstås i befolkningsstatistikken en gruppe personer, der bor på samme adresse, uanset om der er familierelationer mellem dem eller ej.

Forskelle i husstandsstørrelsen

Indvandrere og efterkommere bor i husstande, der gennemgående er større end husstande uden personer med udenlandsk herkomst, jf. tabel 3.1. Indvandrerhusstande med baggrund i én nationalitet er i gennemsnit på 2,6 personer, mens husstande uden personer med udenlandsk baggrund, Øvrige husstande, gennemsnitligt er på 2,1 personer. Indvandrerhusstande og blandede husstande er gennemgående en del større, hvilket i en vis udstrækning er definatorisk bestemt.

Tabel 3.1.

Husstande af forskellige typer, den 1. januar 1998

	Husstande	Personer	Personer pr. husstand
Husstande i alt	2 407 010	5 294 860	2,2
Indvandrerhusstande med samme oprindelsesland	81 775	216 357	2,6
Indvandrerhusstande fra to forskellige lande	7 707	28 255	3,7
Blandede husstande	84 583	283 534	3,4
Øvrige husstande	2 232 945	4 766 714	2,1

En *husstand* omfatter alle personer, der bor på samme adresse:

- En *indvandrerhusstand* består udelukkende af indvandrere og/eller efterkommere.
- En *blandet husstand* består desuden af mindst én person fra gruppen Øvrige.
- I *Øvrige husstande* er der ingen indvandrere eller efterkommere.

Indvandrerhusstande er større og rummer oftere flere familier

Indvandrerhusstande er ligeså ofte på kun én person som Øvrige husstande. Henholdsvis 39 pct. og 38 pct. af husstandene i de to grupper består af én person. Samtidig er der relativt mange store indvandrerhusstande, 18 pct. af dem har 5 personer eller flere mod kun 4 pct. af de Øvrige husstande. Den gennemsnitlige husstandsstørrelse er 2,7 personer for indvandrerhusstande og 2,1 personer for Øvrige husstande, jf. tabel 3.2. Størst i gennemsnit er de blandede husstande med 3,4 personer; de består per definition af mindst to personer.

Indvandrerhusstandene er mere sammensatte

En husstand kan bestå af mere end én familie, og dette er tilfældet for 14 pct. af indvandrerhusstandene, men kun for 5 pct. af de Øvrige husstande. I tabel 3.2 regnes voksne hjemmeboende børn med til deres forældres familier uanset alder, hvis de er ugifte og ikke har børn selv. I resten af dette afsnit regnes børn kun med til deres forældres familier, hvis de er

under 18 år, er ugifte og ikke selv har børn. Denne afgrænsning svarer til Danmarks Statistiks årlige familiestatistik.

Tabel 3.2.

Størrelsesfordeling for husstande med og uden personer med udenlandsk herkomst, den 1. januar 1998

	Indvandrer- husstande	Blandede husstande	Øvrige husstande	I alt
Husstande i alt	89 482	84 583	2 232 945	2 407 010
	————— i pct. af husstande —————			
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
1 person	39,0	.	37,9	36,6
2 personer	15,6	49,4	33,1	32,9
3 personer	13,4	25,0	13,0	13,4
4 personer	14,2	20,1	11,6	11,9
5 personer	17,8	5,5	4,4	5,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
1 familie	86,2	78,3	94,8	93,9
2 familier	10,3	14,0	4,1	4,7
3 el. fl. familier	3,5	7,7	1,2	1,5
Gennemsnitligt antal personer	2,7	3,4	2,1	2,2

Indvandrer- og efterkommerfamilierne har oftere børn ...

Familier, i hvilke der er indvandrere eller efterkommere, har oftere børn end Øvrige familier. Over 70 pct. af indvandrerfamilierne bestående af par med samme nationale baggrund har børn, mod 60 pct., hvis baggrunden er forskellig. I de blandede familier er børnefamilieandelen 42 pct. mod 39 pct. for Øvrige parfamilier. Også for de enlige er andelen af børnefamilier større blandt indvandrerfamilierne end blandt Øvrige familier, 11 pct. mod 7 pct.

En familie består af en enlig voksen med eller uden børn, eller af et par med eller uden børn. Desuden kan en familie bestå af et barn, der ikke bor sammen med sine forældre - et ikke-hjemmeboende barn.

En børnefamilie er en familie, i hvilken der bor mindst ét barn, der er under 18 år, og som bor sammen med mindst én af sine forældre. Barnet skal desuden være ugift og ikke selv have børn.

... og de har flere børn

Det gennemsnitlige børneantal for børnefamilierne er også større for familier der udelukkende består af indvandrere og efterkommere end for de Øvrige familier. Således har de enlige forældre blandt indvandrere og efterkommere gennemsnitligt 1,8 børn, mens de Øvrige enlige forældre har 1,5 børn. Samme tendens gør sig gældende for parfamilierne. Par hvor ingen er indvandrer eller efterkommer (Øvrige familier) har i gennemsnit 1,8 børn, mens par i indvandrerfamilier med baggrund i én udenlandsk nationalitet har 2,2 børn i gennemsnit. I denne henseende placerer par bestående af én person med og én uden udenlandsk herkomst sig lavest med 1,7 børn pr. børnefamilie.

For familierne er der på linie med husstandene, foretaget en opdeling af disse efter herkomst og oprindelsesland.

- En *indvandrerfamilie* består udelukkende af indvandrere¹ og/eller efterkommere.
- En *blandet familie* består desuden af mindst én person fra gruppen Øvrige.
- I *Øvrige familier* er der ingen indvandrere eller efterkommere.

Tabel 3.3.

Familier uden og med børn, den 1. januar 1998

	Enlige		Parfamilier				Familier i alt
	Indvandrersfamilier	Øvrige familier	Indvandrersfamilier fra samme land	Indvandrersfamilier fra to forsk. lande	Blandede familier ¹	Øvrige familier	
Familier i alt	95 059	1 473 165	40 974	6 323	66 861	1 187 847	2 870 229
Familier uden børn	84 149	1 365 165	12 080	2 556	38 738	723 283	2 225 971
Familier med børn	10 910	108 000	28 894	3 767	28 123	464 564	644 258
	pct.						
Andel børnefamilier	11,5	7,3	70,5	59,6	42,1	39,1	22,4
Børnefamilier fordelt på antal børn							
I alt	100	100	100	100	100	100	100
1 barn	51	63	32	41	47	42	41
2 børn	31	29	37	36	40	44	44
3 børn	11	6	19	15	11	12	12
4 børn eller flere	6	1	13	8	2	2	3
Gnst. børneantal	1,8	1,5	2,2	2,0	1,7	1,8	1,8

¹ I blandede familier er der både personer med udenlandsk herkomst og personer fra gruppen Øvrige.

Indvandrere fra mindre udviklede lande er mest tilbøjelige til at leve i par ...

Af de personer, der har baggrund i mindre udviklede lande, og som er over 18 år, lever 66 pct. i parfamilier, mod 60 pct. af personerne med baggrund i mere udviklede lande. Af personer over 18 år med Danmark som oprindelsesland lever 62 pct. i par. Disse forskelle er mere udtalte for kvinder end for mænd, jf. tabel 3.4. Den højeste parprocent ses for kvinder fra mindre udviklede lande, af hvilke 70 pct. lever i par.

... og de har i større omfang børn

Over halvdelen, 52 pct., af de voksne fra mindre udviklede lande lever i familier med børn under 18 år. Den tilsvarende procent for personer med baggrund i mere udviklede lande er 31 og for personer med Danmark som oprindelsesland 27. Indvandrere og efterkommere med baggrund i mere udviklede lande ligger mere på linie med den Øvrige befolkning end med indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande.

Tabel 3.4.

Personer over 18 år, andel i par og andel der lever i familier med børn, fordelt på køn, den 1. januar 1998

	Fra mere udviklede lande			Fra mindre udviklede lande			Danmark		I alt
	Indvan- drere	Efter- kom- mere	I alt	Indvan- drere	Efter- kom- mere	I alt	Øvrige		
	— antal personer —								
Alle	139 648	11 237	150 885	87 682	8 573	96 255	4 323 256	4 570 396	
Mænd	92 010	8 341	100 351	67 134	6 518	73 652	2 894 294	3 068 297	
Kvinder	47 638	2 896	50 534	20 548	2 055	22 603	1 428 962	1 502 099	
	— gnst. alder, år —								
Alle	45,9	37,4	45,4	37,2	22,1	36,5	47,5	47,1	
Mænd	43,7	36,7	43,2	37,7	22,2	37,0	46,2	45,8	
Kvinder	47,8	38,1	47,2	36,6	22,1	36,0	48,7	48,3	
	— andel der lever i par, pct. —								
Alle	61	47	60	68	22	66	62	62	
Mænd	63	47	62	64	17	62	64	64	
Kvinder	60	47	59	72	29	70	61	61	
	— andel der lever i familier med børn, pct. —								
Alle	31	31	31	54	12	52	27	28	
Mænd	31	27	31	47	7	45	26	26	
Kvinder	32	35	32	61	18	59	29	30	

**Alderssammen-
sætningen er
af betydning**

Også med hensyn til alder ligner indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande den Øvrige befolkning mere end indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande.

**Gennemsnitsalderen
for personer fra
mindre udviklede
lande er 37 år**

De voksne personer, der har baggrund i mindre udviklede lande, har en del lavere gennemsnitsalder, 37 år, end personer med baggrund i mere udviklede lande, hvis gennemsnitsalder er 45 år. Det er tættere på de 48 år, der gælder for den øvrige voksne befolkning, jf. tabel 3.4.

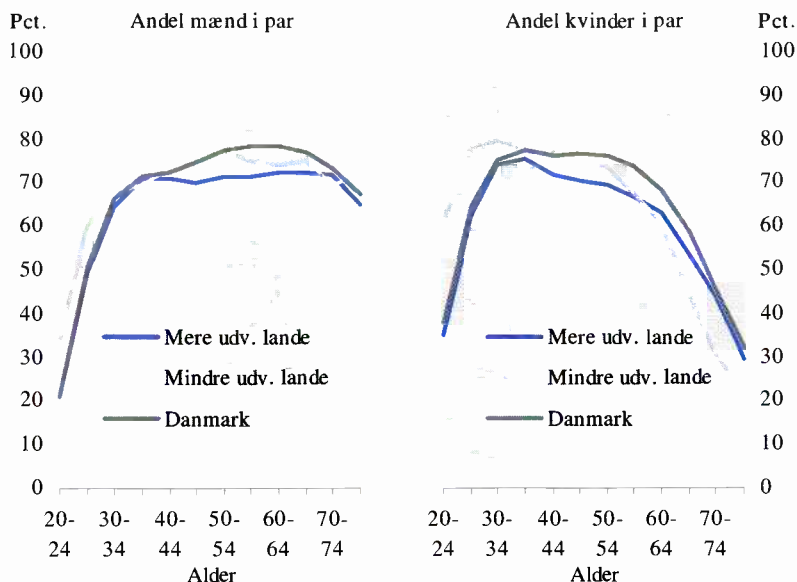
I figur 3.1 ses andelen, der lever i par, i sammenhæng med alder for de tre persongrupper, indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande, indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande og som den tredje gruppe Øvrige personer.

**Flere enlige blandt
indvandrere og
efterkommere**

Indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande har både for mænd og kvinder og i alle aldersklasser en lavere andel, der lever i par, og hermed en større andel enlige end personer uden udenlandsk herkomst. Indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande har i aldersklasserne op til omkring 40 år en markant højere andel, der lever i par, mest udpræget er det for kvinder. Efter 60-års alderen har disse kvinder til gengæld en noget lavere andel af personer i par end kvinder med baggrund i mere udviklede lande og Øvrige kvinder.

Figur 3.1.

Andel mænd og kvinder der lever i par, den 1. januar 1998

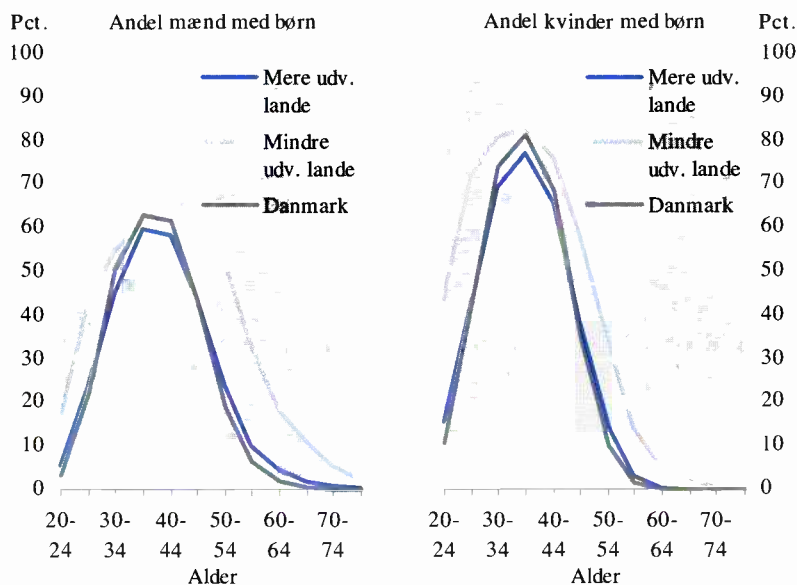

Personer fra mindre udviklede lande har oftere end andre børn og ...

Blandt indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande har, som nævnt tidligere, 52 pct. af de voksne hjemmeboende børn under 18 år mod 31 pct. af indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande og 27 pct. af Øvrige personer.

Figur 3.2.

Andel mænd og kvinder der har børn, den 1. januar 1998

... det er uafhængigt af alder ...

... mens personer fra mere udviklede lande ligner resten af befolkningen

At den større andel med børn ikke kun skyldes aldersstrukturen, vises i figur 3.2. Det ses, at personer med baggrund i mindre udviklede lande for både mænd og kvinder og i alle aldersklasser, på nær de 35-39 årige mænd, har en markant større andel personer med børn i familien end personer med baggrund i mere udviklede lande og Øvrige personer. For indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande ligner andelen med børn meget tilsvarende andele for Øvrige personer. Dog ser det ud til, at personer med baggrund i mere udviklede lande får børn en smule senere end Øvrige personer. Personer med baggrund i mindre udviklede lande får i stor udstrækning børn både tidligere og senere end gruppen af Øvrige personer. Dette afspejler sig i den samlede fertilitet, der for kvinder med baggrund i mindre udviklede lande er en del højere end for andre kvinder. Se tabel 2.1 i afsnittet om demografi.

Tabel 3.5.

Familieforhold og gennemsnitsalder for børn, den 1. januar 1998

	Fra mere udviklede lande			Fra mindre udviklede lande			Dan-	I alt
	Ind- van- drere	Efter- kom- mere	I alt	Ind- van- drere	Efter- kom- mere	I alt	Øvrige	
	— antal børn —							
I alt	13 932	10 317	24 249	20 710	45 560	66 270	1 032 107	1 122 626
Enlige forældre	2 106	2 321	4 427	4 196	6 462	10 658	161 197	176 282
Ægtepar	10 039	6 926	16 965	14 741	37 634	52 375	680 311	749 651
Ikke-gifte par	942	950	1 892	534	1 274	1 808	178 318	182 018
Ikke hj.boende børn	845	120	965	1 239	190	1 429	12 281	14 675
	— pct. —							
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Enlige forældre	15	22	18	20	14	16	16	16
Ægtepar	72	67	70	71	83	79	66	67
Ikke-gifte par	7	9	8	3	3	3	17	16
Ikke hj.boende børn	6	1	4	6	0	2	1	1
Gennemsnitsalder	10,7	6,4	8,8	11,7	6,3	8,0	8,6	8,6

Flere børn med udenlandsk herkomst bor i traditionelle familier ...

Børn med udenlandsk herkomst har mere traditionelle familier end Øvrige børn, især hvis de har baggrund i mindre udviklede lande. Af disse børn bor 79 pct. hos ægtepar mod 70 pct. af børnene med baggrund i mere udviklede lande og 66 pct., af de Øvrige børn. Andre parformer danner sjældent ramme om tilværelsen for børn med baggrund i mindre udviklede lande. Kun 3 pct. bor sammen med andre typer af par, mod 8 pct. af børnene med baggrund i mere udviklede lande og 17 pct. af de Øvrige børn. Mindre forskel er der i den andel af børnene, der bor hos enlige forældre. Det gør 16 pct. af børnene fra mindre udviklede lande, hvilket er samme andel som for gruppen Øvrige børn, mens 18 pct. af børnene med baggrund i mere udviklede lande bor hos enlige forældre.

... og flere bor uden forældre

Børn, der ikke bor sammen med deres forældre, udgør 1 pct. af børnene uden udenlandsk herkomst, mod 2 pct. af børnene med baggrund i mindre udviklede lande og 4 pct. af børnene med baggrund i mere udviklede

lande. Der er i denne henseende stor forskel mellem børn, der er indvandrere, og børn, der er efterkommere. For både mere og mindre udviklede lande er andelen af indvandrerbørn, der bor uden forældre, på 6 pct., mens efterkommerbørnenes andele ligger lavere end for gruppen af Øvrige børn. Dette hænger sammen med forskelle i aldersstrukturen. Den gennemsnitlige alder for indvandrerbørn er 11,3 år, mens efterkommerbørns gennemsnitlige alder er 6,3 år.

4. Boligforhold

Boligart og ejerforhold for husstande

I kapitel 3 blev familie- og husstandssammensætningen beskrevet. I dette kapitel vil der blive set på de typer af boliger husstandene bor i, belyst ved boligart samt ejerforhold for boligerne.

Parcelhuse og etageboliger udgør knap 80 pct. af boligmassen

Boligmassen i Danmark er karakteriseret ved mange parcelhuse og etageboliger. Tilsammen udgør de knap de 80 pct., med stort set 40 pct. af hver. Med hensyn til ejerforhold er knap 48 pct. ejet af privatpersoner eller interessentskaber, mens almennyttige boliger, som den næsthyppigste ejerform, udgør godt omkring 19 pct. af det samlede antal boliger.

Husstanden som enhed

I karakteristikken af de personer, der bor i de forskellige boligtyper, anvendes husstanden som enhed. Definitionen af en husstand og afgrænsningen af husstande efter herkomst, er beskrevet i kapitel 3.

Egentlige boliger den 1. januar 1998

Alle opgørelser vedrører forholdene den 1. januar 1998, og boligerne afgrænses som egentlige boliger. Egentlige boliger defineres som samtlige boliger med undtagelse af boliger i fælleshusholdninger (døgninstitutioner) og sommerhuse.

Boligart og husstandstype

I tabel 4.1 vises hvordan indvandrerhusstande, blandede husstande og Øvrige husstande fordeler sig på forskellige boligtyper.

Tabel 4.1.

Husstande i egentlige boliger den 1. januar 1998, fordelt på boligens art og husstandstype

Husstandstype	Boligens art					
	Stuehuse	Parcelhuse	Række- og dobbelt-huse	Etageboliger	Andre boliger ¹	Husst. i egentlige boliger i alt
	— antal husstande —					
I alt	131 223	970 929	300 159	911 410	43 330	2 357 051
Indvandrerhusstande	876	9 335	8 228	65 748	3 620	87 807
Blandede husstande	3 713	36 393	9 924	31 444	1 479	82 953
Øvrige husstande	126 634	925 201	282 007	814 218	38 231	2 186 291
	— i pct. af egentlige boliger —					
I alt	5,6	41,2	12,7	38,7	1,8	100,0
Indvandrerhusstande	1,0	10,6	9,4	74,9	4,1	100,0
Blandede husstande	4,5	43,9	12,0	37,9	1,8	100,0
Øvrige husstande	5,8	42,3	12,9	37,2	1,7	100,0

¹ Andre boliger omfatter kollegieboliger, erhvervsboliger og boliger med uoplyst boligart.

75 pct. af indvandrerhusstandene bor i etageboliger

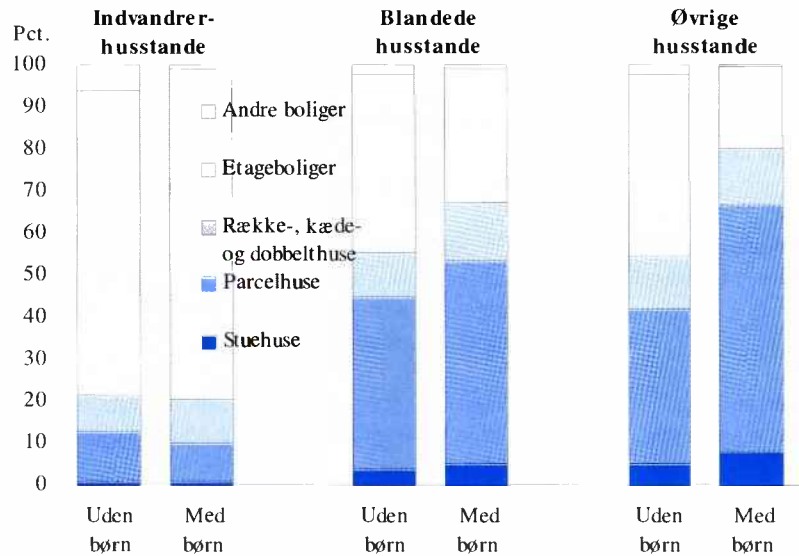
Som det fremgår af tabellen, bor knap 75 pct. af indvandrerhusstandene i etageboliger, mens det kun gælder knap 38 pct. af blandede husstande og Øvrige husstande. Den hyppigste boligform for blandede- og Øvrige husstande er parcelhuse, med henholdsvis 43,9 pct. og 42,3 pct. Kun 10,6 pct. af indvandrerhusstandene bor i parcelhus.

Andre boliger

Med hensyn til kategorien andre boliger skal det nævnes, at der for husstande uden børn primært er tale om kollegieboliger, mens der for husstande med børn primært er tale om erhvervsboliger.

Med eller uden børn

Ser man på hvorvidt der er børn eller ej i husstanden, fås et billede som vist i figur 4.1.

Figur 4.1.**Fordelingen af boligart den 1. januar 1998, fordelt på husstandstyper****Børn i parcelhus eller etagebolig ?**

Figuren viser, at indvandrerhusstande uden børn oftere bor i parcelhus end indvandrerhusstande med børn, hvor det modsatte er tilfældet for de to andre husstandstyper. Andelen af blandede husstande uden børn der bor i stuehuse eller parcelhuse, er større end for Øvrige husstande. Forholdet mellem de to husstandstyper, men med børn, er lige omvendt.

Ejer/lejerforhold

I tabel 4.2 er husstandene fordelt efter om den bolig de bor i er en udlejet bolig eller en bolig der benyttes af ejeren (i resten af kapitel 4 benævnes disse lejeboliger og ejerboliger).

Indvandrer-husstande bor mest i lejeboliger ...

Der ses en forskel, der stemmer godt overens med de resultater, der fremgik af tabel 4.1. Over 80 pct. af indvandrerhusstandene bor i lejeboliger, mens størstedelen af blandede husstande og Øvrige bor i ejerboliger (henholdsvis 57,2 pct. og 54,6 pct.).

Tabel 4.2.

Husstande i egentlige boliger den 1. januar 1998, fordelt efter husstandstype og ejer/lejer forhold for boligen

Husstandstype	Udlejede boliger		Boliger benyttet af ejeren		Husst. i egentlige boliger i alt ¹	
	I alt	heraf:	I alt	heraf:		
		Privatperson eller interentskab		Almennyttigt boligselskab		Privatperson eller interentskab
— antal husstande —						
I alt	1 093 921	197 432	463 574	1 254 540	1 147 932	2 357 051
Indvandrerhusstande	73 471	7 730	44 362	13 850	9 909	87 807
Blandede husstande	35 182	6 370	13 161	47 455	42 484	82 953
Øvrige husstande	985 268	183 332	406 051	1 193 235	1 095 539	2 186 291
— i pct. af egentlige boliger —						
I alt	46,4	8,4	19,7	53,2	48,7	100,0
Indvandrerhusstande	83,7	8,8	50,5	15,8	11,3	100,0
Blandede husstande	42,4	7,7	15,9	57,2	51,2	100,0
Øvrige husstande	45,1	8,4	18,6	54,6	50,1	100,0

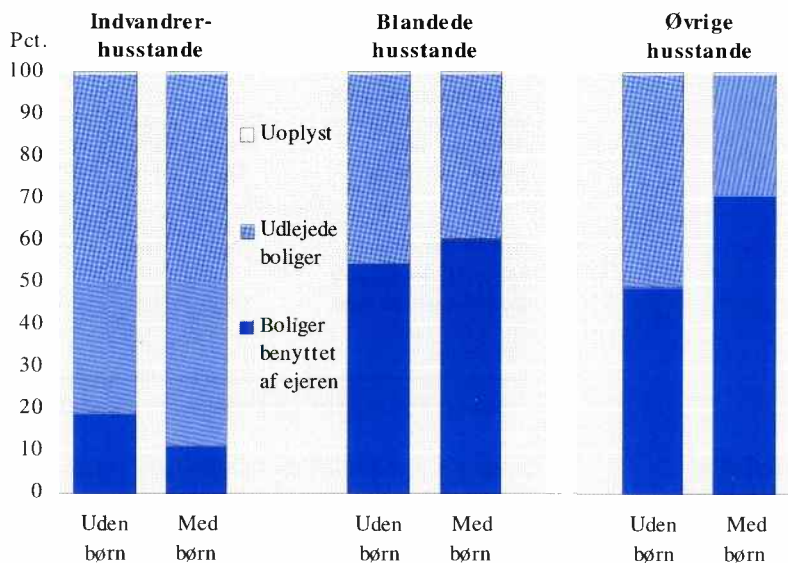
¹ Inkl. boliger med uoplyst udlejningsforhold. Bevirker, at summen af husstande der bor i lejeboliger og ejerboliger ikke svarer til antallet af husstande i egentlige boliger i alt.

... der oftest er ejet af almennyttige boligselskaber

Det ses også, at for de husstande, der bor i lejeboliger, bor indvandrerhusstandene i højere grad i boliger, der ejes af almennyttige boligselskaber (44.362 husstande ud af 73.471, svarende til godt 60 pct.) end blandede husstande (godt 37 pct.) og Øvrige husstande (godt 41 pct.).

Figur 4.2.

Husstande i egentlige boliger, med og uden børn, den 1. januar 1998, fordelt efter husstandstype og ejer/lejer forhold for boligen

Med eller uden børn I figur 4.2 ses forskellen i ejer/lejer forhold mellem husstande med og uden børn.

Børn og ejer/lejer En større andel af indvandrershusstandene med børn bor i lejebolig, sammenlignet med dem uden børn. For de to andre husstandstyper er forholdet modsat; er der børn i husstanden, bor man oftere i ejerbolig.

Oprindelsesland I de følgende tabeller og figurer er opgørelser svarende til de hidtil viste gentaget, men blot for indvandrerhusstande hvor alle voksne medlemmer har samme oprindelsesland. Desuden vises en opdeling på mere og mindre udviklede lande.

80.000 indvandrerhusstande med kun én nationalitet Den 1. januar 1998 var der 80.199 indvandrerhusstande med alle voksne fra samme oprindelsesland, fordelt stort set ligeligt på mere og mindre udviklede lande, der boede i egentlige boliger, jf. tabel 4.3.

Indvandrerhusstande fra mindre udviklede lande bor i etagebolig Den høje andel indvandrerhusstande der bor i etageboliger er et resultat af, at det gør knap 84 pct. af husstandene fra mindre udviklede lande og knap 66 pct. af dem fra mere udviklede lande. Tilsvarende er der en væsentligt højere andel indvandrerhusstande fra mere udviklede lande, der bor i parcelhus (knap 16 pct.) end husstande fra mindre udviklede lande (4,5 pct.)

Tabel 4.3.

Indvandrerhusstande og alle husstande i egentlige boliger den 1. januar 1998, fordelt på boligens art og landegruppe

Husstandstype	Boligens art					
	Stuehuse	Parcelhuse	Række- og kæde- og dobbelt-huse	Etageboliger	Andre boliger ¹	Husst. i egentlige boliger i alt
	— antal husstande —					
Alle husstande	131 223	970 929	300 159	911 410	43 330	2 357 051
Indvandrerhusstande med samme opr.land	805	8 212	7 571	60 185	3 426	80 199
Mere udv. lande	751	6 396	4 425	26 683	2 007	40 262
Mindre udv. lande	54	1 816	3 146	33 502	1 419	39 937
	— i pct. af egentlige boliger —					
Alle husstande	5,6	41,2	12,7	38,7	1,8	100,0
Indvandrerhusstande med samme opr.land	1,0	10,2	9,4	75,0	4,3	100,0
Mere udv. lande	1,9	15,9	11,0	66,3	5,0	100,0
Mindre udv. lande	0,1	4,5	7,9	83,9	3,6	100,0

¹ Andre boliger omfatter kollegieboliger, erhvervsboliger og boliger med uoplyst boligart.

Med eller uden børn ...

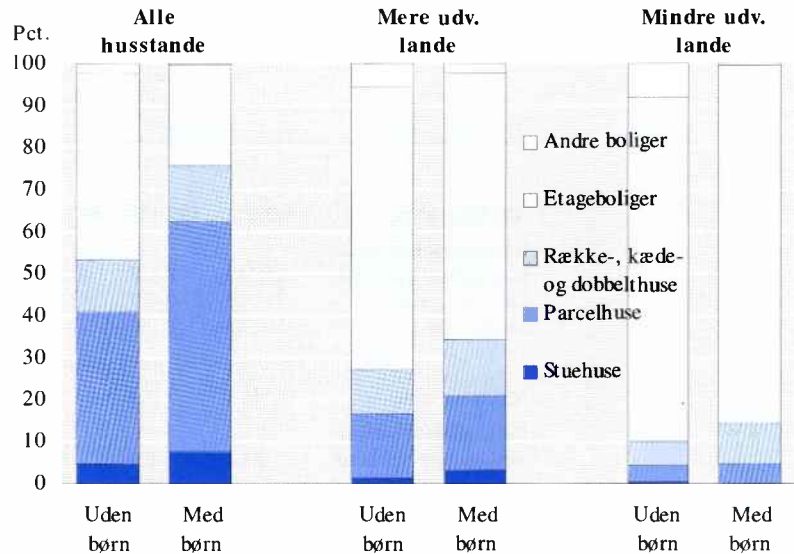
I figur 4.3 er fordelingen på boligart for indvandrerhusstandene sammenlignet med alle husstande yderligere opdelt i husstande med og uden børn.

... betyder ikke så meget for indvandrerhusstande

For alle husstande under ét ses det, at er der børn i husstanden, da bor man oftere i stuehus, parcelhus eller række-, kæde og dobbelthus. Det gælder også for indvandrerhusstandene, men forskellen er her mindre markant.

Figur 4.3.

Indvandrerhusstande og alle husstande i egentlige boliger, med og uden børn, den 1. januar 1998, fordelt på boligart og landegruppe

Ejer/lejerforhold

Med hensyn til ejer/lejer forhold for de to udvalgte husstandstyper fås et resultat som vist i tabel 4.4.

9 ud af 10 husstande fra mindre udviklede lande bor i lejebolig

Den store andel indvandrerhusstande, der bor i lejeboliger, er især præget af husstande fra mindre udviklede lande; godt 9 ud af 10 husstande bor i lejebolig. Med hensyn til andelen af husstande, der bor i lejeboliger, som er ejet af et almennyttigt boligselskab, er denne markant højere for husstande fra mindre udviklede lande (74 pct.) end for alle husstande (knap 43 pct.) og indvandrerhusstande fra mere udviklede lande (44 pct.).

Tabel 4.4.

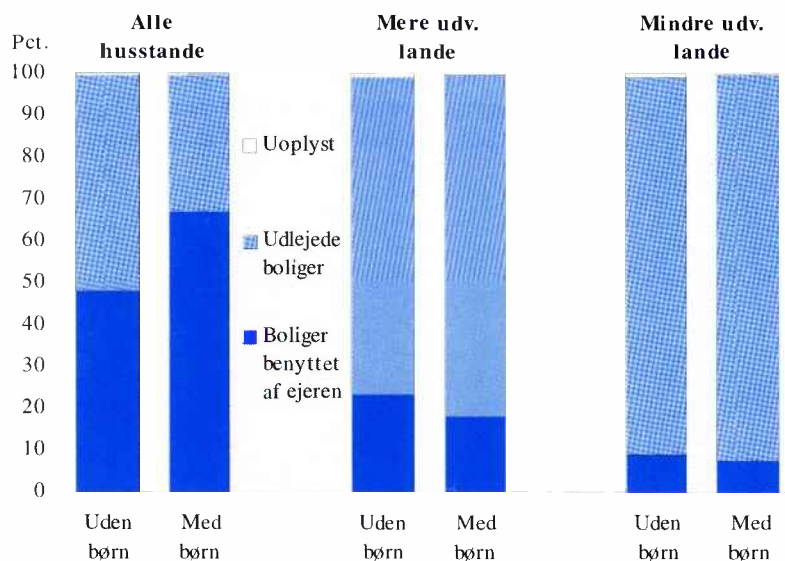
Husstande i egentlige boliger, for udvalgte husstandstyper, den 1. januar 1998, fordelt efter husstandstype, landegruppe og ejer/lejer forhold for boligen

Husstandstype	Udlejede boliger			Boliger benyttet af ejeren		Husst. i egentlige boliger i alt ¹
	I alt	heraf:		I alt	heraf:	
		Privatperson eller interessentskab	Almennyttigt boligselskab			
	— antal husstande —					
Alle husstande	1 093 921	197 432	463 574	1 254 540	1 147 932	2 357 051
Indvandrerhusstande med samme opr.land	67 559	7 117	40 849	12 195	8 660	80 199
Mere udv. lande	31 031	4 729	13 773	8 962	6 661	40 262
Mindre udv. lande	36 528	2 388	27 076	3 233	1 999	39 937
	— i pct. af egentlige boliger —					
Alle husstande	46,4	8,4	19,7	53,2	48,7	100,0
Indvandrerhusstande med samme opr.land	84,2	8,9	50,9	15,2	10,8	100,0
Mere udv. lande	77,1	11,7	34,2	22,3	16,5	100,0
Mindre udv. lande	91,5	6,0	67,8	8,1	5,0	100,0

¹ Inkl. boliger med uoplyst udlejningsforhold. Bevirker, at summen af husstande der bor i lejeboliger og ejerboliger ikke svarer til antallet af husstande i egentlige boliger i alt.

Figur 4.4.

Husstande i egentlige boliger, med og uden børn, den 1. januar 1998, fordelt efter husstandstype, landegruppe og ejer/lejer forhold for boligen

- Med eller uden børn** Figur 4.4 giver et indtryk af sammenhængen mellem børn i husstanden og ejer/lejer forhold for boligen.
- Indvandrers-
husstande med børn
bor i højere grad i
udlejede boliger** For alle husstande under ét betyder dét, at der er børn i husstanden, at man i højere grad bor i ejerbolig. For indvandrerhusstandene er forholdet det omvendte, dog er forskellen meget lille for indvandrerhusstande fra mindre udviklede lande.
- Mulighed for
inddragelse af andre
forhold omkring
boligerne** I dette kapitel er boligforholdene for forskellige befolkningsgrupper belyst ved inddragelse af kun to forhold, nemlig boligart og ejerforhold. Der skal dog afslutningsvis gøres opmærksom på, at det er muligt at inddrage en lang række andre forhold. Som eksempler kan nævnes boligens installationsforhold, opførelsesår for den ejendom hvor boligen er beliggende eller størrelsen af boligen (målt i såvel m² som antal værelser). Desuden er det også muligt at opgøre boligforhold på personniveau, som alternativ til den her valgte, nemlig husstands niveau¹.

¹ Statistikken om boliger i Danmark er yderligere beskrevet i *Befolkning og valg 1998:18* (Statistiske Efterretninger).

5. Arbejdsmarked

Arbejdsmarkedsplacering et centralt mål for integration

Et meget centralt mål for personers integration i samfundslivet er deres placering på arbejdsmarkedet. Det at være en aktiv del af arbejdsmarkedet kan være en vigtig kilde til såvel psykisk som social velfærd, ligesom det er et væsentligt grundlag for personer og familiers økonomiske levestandard.

Socioøkonomisk status, brancher, erhvervsfrekvenser og arbejdsløshed

Der indledes med at se på indvandrere og efterkommeres arbejdsmarkedstilknytning ultimo november 1996. Heri indgår belysninger af socioøkonomisk status, hvilke brancher lønmodtagere og selvstændige er beskæftiget indenfor samt aldersspecifikke erhvervsfrekvenser fordelt på køn. Desuden er der foretaget en opgørelse af arbejdsmarkedstilknytning for indvandrerne efter hvor lang tid de har været i Danmark. Endelig er der arbejdsløshedsområdet, hvor der ses på forskellige begreber med hensyn til arbejdsløsheden i året 1997.

5.1 Indvandrere og efterkommeres generelle arbejdsmarkedstilknytning

Arbejdsmarkedet ultimo november 1996 for befolkningen 1. januar 1997

I dette afsnit belyses den generelle arbejdsmarkedstilknytning i den sidste uge i november måned 1996¹, for alle personer med bopæl i Danmark den 1. januar 1997. Formålet er at sammenligne indvandrere, efterkommere og Øvrige med hensyn til deres position på arbejdsmarkedet.

Aldersfordeling af arbejdsstyrken

Det er indledningsvis vigtigt at være opmærksom på, at aldersfordelingen af befolkningen og dermed arbejdsstyrken i de tre befolkningsgrupper er væsentligt forskellig. Grunden til at dette nævnes er naturligvis, at tilknytning til arbejdsmarkedet varierer med alder. De generelle konjunkturer samt den teknologiske udvikling er eksempler på faktorer, der blandt andet kan være med til at gøre det vanskeligere for visse aldersgrupper at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet. Ligeledes kan der være tale om arbejdsmarkedspolitiske tiltag rettet mod visse aldersgrupper (fx øget indsats over for unge eller forbedrede tilbagetrækningsmuligheder), der er med til at ændre arbejdsmarkedets måde at fungere på.

Aldersfordelingen for 16-66 årige indvandrere, efterkommere og Øvrige i arbejdsstyrken ses i figur 5.1.

Arbejdsstyrken er defineret som summen af beskæftigede og arbejdsløse.

Arbejdsstyrkens aldersfordeling efter herkomst

Arbejdsstyrken af efterkommere er karakteriseret ved at være meget ung. Således ligger omkring halvdelen i aldersgruppen 16-24 år. For indvandrerne er arbejdsstyrken spredt mere ud på aldersgrupper, med de største

¹ Befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet er senest opgjort pr. denne dato.

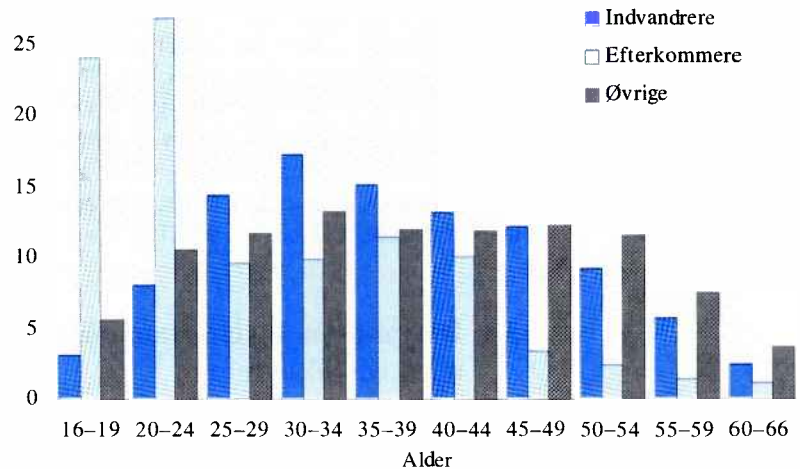
andele fra 25-44 år. Ser man endelig på Øvrige, er fordelingen endnu bredere, koncentreret på en forholdsvis jævn fordeling i aldersgruppen 20-54 år.

Figur 5.1.

Indvandrere, efterkommere og Øvrige i arbejdsstyrken, fordelt på alder, 1. januar 1997

Andel af arbejdsstyrken

30

Aldersbetingede erhvervsfrekvenser

En hyppigt anvendt metode til beskrivelse og sammenligning af arbejdsmarkedsdeltagelse er at beregne erhvervsfrekvenser.

Erhvervsfrekvensen angiver andelen i arbejdsstyrken (beskæftigede og arbejdsløse) i forhold til alle personer i gruppen.

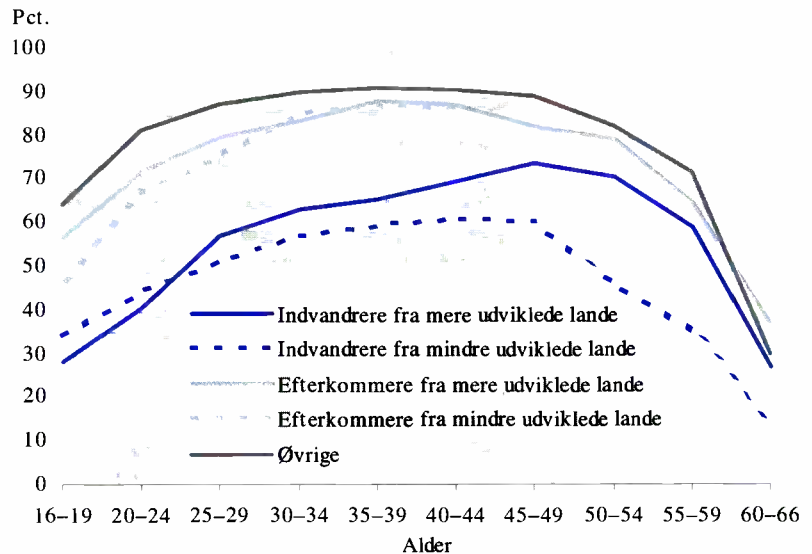
I figur 5.2 vises de aldersbetingede erhvervsfrekvenser, for de 16-66 årige i de tre grupper.

Lavere erhvervsfrekvens for indvandrere

Indvandrerne og efterkommerne har lavere erhvervsfrekvenser end Øvrige, men indvandrerne har for alle aldersgrupper en væsentligt lavere erhvervsfrekvens end efterkommerne. Dog nærmer erhvervsfrekvensen for indvandrere fra mere udviklede lande sig erhvervsfrekvensen for Øvrige med stigende alder. Efterkommerne må siges at ligge forholdsvis tæt på Øvrige, især for aldersgrupperne over 35 år (kurven for efterkommerne fra mindre udviklede lande er kun vist for personer mellem 16-44 år, da der for de ældre aldersgrupper er meget få personer i gruppen).

Figur 5.2.

Erhvervsfrekvenser for 16-66 årige den 1. januar 1997, fordelt på herkomst og alder

Mænds erhvervsfrekvens højere end kvinders ...

For hele befolkningen er erhvervsfrekvensen højere for mænd end for kvinder. For at belyse om dette også er tilfældet for indvandrere og efterkommere fra forskellige lande, er erhvervsfrekvenser for udvalgte landegrupper fordelt på køn i tabel 5.1.

Tabel 5.1.

Erhvervsfrekvenser den 1. januar 1997, fordelt på landegrupper, herkomst og køn

	Indvandrere			Efterkommere		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
	— arbejdsstyrken i pct. af befolkningen —					
I alt	61,8	47,5	54,8	69,8	64,7	67,3
Mere udviklede lande	63,8	53,7	58,6	77,3	72,9	75,2
Mindre udviklede lande	59,8	40,2	50,8	58,7	53,0	56,0
EU-lande	73,6	61,2	67,7	79,2	74,0	76,8
Øvrige Europa	59,5	47,3	53,1	68,7	64,9	66,8
Afrika	51,0	33,0	43,5	59,3	60,4	59,8
Nordamerika	60,2	51,2	56,0	76,6	69,1	73,0
Syd- og Mellemamerika	64,7	53,9	58,5	63,5	73,1	68,9
Asien	57,7	38,6	48,8	58,5	50,3	54,6
Oceanien	69,7	48,7	60,5	84,8	64,1	75,3
Uoplyst og statsløse	46,0	24,3	37,6	95,0	76,9	87,9

... også for indvandrerne

For indvandrerne er forholdet mellem kønnene det samme som for hele befolkningen; mændenes erhvervsfrekvens er betydeligt højere end kvindernes. For efterkommerne er forskellen mellem mænd og kvinder ikke nær så markant, og for efterkommere med oprindelse i Afrika og Syd- og Mellemamerika, er kvindernes erhvervsfrekvens endda højere end mændenes.

Erhvervsfrekvenserne for gruppen Øvrige ligger på 81,7 procent for mænd og 72,9 procent for kvinder. Højere erhvervsfrekvenser ses for de kvindelige efterkommere fra EU-lande, Syd- og Mellemamerika samt gruppen Uoplyst og statsløse,

I tabel 5.2 vises de absolutte tal for antal personer i befolkningen, fordelt på herkomst, landegruppe og arbejdsmarkedstilknytning.

Tabel 5.2.

Befolkningen den 1. januar 1997, fordelt på herkomst, landegruppe og arbejdsmarkedstilknytning

	Hele befolkningen	I arbejdsstyrken	Heraf beskæftigede	Uden for arbejdsstyrken
	— antal personer —			
Hele befolkningen	5 275 121	2 863 330	2 669 658	2 411 791
Indvandrere	265 794	121 109	97 307	144 685
Mere udviklede lande	139 920	66 520	58 163	73 400
Mindre udviklede lande	125 874	54 589	39 144	71 285
Efterkommere	64 498	10 966	9 938	53 532
Mere udviklede lande	18 463	6 927	6 296	11 536
Mindre udviklede lande	46 035	4 039	3 642	41 996
Øvrige	4 944 829	2 731 255	2 562 413	2 213 574

132.000 indvandrere og efterkommere i arbejdsstyrken

Den 1. januar 1997 var der godt 121.000 indvandrere og knap 11.000 efterkommere i arbejdsstyrken, med en overvægt af personer fra de mere udviklede lande.

Arbejdsstyrken fordelt på socio-økonomisk status

Et mere nuanceret billede af arbejdsmarkedstilknytningen fremgår af tabel 5.3, der beskriver den relative fordeling af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning efter overordnet socioøkonomisk status², fordelt på herkomst og landegruppe.

91 pct. af efterkommerne fra mindre udviklede lande er uden for arbejdsstyrken

Sammenligner man de forskellige grupper, er der nogle klare forskelle, som naturligt hænger sammen med forskellen i alderssammensætningen. Andelen af personer i arbejdsstyrken er således væsentligt højere for Øvrige, og meget lav for efterkommere fra mindre udviklede lande. Tilsvarende er andelen for sidstnævnte gruppe uden for arbejdsstyrken helt oppe på knap 91 pct., hvilket skyldes en stor andel børn.

² Jf. publikationen *SOCIO - Danmarks Statistiks Socioøkonomiske Klassifikation* (Danmarks Statistik, 1. udgave 1997, februar 1997).

Tabel 5.3.

Befolkningen den 1. januar 1997, fordelt på herkomst, landegruppe og overordnet socioøkonomisk status

Socioøkonomisk status	Mere udviklede lande			Mindre udviklede lande			Danmark	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Øvrige	
	————— i pct. af hele befolkningen —————							
1. Hele befolkningen (2+8)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2. I arbejdsstyrken i alt (3+7)	47,5	37,5	46,4	43,4	8,8	34,1	55,2	54,3
3. Beskæftigede i alt (4-6)	41,6	34,1	40,7	31,1	7,9	24,9	51,8	50,6
4. Selvstændige i alt	4,2	2,2	4,0	5,1	0,4	3,9	4,2	4,2
5. Medarbejdende ægtefæller	0,4	0,1	0,4	0,2	-	0,2	0,4	0,4
6. Beskæftigede lønmodtagere	36,9	31,9	36,3	25,8	7,5	20,9	47,3	46,1
7. Arbejdsløse i alt	6,0	3,4	5,7	12,3	0,9	9,2	3,4	3,7
8. Uden for arbejdsstyrken i alt	52,5	62,5	53,6	56,6	91,2	65,9	44,8	45,7

Høj andel selvstændige fra mindre udviklede lande

Ser man udelukkende på de beskæftigede, udskiller personer fra de mindre udviklede lande sig ved, at en væsentligt større andel er selvstændigt erhvervsdrivende. Dette gør sig især gældende for indvandrerne, jf. tabel 5.4.

Tabel 5.4.

Selvstændige den 1. januar 1997, fordelt på herkomst og landegruppe

	Mere udviklede lande			Mindre udviklede lande			Danmark	Hele befolkningen
	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Øvrige	
	————— antal personer —————							
Selvstændige i alt	5 867	399	6 266	6 424	203	6 627	206 600	219 493
Heraf arbejdsgivere	1 506	115	1 621	1 907	48	1 955	76 845	80 421
	————— i pct. af beskæftigede i alt —————							
Andel selvstændige	10,1	6,3	9,7	16,4	5,6	15,5	8,1	8,2
	————— i pct. af selvstændige i alt —————							
Andel arbejdsgivere	25,7	28,8	25,9	29,7	23,6	29,5	37,2	36,6

Højeste andel arbejdsgivere for gruppen Øvrige

Ser man på andelen af selvstændige, der er arbejdsgivere, ses en forskel mellem indvandrere og efterkommere på den ene side, med mellem 24 og 30 pct. arbejdsgivere, og Øvrige på den anden side, med en andel på godt 37 pct.

I tabel 5.5 er de beskæftigede lønmodtagere yderligere opdelt på socioøkonomisk status. Det skal indledningsvis bemærkes, at den del af de beskæftigede, som det ikke har været muligt at klassificere - gruppen Lønmodtagere uden nærmere angivelse - er større blandt indvandrere og efterkommere end blandt Øvrige.

Tabel 5.5.

Beskæftigede lønmodtagere den 1. januar 1997, fordelt på herkomst, landegruppe og socioøkonomisk status

Socioøkonomisk status	Mere udviklede lande			Mindre udviklede lande			Danmark	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Øvrige	
	— antal beskæftigede lønmodtagere i 1.000 personer —							
Beskæftigede lønm. i alt	52	6	58	32	3	36	2 337	2 431
	— i pct. af antal beskæftigede lønmodtagere i alt —							
Beskæftigede lønm. i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Topledere	2,6	2,0	2,5	0,5	0,4	0,5	3,1	3,0
Lønm. på højeste niveau	16,8	14,6	16,6	7,5	2,1	7,0	11,9	11,9
Lønm. på mellemniveau	15,4	15,2	15,4	6,6	3,5	6,3	16,0	15,8
Lønm. på grundniveau	35,7	39,5	36,1	40,0	36,9	39,7	48,1	47,7
Andre lønmodtagere	12,8	11,0	12,6	26,0	17,6	25,2	10,6	10,9
Lønm. uden nærm. ang.	16,7	17,7	16,8	19,4	39,6	21,3	10,3	10,7

Indvandrerne og efterkommerne fra mere udviklede lande er lønmodtagere på højere niveau

Af tabel 5.5 fremgår det, at andelen af lønmodtagere på grundniveau er stor for alle grupper. Herudover er der en klar tendens til, at indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande i højere grad er lønmodtagere på højere niveau. Andelen af indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande, der er lønmodtagere på højeste niveau, er væsentligt større end samme andel for gruppen Øvrige. Blandt indvandrere og efterkommere fra de mindre udviklede lande er tæt på halvdelen placeret i gruppen andre lønmodtagere eller lønmodtagere uden nærmere angivelse. Desuden er knap 40 pct. lønmodtagere på grundniveau, sammenlignet med godt 36 pct. for indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande og godt 48 pct. for Øvrige.

Arbejdsløse

Tallene for antal arbejdsløse ifølge den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, som andele af arbejdsstyrken, fremgår af tabel 5.6.

Tabel 5.6.

Arbejdsløse den 1. januar 1997, fordelt på herkomst og landegrupper

	Mere udviklede lande			Mindre udviklede lande			Danmark	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Øvrige	
	— antal personer —							
Arbejdsløse	8 357	631	8 988	15 445	397	15 842	168 842	193 672
	— i pct. af arbejdsstyrken —							
Arbejdsløse	12,6	9,1	12,2	28,3	9,8	27,0	6,2	6,8

Indvandrere og efterkommere over Øvrige

Det første man bemærker er, at indvandrere og efterkommere ligger væsentligt over Øvrige (Danmark), med andele på 12,2 pct. og 27,0 pct. for henholdsvis mere og mindre udviklede lande.

Indvandrere over efterkommere

Sammenligner man indvandrere og efterkommere er det bemærkelsesværdigt, at indvandrerne har en højere andel ledige i pct. af arbejdsstyrken end efterkommerne. Desuden er forskellen mellem indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande væsentligt højere end for mere udviklede lande. Således var mere end hver fjerde indvandrer i arbejdsstyrken fra mindre udviklede lande ledig.

Personer uden for arbejdsstyrken

Den sidste gruppe på arbejdsmarkedet, der mangler at blive beskrevet, er personer uden for arbejdsstyrken, der primært består af *uddannelsessøgende og børn, pensionister* samt *øvrige uden for arbejdsstyrken*, jf. tabel 5.7.

Tabel 5.7.

Personer uden for arbejdsstyrken den 1. januar 1997, fordelt på herkomst, landegruppe og socioøkonomisk status

Socioøkonomisk status	Mere udviklede lande			Mindre udviklede lande			Danmark	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Indvandrere	Efterkommere	I alt	Øvrige	
	— i pct. af antal personer uden for arbejdsstyrken —							
Uden for arbejdsstyrken i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Uddannelsessøgende og børn	21,2	82,2	29,5	30,1	97,8	55,2	45,4	45,3
Efterlønsmodtagere	3,3	0,7	3,0	1,2	-	0,7	5,5	5,2
Pensionister	29,1	7,5	26,1	9,9	0,1	6,3	38,4	36,4
Overgangsydelse	1,9	0,1	1,7	2,0	-	1,2	1,9	1,9
Orlov fra ledighed	0,7	0,4	0,6	2,5	0,1	1,6	0,6	0,7
Øvrige uden for arbejdsstyrken	43,8	9,1	39,1	54,4	2,1	35,0	8,1	10,5

Øvrige uden for arbejdsstyrken dominerer ...

Specielt gruppen øvrige uden for arbejdsstyrken, er andelsmæssigt væsentligt større for indvandrerne end for Øvrige. Gruppen består af personer, der ikke indgår i nogen af de andre specificerede grupper. Der er blandt andet tale om personer, der modtager sociale ydelser uden at være arbejdssøgende eller personer, der forsørges af familien, fx hjemmegående husmødre, mv.

... og forholdsvis mange indvandrere tilhører denne gruppe

I denne sammenhæng er det relevant at bemærke, at indvandrere udgør omkring 28 pct. af gruppen øvrige uden for arbejdsstyrken. Dette skal sættes i forhold til, at antallet af indvandrere i aldersgruppen 16 år og opefter, kun udgør omkring 6,3 pct. af hele befolkningen i samme aldersgruppe.

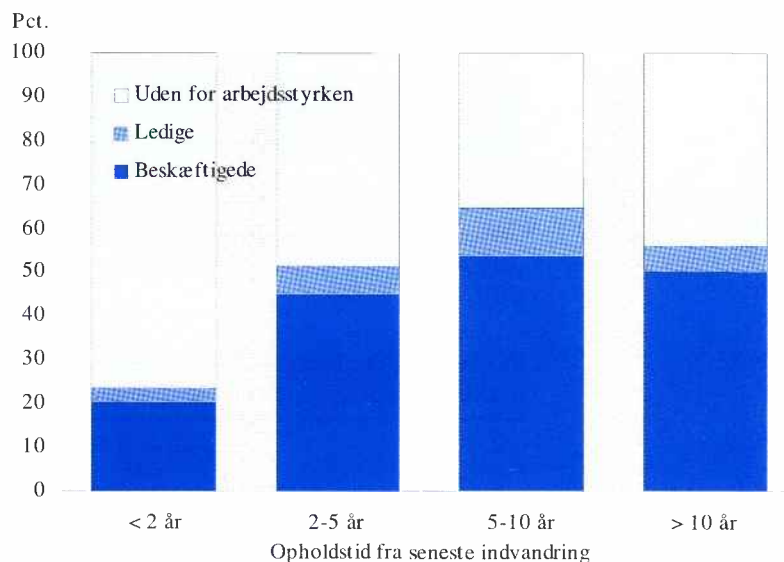
Arbejdsmarkedstilknytning og opholdstid

Med hensyn til indvandrerens generelle arbejdsmarkedstilknytning er der desuden set på, om der er en sammenhæng mellem andelen af personer i og uden for arbejdsstyrken og personernes opholdstid i Danmark. Op-

holdstiden er beregnet som antal hele år mellem seneste indvandring og den 1. januar 1997.

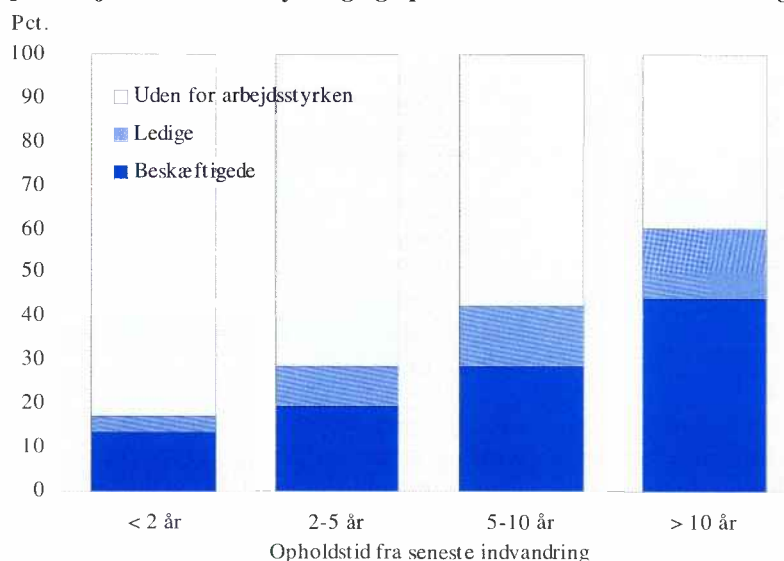
Figur 5.3.

Indvandrere fra mere udviklede lande den 1. januar 1997, fordelt på arbejdsmarkedstilknytning og opholdstid fra seneste indvandring

Figur 5.4.

Indvandrere fra mindre udviklede lande den 1. januar 1997, fordelt på arbejdsmarkedstilknytning og opholdstid fra seneste indvandring

Længere ophold betyder mere fast tilknytning

Figur 5.3 og 5.4 giver et tydeligt billede. Jo længere opholdstid, jo større andel er i arbejdsstyrken. Sammenligner man indvandrerne fra mere og fra mindre udviklede lande, ser man, at med opholdstider på mellem 2 og 10 år har førstnævnte en mere fast tilknytning til arbejdsmarkedet, målt

ved andelen i arbejdsstyrken. For indvandrere fra mere udviklede lande, med mere end 10 års ophold i Danmark, ses et fald i andelen i arbejdsstyrken i forhold til gruppen med mellem 5 og 10 års ophold. Det bagvedliggende talmateriale tyder på en aldersbetinget forklaring, da andelen af pensionister i denne gruppe er væsentligt større end for de øvrige grupper fordelt på opholdstid.

Tabel 5.8. Indvandrere og Øvrige den 1. januar 1997, fordelt på beskæftigelsestype, landegruppe og branche

	Selvstændige			Lønmodtagere		
	Indvandrere		Øvrige	Indvandrere		Øvrige
	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	Danmark	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	Danmark
	pct.					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	10,1	0,4	28,1	2,3	1,7	2,2
Fremstillingsvirksomhed	6,3	2,0	6,1	19,3	25,1	18,9
Energi- og vandforsyning	0,0	0,0	0,2	0,5	0,2	0,7
Bygge- og anlægsvirksomhed	3,8	0,5	8,3	3,4	1,3	5,8
Handel-, hotel- og rest.virks. mv.	31,8	70,8	22,5	15,0	20,4	17,3
Transportvirks., post og telekomm.	3,4	4,8	5,3	6,9	7,7	6,8
Finansieringsvirks. mv., forr.service	22,3	6,4	14,6	12,4	14,1	10,7
Offentlige og pers. tjenesteydelser	10,1	3,8	9,1	40,3	29,4	37,6
Uoplyst erhverv	12,1	11,1	5,8	0,0	0,0	0,0

Tabel 5.9. Efterkommere og Øvrige den 1. januar 1997, fordelt på beskæftigelsestype, landegruppe og branche

	Selvstændige			Lønmodtagere		
	Efterkommere		Øvrige	Efterkommere		Øvrige
	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	Danmark	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	Danmark
	pct.					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	7,8	1,0	28,1	0,8	1,3	2,2
Fremstillingsvirksomhed	4,3	2,5	6,1	16,7	22,5	18,9
Energi- og vandforsyning	-	-	0,2	0,5	0,1	0,7
Bygge- og anlægsvirksomhed	7,5	1,0	8,3	3,9	1,0	5,8
Handel-, hotel- og rest.virks. mv.	23,1	69,5	22,5	21,3	38,2	17,3
Transportvirks., post og telekomm.	4,8	3,0	5,3	7,7	6,6	6,8
Finansieringsvirks. mv., forr.service	27,1	5,9	14,6	13,9	13,1	10,7
Offentlige og pers. tjenesteydelser	13,0	2,0	9,1	35,2	17,3	37,6
Uoplyst erhverv	12,5	15,3	5,8	-	-	0,0

Lønmodtagere og selvstændige på 9 branchegrupper

I tabel 5.8 og 5.9 er de selvstændige og lønmodtagerne fordelt efter branche i 9 grupper for henholdsvis indvandrere (tabel 5.8) og efterkommere (tabel 5.9) samt Øvrige (begge tabeller)³.

Handel, hotel og restauration for de selvstændige indvandrere

De selvstændige indvandrere er primært beskæftiget inden for *handel-, hotel og restaurationsvirksomhed mv.*, med over 70 pct. for mindre udviklede lande, mens andelen af selvstændige for gruppen Øvrige er størst indenfor *landbrug, fiskeri og råstofudvinding*.

Lønmodtager-indvandrere fra mere udviklede lande og Øvrige tæt på hinanden

For lønmodtagerne ligger branchefordelingen for indvandrere fra mere udviklede lande og gruppen Øvrige bemærkelsesværdigt tæt på hinanden. Branchefordelingen for indvandrere fra mindre udviklede lande er, set i forhold til de to andre grupper, forskudt mod *fremstillingsvirksomhed* samt *handel-, hotel- og restaurationsvirksomhed mv.* *Offentlige og personlige tjenesteydelser* er dog også her den branche, med flest ansatte, nemlig 29,4 pct.

Selvstændige efterkommere og indvandrere fra mindre udviklede lande tæt på hinanden

For de selvstændige efterkommere fra mindre udviklede lande, jf. tabel 5.9, ses et mønster, der stort set svarer til indvandrerne fra de samme lande. Også her har tæt på 70 pct. selvstændig virksomhed inden for *handel-, hotel- og restaurationsvirksomhed mv.* Selvstændige efterkommere fra mere udviklede lande har i forhold til indvandrerne fra de samme lande i højere grad virksomhed inden for *finansieringsvirksomhed mv., forretningservice*.

Efterkommer-lønmodtagere fra mere udviklede lande tæt på Øvrige

For efterkommer-lønmodtagerne fra mere udviklede lande ses, på linie med indvandrerne fra de samme lande, en branchefordeling, der ligger tæt på gruppen Øvrige. Derimod er over en tredjedel af efterkommer-lønmodtagerne fra mindre udviklede lande beskæftiget i *handel-, hotel- og restaurationsvirksomhed*, hvor det for indvandrerne var *offentlige og personlige tjenesteydelser*, der dominerede.

Detaljeret landeopdeling i bilagstabeller

Som afslutning på gennemgangen af befolkningens generelle tilknytning til arbejdsmarkedet, skal det nævnes, at der som bilagstabel 5.a og 5.b er tal for antal personer i befolkningen, antal personer i arbejdsstyrken, antal beskæftigede, antal ledige og erhvervsfrekvenser, opgjort for verdensdele samt udvalgte lande.

5.2 Arbejdsløsheden for indvandrere og efterkommere

I afsnit 5.1 er befolkningens generelle arbejdsmarkedstilknytning, den sidste uge i november 1996, blevet belyst. I dette afsnit ses der nærmere på ledigheden i året 1997. Den gruppe personer der indgår i opgørelserne er alle 16-66 år og boede i landet den 1. januar 1997 samt var berørt af ledighed i løbet af 1997.

³ Grupperingen på brancher følger Dansk branchekode (DB93).

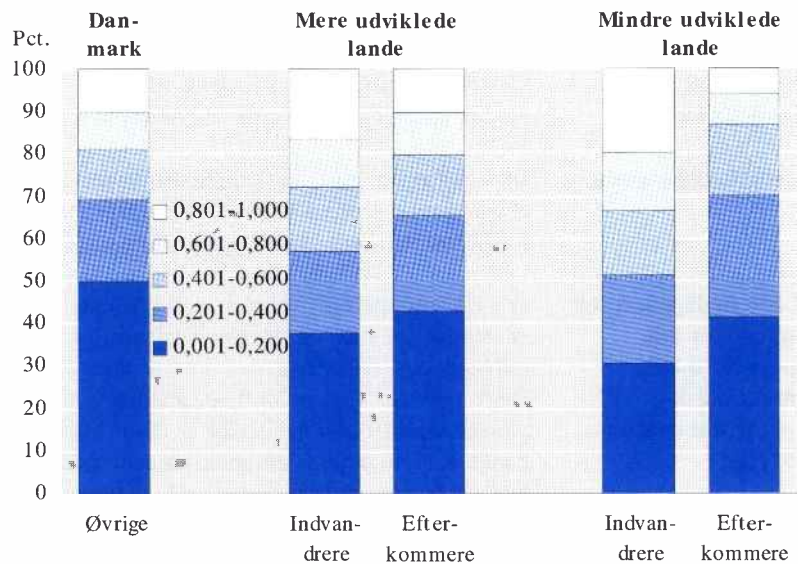
Personer berørt af ledighed defineres som de personer, som i løbet af en given periode, har været ramt af ledighed i større eller mindre omfang. En person med flere ledighedsperioder i løbet af en periode, indgår kun én gang i opgørelsen.

Ledighedsgraden er defineret som antallet af ledige timer i forhold til antallet af forsikrede timer, og for ikke-forsikrede i forhold til en normal arbejdsuge på 37 timer.

Det skal i denne forbindelse understreges, at definitionen af ledige her adskiller sig fra den der blev anvendt i forbindelse med opgørelserne i forrige afsnit, jf. specielt tabel 5.6.

Figur 5.5.

Personer, 16-66 år, berørt af ledighed i 1997, fordelt på herkomst og landegruppe samt ledighedsgrad

Figur 5.5 giver et billede af ledighedsstrukturen på basis af en opdeling af de ledige på ledighedsgrader, efter herkomst og landegruppe.

Andel langtidsledige størst for indvandrerne

Andelen af langtidsledige, er væsentligt højere for indvandrere end for efterkommere og Øvrige (Danmark). For indvandrere fra mindre udviklede lande, er andelen af langtidsledige 20 pct. Disse forskelle modsvares stort set af tilsvarende mindre andele af ledige med en ledighedsgrad på 0,2 eller derunder.

Långtidsledige er defineret som personer, der har en ledighedsgrad på eller over 0,8.

Er nogle grupper hårdere ramt ?

En måde at belyse, om nogle grupper er særlig hårdt ramt med hensyn til ledighed, er at beregne hvor stor en andel de ledige i hver enkelt gruppe,

udgør af det samlede antal ledige, og sætte det i forhold til gruppernes andele af den samlede arbejdsstyrke. Dette er gjort i tabel 5.10.

Tabel 5.10. Gennemsnitlig antal ledige i 1997, og andel 16-66 årige i pct. af arbejdsstyrken den 1. januar 1997, fordelt på herkomst og landegruppe

	Gennemsnitlig antal ledige		Andel af arbejdsstyrken 16-66 år
	Antal	Pct.	
I alt	218 966	100,0	100,0
Indvandrere, mere udv. lande	9 396	4,3	2,4
Indvandrere, mindre udv. lande	16 320	7,5	1,9
Efterkommere, mere udv. lande	693	0,3	0,2
Efterkommere, mindre udv. lande	425	0,2	0,1
Øvrige	192 132	87,7	95,3

Indvandrerne bærer en stor del af den samlede ledighed

Tabellen viser, at især gruppen af indvandrere bærer en forholdsmeget stor del af ledigheden i forhold til deres andel af arbejdsstyrken. Dette gør sig særligt gældende for indvandrere fra mindre udviklede lande.

Ledighedsprocenter

Et traditionelt mål for ledighedsniveauet er *antal ledige i procent af arbejdsstyrken*, også kaldet ledighedsprocenter. I tabel 5.11 vises disse fordelt på herkomst, landegruppe, køn og alder.

Ledighedsprocenten højere for alle grupper med udenlandsk baggrund end for Øvrige

For alle grupper af personer med udenlandsk herkomst, er ledighedsprocenten højere end for Øvrige (Danmark). Uanset landegruppe og køn har indvandrerne desuden en væsentligt højere ledighed end efterkommerne. Dette mønster gør sig stort set gældende for alle de viste aldersgrupper, på nær mænd i alderen 16-24 år, hvor efterkommere fra mere udviklede lande har en højere ledighedsprocent end indvandrerne fra de samme lande. Det generelle mønster, at kvinderne er mere ledige end mændene, går ligeledes igen for alle aldersgrupper, ligesom det er tilfældet for stort set alle befolkningsgrupper. Eneste undtagelse er for de 16-24 årige efterkommere fra såvel mere som mindre udviklede lande samt de 60-66 årige indvandrere fra mindre udviklede lande.

Tabel 5.11.

Ledige i pct. af arbejdsstyrken i 1997, fordelt på køn, herkomst, alder og landegruppe

	16-24 år	25-49 år	50-59 år	60-66 år	I alt
	Ledige i pct. af arbejdsstyrken				
Mænd og kvinder i alt	5,0	8,3	8,3	12,4	7,9
Mere udviklede lande	8,6	14,8	13,4	18,1	14,0
Indvandrere	8,8	15,2	13,4	18,1	14,4
Efterkommere	8,1	11,0	12,9	18,3	10,4
Mindre udviklede lande	15,5	32,9	32,6	33,2	29,4
Indvandrere	17,0	32,9	32,6	33,3	30,5
Efterkommere	11,6	21,2	-	-	12,4
Danmark	4,6	7,5	8,0	12,2	7,3
Mænd i alt	4,5	7,0	7,0	10,0	6,7
Mere udviklede lande	8,4	13,7	12,7	16,7	13,1
Indvandrere	8,3	14,1	12,8	17,1	13,4
Efterkommere	8,8	9,7	12,4	12,3	9,7
Mindre udviklede lande	14,5	30,2	30,7	36,2	27,4
Indvandrere	15,5	30,3	30,8	36,3	28,3
Efterkommere	11,8	15,8	-	-	12,1
Danmark	4,1	6,0	6,6	9,7	6,0
Kvinder i alt	5,5	9,8	10,0	16,5	9,3
Mere udviklede lande	8,7	16,1	14,2	19,5	15,1
Indvandrere	9,3	16,5	14,2	19,1	15,5
Efterkommere	7,3	12,6	13,6	28,6	11,2
Mindre udviklede lande	16,9	37,6	37,0	28,0	32,7
Indvandrere	19,2	37,6	37,0	28,0	34,3
Efterkommere	11,3	27,3	-	-	12,6
Danmark	5,2	9,0	9,8	16,4	8,8

De generelle ledighedsprocenter efter herkomst og køn er i tabel 5.12 yderligere vist for verdensdele og udvalgte lande.

Indvandrere fra Afrika og Asien har høje ledighedsprocenter

Det første der bemærkes er, at for stort set alle de udvalgte verdensdele og enkeltlande er ledighedsprocenten højere end for gruppen Øvrige (Danmark), jf. tabel 5.11. De højeste ledighedsprocenter ses for indvandrernes vedkommende for de afrikanske og asiatiske lande samt gruppen Uoplyst og statsløse. Således havde indvandrerne fra såvel Asien som Afrika en ledighedsprocent tæt på 30. For gruppen af europæiske lande uden for EU, var godt 1 ud af 4 ledige i 1997, hvilket primært skyldes høje ledighedsprocenter for indvandrerne fra Tyrkiet og landene i det tidligere Jugoslavien. Således står disse to lande for knap 70 procent af det samlede, gennemsnitlige antal ledige i gruppen Øvrige Europa.

Mindre variation i ledigheden hos efterkommerne

For efterkommerne er variationen i ledigheden ikke så kraftig. På verdensdele ligger de i intervallet 10-13 pct. Blandt de udvalgte enkeltlande ses den højeste ledighedsprocent for efterkommere med oprindelse i Paki-

stan (15,0 pct.), efterfulgt af efterkommere med oprindelse i det tidligere Jugoslavien (13,9 pct.).

Tabel 5.12.

Ledige i pct. af arbejdsstyrken i 1997, fordelt på køn, herkomst og lande

	Indvandrere			Efterkommere ¹			I alt
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt	
	————— ledige i pct. af arbejdsstyrken —————						
I alt	20,8	22,9	21,7	10,5	11,7	11,0	20,8
Mere udv. lande	13,4	15,5	14,4	9,7	11,2	10,4	14,0
Mindre udv. lande	28,3	34,3	30,5	12,1	12,6	12,4	29,4
EU-lande	10,8	11,4	11,0	9,3	11,2	10,1	11,0
Storbritannien	12,7	12,5	12,6	8,2	12,4	10,2	12,5
Sverige	8,7	10,1	9,5	8,5	10,7	9,5	9,5
Tyskland	8,6	11,6	9,9	9,3	11,4	10,3	9,9
Øvrige Europa	23,1	28,3	25,5	10,7	11,6	11,1	24,2
Jugoslavien (tidl.)	27,4	35,0	30,5	14,6	13,3	13,9	28,6
Norge	9,8	11,3	10,7	8,3	11,4	9,6	10,6
Polen	17,9	21,4	20,1	7,7	9,5	8,5	19,3
Tyrkiet	29,5	48,5	36,4	12,2	12,1	12,2	34,5
Afrika	29,6	31,3	30,1	13,4	9,3	11,5	29,1
Somalia	53,1	51,6	52,7	52,4
Nordamerika	10,3	10,0	10,2	9,5	10,8	10,0	10,2
Syd- og M.amerika	20,5	18,8	19,6	8,5	13,2	10,4	19,2
Asien	27,6	29,5	28,3	12,2	13,7	12,9	27,5
Irak	42,0	44,6	42,5	-	42,4
Iran	28,6	29,3	28,7	28,6
Libanon	40,0	51,0	42,0	41,9
Pakistan	27,1	49,0	34,1	13,7	16,8	15,0	30,7
Vietnam	21,9	26,8	23,7	23,4
Oceanien	9,5	7,5	8,8	10,3	12,0	10,9	9,0
Uoplyst og statsløse	37,8	37,7	37,8	5,3	10,0	6,9	35,1

6. Uddannelse

Uddannelse er vigtig for integrationen i samfundslivet og en væsentlig forudsætning for at få adgang til det danske arbejdsmarked. Gennem uddannelse erhverves færdigheder og kundskaber ligesom den enkelte persons værdier, normer og personlighedstræk påvirkes. For indvandrere og efterkommere er det vigtigste måske den tilegnelse af det danske sprog, som er en nødvendig forudsætning for at begå sig i det danske uddannelsessystem.

Kun oplysninger om uddannelser taget i Danmark

Nogle indvandrere kan have en uddannelse fra hjemlandet, evt. kombineret med en uddannelse fra Danmark. Andre kan have taget hele deres uddannelse i Danmark. Der findes kun oplysninger om de uddannelser indvandrere og efterkommere har taget i det danske uddannelsessystem. De uddannelser de bringer med sig fra hjemlandet bliver desværre ikke registreret, når de kommer til Danmark. Endvidere registreres ikke i hvilken udstrækning de danske uddannelser suppleres med uddannelser fra udlandet.

Tabel 6.1.

Beskæftigede indvandrere og efterkommere fordelt på uddannelsesniveau, november 1995

Uddannelse	Indvandrere og efterkommere:						Hele befolkningen
	Fra Norden, EU og Nordamerika		Fra øvrige lande		I alt		
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	
I alt	44 856	100,0	52 298	100,0	97 154	100,0	100,0
Grundskole	6 528	14,6	12 671	24,2	19 199	19,8	31,6
Almen gymnasial	1 807	4,0	2 047	3,9	3 854	4,0	5,4
Erhvervs-gymnasial	328	0,7	537	1,0	865	0,9	2,5
Erhvervsfaglig	6 842	15,3	4 287	8,2	11 129	11,5	35,8
Kort videregående	2 464	5,5	1 289	2,5	3 753	3,9	6,2
Mellemlang videregående	3 630	8,1	1 553	3,0	5 183	5,3	9,3
Lang videregående	3 079	6,9	1 476	2,8	4 555	4,7	5,2
Uoplyst	20 178	45,0	28 438	54,4	48 616	50,0	4,0

Uddannelse uoplyst for halvdelen af indvandrerne og efterkommerne

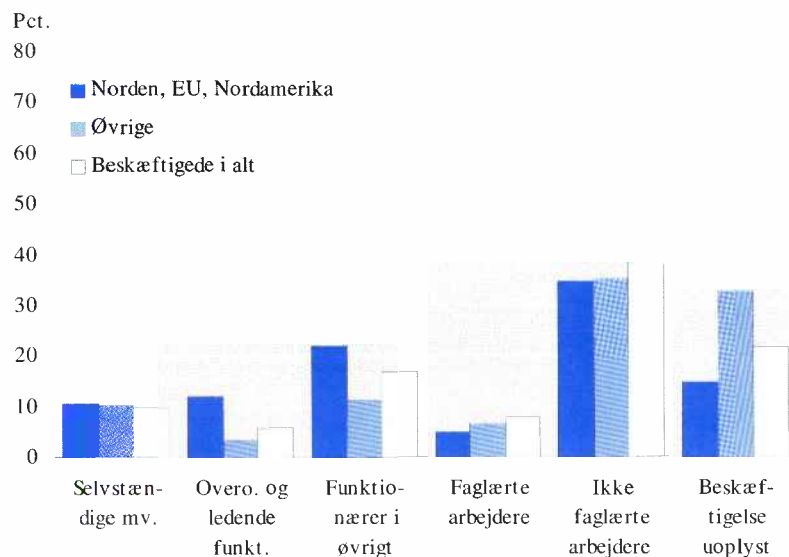
Opgørelsen af uddannelsesniveaulet (den højeste fuldførte uddannelse) i tabel 6.1 for beskæftigede indvandrere og efterkommere viser således, at halvdelen har uoplyst uddannelse, 45 pct. er uoplyste fra Norden, EU eller Nordamerika, mens godt 54 pct. er uoplyste for øvrige lande. For hele befolkningen er der kun 4 pct. med uoplyst uddannelsesniveau. Når man sammenligner uddannelsesniveaulet for indvandrere og efterkommere med hele befolkningen, er det vigtigt at huske, at det på grund af den store andel uoplyste er minimumsandelene, der sammenlignes for indvandrere og efterkommere.

Mindst 21 pct. fra Norden og EU har en videregående uddannelse

Af samtlige beskæftigede indvandrere og efterkommere fra Norden, EU og Nordamerika er der en forholdsvis stor del med en videregående uddannelse. Det drejer sig om mindst 21 pct., mod 21 pct. i hele befolkningen. Mindst 8 pct. indvandrere og efterkommere fra lande uden for Norden og EU har en videregående uddannelse¹. Opgørelsen tyder endvidere på, at indvandrere og efterkommere i mindre udstrækning end resten af befolkningen har en erhvervsfaglig uddannelse.

Figur 6.1.

Beskæftigede indvandrere og efterkommere med grundskoleuddannelse fordelt på arbejdsstilling, november 1995

Sammenhæng mellem uddannelsesniveau og arbejdsstilling ...

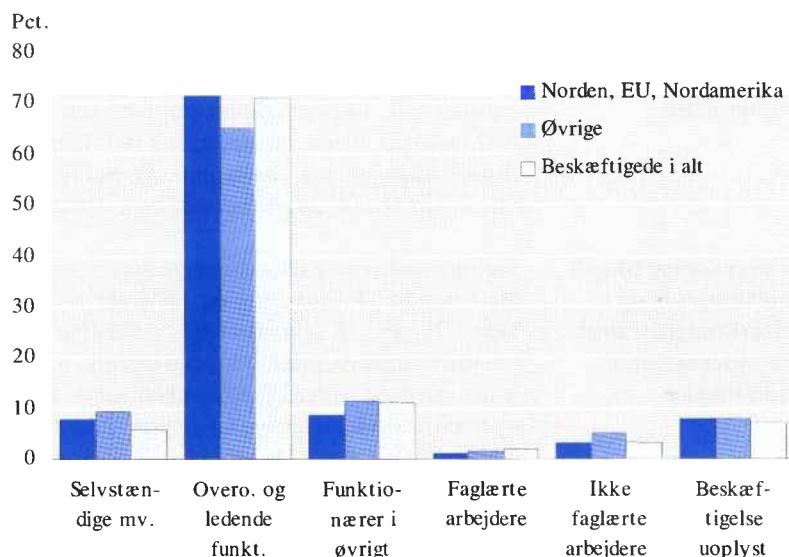
I figur 6.1 og 6.2 samt tabel 6.2 ses, hvilke arbejdsstillinger de beskæftigede indvandrere og efterkommere, som har fået en uddannelse i det danske uddannelsessystem, har opnået. Det skal indledningsvis bemærkes, at for beskæftigede med en grundskoleuddannelse, er der en væsentlig forskel i den andel, som det ikke har været muligt at klassificere, jf. gruppen "Beskæftigelse uoplyst".

... er tydelig

Materialet viser, at der er en klar sammenhæng mellem uddannelsesniveau og arbejdsstilling. For personer med en videregående uddannelse er der 71 pct. fra Norden, EU og Nordamerika, der har en stilling som overordnet funktionær. For personer fra øvrige lande gælder det 65 pct. og for befolkningen som helhed godt 70 pct. For personer med en erhvervsfaglig uddannelse har 17 pct. fra Norden, EU og Nordamerika en stilling som overordnet funktionær, fra øvrige lande gælder det 10 pct. og for befolkningen som helhed 14 pct.

¹ At der i dette afsnit tales om minimumsandele skyldes, det tidligere anførte forhold, at uddannelser opnået i udlandet ikke er med i statistikken. Det må antages, at dette forhold i højere grad er gældende for indvandrere end for efterkommere og Øvrige.

Figur 6.2.

Beskæftigede indvandrere og efterkommere med en videregående uddannelse fordelt på arbejdsstilling, november 1995

Tabel 6.2.

Beskæftigede indvandrere og efterkommere, fordelt på uddannelse og arbejdsstilling, november 1995

	Indvandrere og efterkommere:				Beskæftigede i alt	
	Fra Norden, EU og Nordamerika		Fra øvrige lande		Antal	Pct.
	Antal	Pct.	Antal	Pct.		
Grundskole						
Beskæftigede i alt	6 528	100,0	12 671	100,0	831 940	100,0
Selvstændige mv.	689	10,6	1 315	10,4	82 392	9,9
Overordnede funktionær.	800	12,3	467	3,7	48 551	5,8
Funktionærer i øvrigt	1 442	22,1	1 440	11,4	140 287	16,9
Faglærte arbejdere	349	5,3	844	6,7	64 231	7,7
Ikke faglærte arbejdere	2 263	34,7	4 463	35,2	316 806	38,1
Beskæftigelse uoplyst	985	15,1	4 142	32,7	179 673	21,6
Erhvervsfaglig udd.						
Beskæftigede i alt	6 842	100,0	4 287	100,0	942 412	100,0
Selvstændige mv.	718	10,5	527	12,3	87 878	9,3
Overordnede funktionær.	1 168	17,1	441	10,3	128 377	13,6
Funktionærer i øvrigt	2 371	34,7	1 477	34,5	335 698	35,6
Faglærte arbejdere	1 269	18,5	894	20,9	204 417	21,7
Ikke faglærte arbejdere	926	13,5	653	15,2	135 433	14,4
Beskæftigelse uoplyst	390	5,7	295	6,9	50 609	5,4
Videregående udd.						
Beskæftigede i alt	9 173	100,0	4 318	100,0	546 328	100,0
Selvstændige mv.	718	7,8	406	9,4	31 537	5,8
Overordnede funktionær.	6 550	71,4	2 801	64,9	387 289	70,9
Funktionærer i øvrigt	805	8,8	486	11,3	59 463	10,9
Faglærte arbejdere	93	1,0	65	1,5	11 392	2,1
Ikke faglærte arbejdere	304	3,3	226	5,2	17 839	3,3
Beskæftigelse uoplyst	703	7,7	334	7,7	38 808	7,1

Forskel mellem landene med hensyn til stillinger, selv inden for grupper med samme uddannelse

Indvandrere og efterkommere fra Norden, EU og Nordamerika fordeler sig lidt anderledes på stillinger end personer, der stammer fra øvrige lande, selv med samme uddannelsesniveau. Fx har 12 pct. indvandrere og efterkommere fra Norden, EU og Nordamerika med en grundskoleuddannelse en stilling som overordnet funktionær mod kun 4 pct. fra de øvrige lande. Gennemgående har personer fra Norden, EU og Nordamerika også lidt højere stillinger end befolkningen som helhed, selvom uddannelseslængden er den samme. En mulig forklaring er, at denne gruppe i højere grad end øvrige har suppleret den danske uddannelse i udlandet.

Færre ledige blandt indvandrere og efterkommere med en videregående uddannelse

For indvandrere og efterkommere synes risikoen for at blive ledig at være klart mindre, hvis de har en længerevarende uddannelse, jf. tabel 6.3. Mens 21 pct. af arbejdsstyrken er ledige blandt indvandrere og efterkommere med en grundskoleuddannelse, gælder det kun 10 pct. for personer med en videregående uddannelse. Oprindelseslandet spiller dog også en rolle for andelen af ledige. For personer med en videregående uddannelse er 6 pct. af arbejdsstyrken fra Norden, EU og Nordamerika ledige, mens 16 pct. fra øvrige lande er ledige.

Tabel 6.3.

Indvandrere og efterkommere i arbejdsstyrken fordelt på uddannelse og beskæftigelse, november 1995

	Indvandrere og efterkommere:					
	Fra Norden, EU og Nordamerika		Fra øvrige lande		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Grundskole	7 635	100,0	16 820	100,0	24 455	100,0
Beskæftigede	6 528	86,0	12 671	75,0	19 199	79,0
Ledige	1 107	14,0	4 149	25,0	5 256	21,0
Erhvervsfaglig udd.	7 621	100,0	5 447	100,0	13 068	100,0
Beskæftigede	6 842	90,0	4 287	79,0	11 129	85,0
Ledige	779	10,0	1 160	21,0	1 939	15,0
Videregående udd.	9 782	100,0	5 134	100,0	14 916	100,0
Beskæftigede	9 173	94,0	4 318	84,0	13 491	90,0
Ledige	609	6,0	816	16,0	1 425	10,0

8 pct. indvandrere og efterkommere i 8.-9. klasse ...

I det følgende vises tal for bestanden af elever og studerende for indvandrere og efterkommere i det danske uddannelsessystem. Der foreligger først oplysninger om oprindelsesland for elever fra grundskolens 8.-9. klasse. Af tabel 6.4 ses, at i 8.-9. klasse udgør antallet af indvandrere og efterkommere 7.700 personer, svarende til næsten 8 pct. af samtlige elever, heraf er størsteparten, 5.300 personer eller ca. 70 pct., indvandrere.

Tabel 6.4.

Indvandrere og efterkommere i uddannelsessystemet, oktober 1997¹

	Indvan-	Efter-	I alt	I alt	Andel af
	drere	kommere			samlige
	pct.		antal		pct.
Grundskolen 8.-9. kl.	68,3	31,7	100,0	7 715	7,7
Grundskolen 10.-11. kl.	70,2	29,8	100,0	2 852	11,0
Alm. gymnasium	70,5	29,5	100,0	3 502	4,9
Erhvervsuddannelser i alt	67,8	32,2	100,0	7 085	4,6
Korte videregående udd.	78,4	21,6	100,0	1 362	6,2
Mellemlange videregående udd.	80,4	19,6	100,0	3 357	5,1
Lange videregående udd.	79,3	20,7	100,0	4 968	5,8

¹ Erhvervsuddannelserne er opgjort i oktober 1996.

Tabel 6.5.

Indvandrere og efterkommere i grundskolens 8. og 9. klasse og alment gymnasium, oktober 1997, fordelt på oprindelsesland

	Grundskolens 8. og 9. kl.			Alm. gymnasium		
	Indvan-	Efter-	I alt	Indvan-	Efter-	I alt
	drere	kommere		drere	kommere	
	antal personer					
I alt	5 269	2 446	7 715	2 097	1 405	3 502
	pct.					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Norden ekskl. Danmark	3,4	3,9	3,5	6,0	6,0	6,0
EU-lande ekskl. Norden	3,9	3,6	3,8	8,2	6,1	7,3
Øvrige Europa	33,7	51,0	39,2	28,8	40,6	33,5
Jugoslavien (tidl.)	16,6	8,8	14,1	10,2	8,8	9,6
Polen	4,0	2,6	3,6	7,3	6,4	6,9
Tyrkiet	10,0	38,3	19,0	6,0	22,5	12,6
Afrika	10,3	9,1	9,9	4,5	8,4	6,1
Nordamerika	0,3	0,6	0,4	1,3	0,9	1,1
Syd- og Mellemamerika	0,9	1,0	0,9	2,7	1,6	2,3
Asien	42,1	30,9	38,5	42,2	36,4	39,8
Irak	4,4	0,0	3,0	4,1	0,0	2,5
Iran	7,8	0,4	5,4	12,1	0,4	7,4
Libanon	10,4	0,0	7,1	5,7	0,1	3,5
Pakistan	2,7	17,8	7,5	3,3	23,0	11,2
Sri Lanka	4,9	0,1	3,4	4,6	0,0	2,8
Vietnam	4,0	5,7	4,5	7,0	2,6	5,2
Oceanien	0,1	0,0	0,1	0,4	0,0	0,2
Uoplyst og statsløse	5,3	-	3,6	6,1	-	3,6

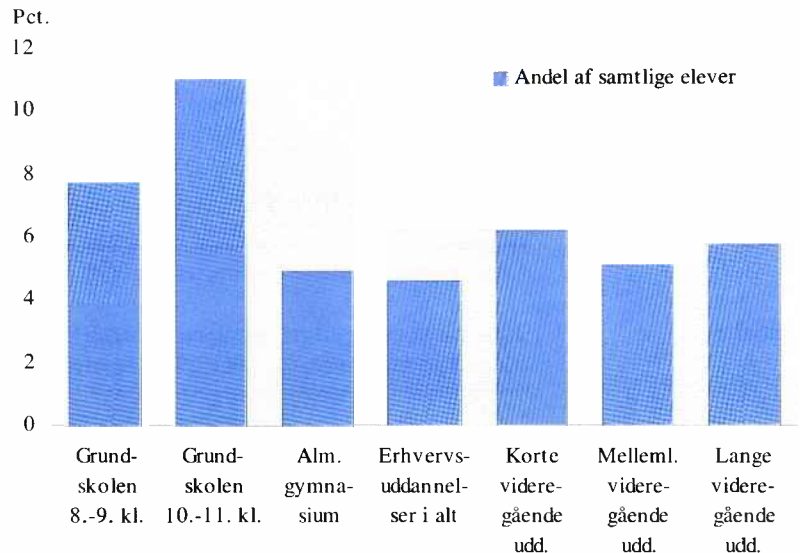
... flest kommer fra det tidligere Jugoslavien eller Tyrkiet

Kun en lille del af samtlige indvandrere og efterkommere (8 pct.) kommer fra Norden, EU og Nordamerika, 39 pct. stammer fra det øvrige Europa, 39 pct. fra Asien og 10 pct. fra Afrika. For indvandrerne er de største enkeltlande, der er repræsenteret i 8.-9. klasse det tidligere Jugoslavien med 16,6 pct., Libanon med 10,4 pct., Tyrkiet med 10,0 pct. og Iran med 7,8 pct. Blandt efterkommerne kommer langt størsteparten fra

Tyrkiet, Pakistan og det tidligere Jugoslavien henholdsvis 38,3 pct., 17,8 pct. og 8,8 pct., jf. tabel 6.5.

Figur 6.3.

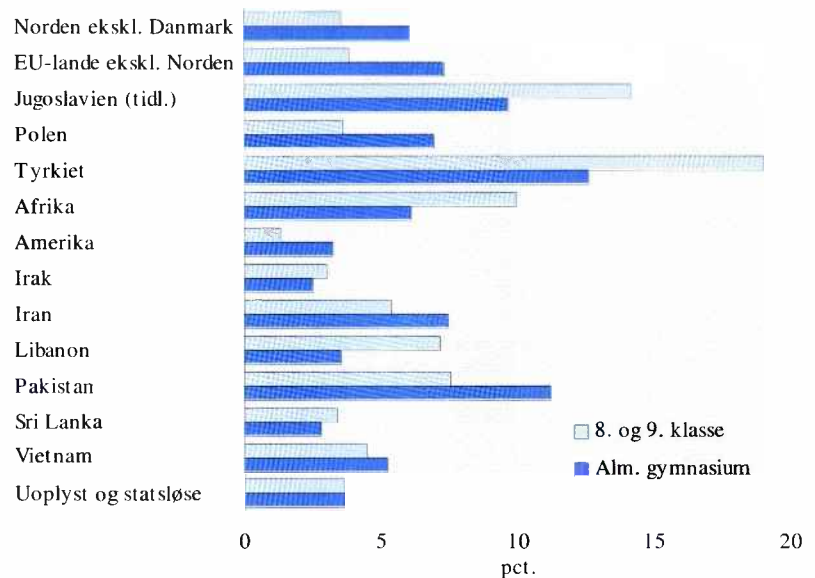
Indvandrere og efterkommere i uddannelsessystemet, oktober 1997¹

¹ Erhvervsuddannelserne er opgjort i oktober 1996.

Figur 6.4.

Indvandrere og efterkommere i grundskolens 8. og 9. klasse og alment gymnasium, oktober 1997, fordelt på oprindelsesland

Flere indvandrere og efterkommere i 8.-9. klasse end i gymnasiet ...	Andelen af indvandrere og efterkommere i forhold til samtlige elever er mere end dobbelt så stor i 10.-11. klasse som i gymnasiet, jf. figur 6.3. Der er også en større andel indvandrere og efterkommere i 8.-9. klasse (7,7 pct.) end i gymnasiet (4,9 pct.).
... men afhængigt af oprindelsesland	I figur 6.4 sammenlignes andelen af indvandrere og efterkommere i 8.-9. klasse og i almen gymnasium fordelt på oprindelsesland. Af figuren ses, at fx elever fra Norden, EU, Iran og Pakistan er bedre repræsenteret i gymnasiet end i 8.-9. klasse, mens elever fra det tidligere Jugoslavien, Tyrkiet, Afrika og Libanon i mindre udstrækning findes i gymnasiet end i 8.-9. klasse.
Relativt mange indvandrere ved de videregående uddannelser	Andelen af indvandrere og efterkommere af samtlige studerende er en smule større ved de videregående uddannelser end i gymnasiet og ved erhvervsuddannelserne. De største andele findes ved de korte og lange videregående uddannelser. Tillige er der relativt set flere indvandrere end efterkommere ved de videregående uddannelser end i grundskolen, gymnasiet og erhvervsuddannelserne, jf. tabel 6.4. Dette skyldes dels aldersfordelingen for efterkommerne, dels at en del udenlandske statsborgere udelukkende opholder sig i Danmark for at studere.
40 pct. fra Norden og EU ved de videregående uddannelser	En stor del indvandrere og efterkommere ved de videregående uddannelser stammer fra nabolandene. Af de 8.325 studerende stammer godt 40 pct. fra Norden og EU. Omkring 20 pct. fra Europa i øvrigt, 5 pct., fra Afrika og yderligere godt 25 pct. fra Asien, jf. tabel 6.6.
Mange iranske indvandrere ved de lange videregående uddannelser ...	Blandt indvandrerne ved de videregående uddannelser udgør iranere, nordmænd og tyskere de største grupper. På de mellemlange videregående uddannelser topper indvandrere fra Norge med godt 15 pct. og på de lange videregående uddannelser ligger iranske indvandrere højest. Således kommer omkring hver syvende indvandrer på de lange videregående uddannelser fra Iran.
... og mange pakistanske efterkommere	For efterkommerne er det dem med oprindelsesland i Pakistan, Tyskland, Polen eller Norge, der udgør de største grupper. På både de mellemlange og de lange videregående uddannelser har omkring 15 pct. af efterkommerne en pakistansk baggrund.

Tabel 6.6.

Indvandrere og efterkommere ved de mellemlange og de lange videregående uddannelser, oktober 1997, fordelt på oprindelsesland

	Mellemlange videregående uddannelser			Lange videregående uddannelser		
	Indvan- drere	Efter- kommere	I alt	Indvan- drere	Efter- kommere	I alt
	antal					
I alt	2 699	658	3 357	3 942	1 026	4 968
	pct.					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
EU-lande	19,9	30,4	22,0	26,0	31,0	27,0
Sverige	4,9	5,8	5,1	5,5	6,3	5,6
Tyskland	6,2	12,2	7,4	9,5	11,7	10,0
Europa i øvrigt	42,1	37,4	41,2	32,2	35,9	33,0
Island	5,6	1,5	4,8	7,5	2,8	6,5
Jugoslavien (tidl.)	5,3	7,3	5,7	2,9	4,4	3,2
Norge	15,2	9,4	14,1	8,3	8,6	8,3
Polen	4,2	6,1	4,6	4,5	9,3	5,5
Tyrkiet	7,0	7,8	7,1	2,7	4,9	3,1
Afrika	5,4	5,3	5,4	4,9	3,7	4,6
Marokko	1,3	2,9	1,6	0,6	1,3	0,8
Somalia	0,5	-	0,4	0,7	-	0,6
Nordamerika	2,4	3,0	2,6	3,8	2,4	3,5
Syd- og Mellemamerika	3,0	0,8	2,5	3,5	1,2	3,0
Asien	26,8	23,1	26,1	29,0	25,2	28,2
Irak	1,8	-	1,5	1,8	-	1,4
Iran	9,7	0,6	8,0	14,4	0,5	11,5
Kina	0,9	-	0,7	2,1	0,9	1,9
Libanon	2,6	0,5	2,2	1,7	-	1,3
Pakistan	1,5	15,0	4,1	1,8	14,3	4,4
Vietnam	4,3	0,5	3,6	3,0	-	2,4
Oceanien	0,3	-	0,3	0,5	0,3	0,4
Uoplyste og statsløse	0,0	-	0,0	0,1	0,3	0,1

Større andel mænd under uddannelse blandt indvandrere og efterkommere

I grundskolen er der for indvandrere og efterkommere, ligesom for alle elever, en ligelig fordeling mellem drenge og piger, men fra gymnasiet og op gennem uddannelsessystemet er andelen af mænd større for indvandrerne end for de øvrige grupper. For efterkommerne er andelen også større end for samtlige studerende. Det er navnlig ved de kvindedominerede mellemlange uddannelser, at der findes relativt flere mænd med udenlandsk herkomst, jf. tabel 6.7. Blandt indvandrere og efterkommere i almen gymnasium og ved de mellemlange videregående uddannelser er der dog stadig flest kvinder, men kvinderne er ikke i overtal i samme omfang som blandt samtlige studerende.

Tabel 6.7.

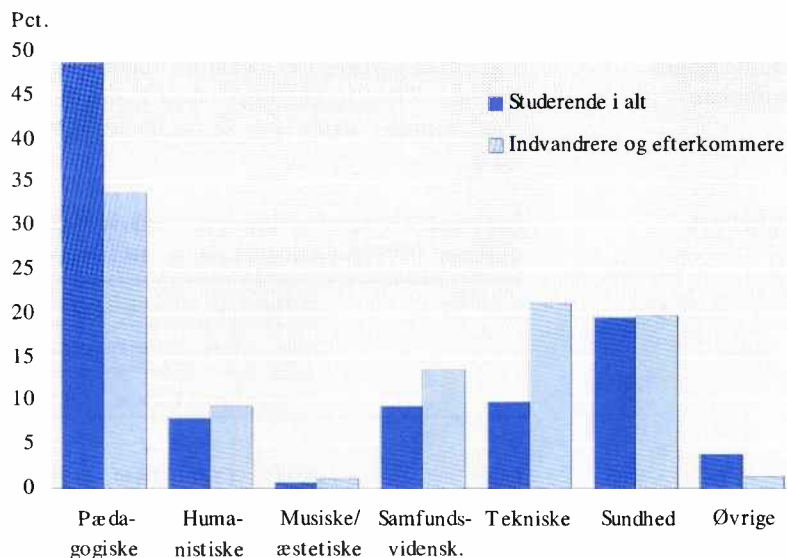
Indvandrere og efterkommere blandt uddannelsessøgende, oktober 1997¹, fordelt på køn

	Indvandrere			Efterkommere			Samtlige studerende	
	Mænd	Kvin- der	I alt	Mænd	Kvin- der	I alt	Mænd	Kvin- der
	pct.		antal	pct.		antal	pct.	
Grundskolen 8.-9. kl.	51	49	5 269	50	50	2 446	51	49
Grundskolen 10.-11. kl.	51	49	2 002	52	48	849	52	48
Alm. gymnasium	43	57	2 097	44	56	1 405	38	62
Erhvervsuddannelser i alt	56	44	4 805	55	45	2 280	55	45
Korte videregående udd.	56	44	1 150	45	55	212	53	47
Melleml. videregående udd.	46	54	2 699	41	59	658	34	66
Lange videregående udd.	54	46	3 942	52	48	1 026	51	49

¹ Erhvervsuddannelserne er opgjort i oktober 1996.

I det følgende vises, hvilke studieretninger indvandrere og efterkommere har valgt ved de videregående uddannelser, jf. figur 6.5 og 6.6.

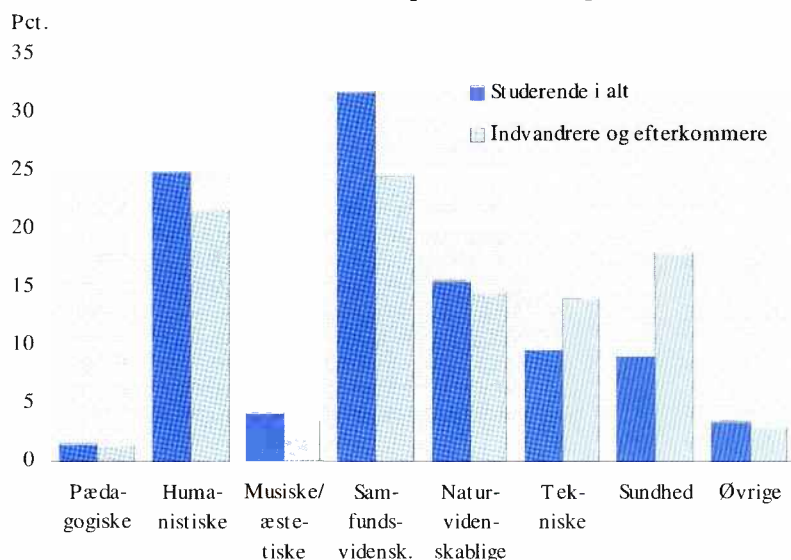
Figur 6.5.

Indvandrere og efterkommere ved de mellemlange videregående uddannelser, oktober 1997, fordelt på studieretning**Indvandrere og efterkommere vælger ingeniør-uddannelserne**

Ved de mellemlange videregående uddannelser er der hyppigst valgt pædagogiske uddannelser, tekniske og sundhedsuddannelser. Eksempler på uddannelser i disse grupper er pædagog, folkeskolelærer, ingeniør og sygeplejerske. Indvandrere og efterkommere vælger dog i højere udstrækning tekniske uddannelser end samtlige studerende og i mindre udstrækning pædagogiske. Dette skal ses i sammenhæng med den relative større andel mænd blandt indvandrerne og efterkommerne på de mellemlange uddannelser.

Figur 6.6.

Indvandrere og efterkommere ved de lange videregående uddannelser, oktober 1997, fordelt på studieretning

Indvandrere og efterkommere vælger lægestudierne

Indvandrere og efterkommeres valg af studieretning på de lange videregående uddannelser svarer nogenlunde til samtlige studerende. De vælger dog oftere uddannelser inden for sundhed eller teknik end de øvrige studerende. Til gengæld finder man i mindre udstrækning indvandrere og efterkommere inden for de samfundsvidenskabelige og humanistiske studier.

Tabel 6.8.

Indvandrere og efterkommere ved de videregående uddannelser, oktober 1997, fordelt på køn og studieretning

	Mellemlange videregående udd.				Lange videregående udd.			
	Studerende i alt	Indv. og efterkommere		Studerende i alt	Indv. og efterkommere		I alt	
		Mænd	Kvinder		Mænd	Kvinder		
	antal							
I alt	65 747	1 517	1 840	3 357	86 147	2 666	2 302	4 968
	pct.							
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Pædagogiske	48,6	25,2	41,0	33,8	1,6	0,6	2,3	1,4
Humanistiske	8,1	4,6	13,4	9,4	24,8	14,0	30,3	21,6
Musiske/æstetiske	0,8	0,9	1,3	1,1	4,1	2,5	4,6	3,5
Samfundsvidensk.	9,4	16,8	10,8	13,5	31,7	25,5	23,2	24,4
Naturvidenskabelige	15,6	16,4	12,2	14,4
Tekniske	9,9	40,7	4,8	21,0	9,7	20,2	6,6	13,9
Levnedsmiddel	0,2	0,8	0,8	0,8	0,4	0,3	0,4	0,4
Jordbrug	0,3	0,1	0,1	0,1	3,0	2,6	2,4	2,5
Transport	2,5	1,1	-	0,5
Sundhed	19,4	9,8	27,9	19,7	9,1	18,0	17,9	17,9
Off. sikkerhed	0,8	-	-	-	0,1	-	-	-

Mænd og kvinder vælger forskellige studier

Tabel 6.8 viser, at der også for indvandrere og efterkommere er store forskelle i mænd og kvinders valg af studium. På de mellemlange videregående uddannelser findes 41 pct. af mændene på ingeniørstudiet mod kun 5 pct. af kvinderne. På pædagog- og sundhedsuddannelserne findes 69 pct. af kvinderne mod 35 pct. af mændene. På de lange videregående uddannelser findes 37 pct. af mændene på naturvidenskab eller teknik mod 19 pct. af kvinderne, 14 pct. af mændene er på humaniora mod 30 pct. af kvinderne, mens mænd og kvinder i nogenlunde samme udstrækning vælger uddannelser under samfundsvidenskab og sundhed.

7. Indkomst

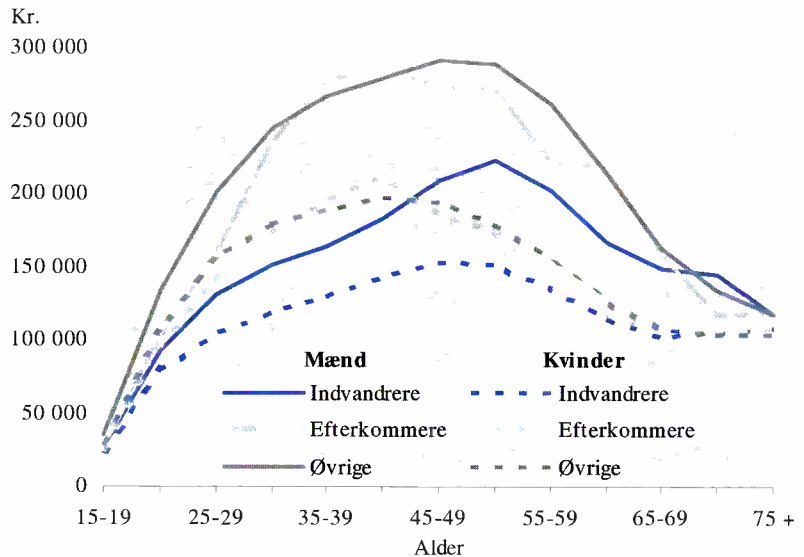
I dette kapitel beskrives indkomstfordelingen og sammensætningen af indkomster for indvandrere, efterkommere og Øvrige. I de opgørelser, der vises, medtages kun fuldt skattepligtige personer, som var fyldt 15 år ved årets begyndelse, og opgørelserne vedrører indkomståret 1996.

Aldersfordeling

Når man vurderer indkomsterne for indvandrere, efterkommere og Øvrige, er det vigtigt at huske, at aldersfordelingen i grupperne er meget forskellig. Figur 7.1 viser den gennemsnitlige personindkomst i 1996 for indvandrere, efterkommere og Øvrige, fordelt på køn. Som det fremgår af figuren, er alder dog ikke en faktor, som forklarer alle forskelle. Mens gennemsnitsindkomsten for efterkommere og Øvrige ligger tæt på hinanden for alle aldersklasser, ligger indvandrernes indkomst i alle aldre lavere. Forskellen er særlig stor i de mest erhvervsaktive aldersklasser 30-49 år. For efterkommere og Øvrige er indkomsten højst mellem 40-49 år, mens indvandrernes højeste indkomster findes for de 50-54-årige. Den gennemsnitlige indkomst for en indvandrer i alderen 40-44 år er knap 69 pct. af gennemsnitsindkomsten i gruppen Øvrige i samme alder. Det skal bemærkes at der er meget få efterkommere, som er ældre end 45 år.

Figur 7.1.

Gennemsnitlig personindkomst i 1996, fordelt på alder og køn

Personindkomst

Personindkomsten omfatter den del af indkomsten, der kan fordeles på de enkelte personer, nemlig løn mv., overskud af selvstændig virksomhed samt overførselsindkomst bortset fra boligstøtte og familieydelse til børn og unge.

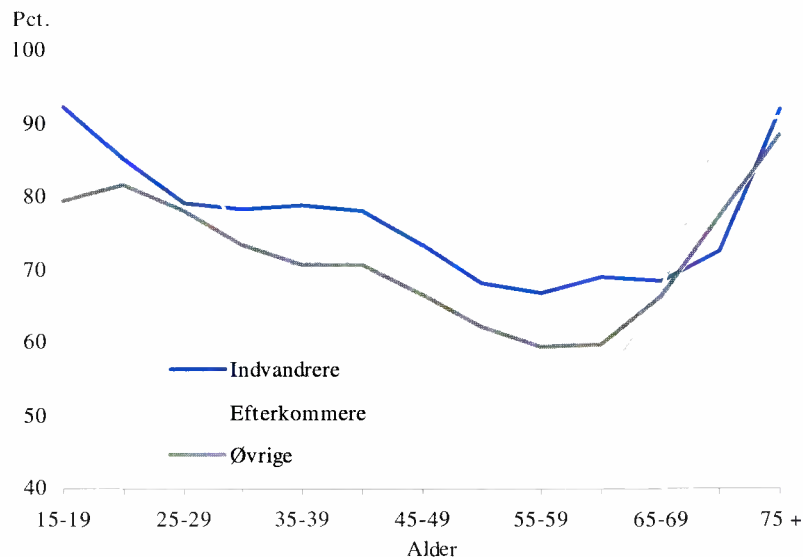
Kønssforskellen ens i alle grupper

Den gennemsnitlige personindkomst fordelt på køn viser stort set det samme billede for alle tre grupper. Kvindernes indkomst i de mest er-

hvervsaktive aldre er mellem 70 pct. og 80 pct. af mændenes i samme aldersklasse. Forskellen mellem indvandrerkvinders og indvandrermands indkomst er dog for de fleste aldersgrupper noget mindre, end hvad tilfældet er for efterkommere og Øvrige.

Figur 7.2.

Kvinders indkomst i 1996 i pct. af mænds, for henholdsvis indvandrere, efterkommere og Øvrige

Lønindkomst

Lønindkomst er opgjort som A-skattepligtig løn plus arbejdsmarkedsbidrag. Beløbet omfatter feriepenge og andre tillæg til lønnen, men ikke bidrag til arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger, herunder ATP-bidrag.

Mindre andel af indvandrerne har lønindkomst ...

Godt halvdelen af indvandrerne fra mere udviklede lande og noget mindre (43 pct.) fra mindre udviklede lande har en lønindkomst. Det er en lavere andel end for gruppen Øvrige, hvor ca. 2 ud af 3 havde en lønindkomst i 1996.

... mens det for efterkommerne er en større andel

Blandt efterkommerne ligger andelen med lønindkomst i 1996 tæt på 75 pct. både for efterkommere fra mere og mindre udviklede lande. At andelen ligger så højt for efterkommere hænger sammen med aldersfordelingen. Der er blandt efterkommerne så godt som ingen alderspensionister, men hovedparten af personerne er i den erhvervsaktive alder.

Stor forskel i gennemsnitslønnen for indvandrerne ...

Den gennemsnitlige lønindkomst for indvandrere fra mere udviklede lande (178.236 kr.) ligger meget tæt på gennemsnitslønnen for Øvrige (179.143 kr.). Indvandrerne fra mindre udviklede lande har derimod en meget lavere gennemsnitsløn (111.378 kr.).

... forklares blandt andet af opholdstid

En af forklaringerne bag den store forskel mellem lønindkomsterne for indvandrere fra mere og mindre udviklede lande er, at indvandrere fra de

mere udviklede lande i gennemsnit har opholdt sig betydeligt længere tid i Danmark.

Også stor forskel for efterkommerne ...

Efterkommere fra mere udviklede lande har en gennemsnitlig lønindkomst (154.238 kr.), som er næsten 3 gange så stor som den er for dem, som kommer fra mindre udviklede lande (52.898 kr.).

... betinget af alder

Meget af forklaringen på denne store forskel kan findes i forskellen i alderssammensætningen i de to grupper. Efterkommere fra mindre udviklede lande er meget unge. Kun ca. 6 pct. af dem er 20 år eller mere. Der er altså meget få personer, som har haft mulighed for at opnå en høj løn. Til sammenligning er ca. 45 pct. af efterkommere fra mere udviklede lande 20 år eller mere, og der er derfor flere i denne gruppe, som har haft muligheden for en høj lønindkomst.

Tabel 7.1.

Indkomst i 1996, fordelt på art, landegruppe og herkomst

	Mere udviklede lande		Mindre udviklede lande		Danmark
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere	Øvrige
Antal personer	114 860	9 643	102 022	6 906	4 064 162
	— andel personer med beløb, i pct. —				
Lønindkomst	52	73	43	75	66
Virksomhedsindkomst	10	9	8	3	12
Overførselsindkomst	61	53	77	46	58
Personindkomst	93	96	94	89	99
Kapitalindkomst	70	81	59	70	87
Bruttoindkomst	96	98	95	94	99
	— gnst. indkomst i kr. —				
Lønindkomst	178 236	154 238	111 378	52 898	179 143
Virksomhedsindkomst	109 381	110 980	70 208	72 076	121 321
Overførselsindkomst	82 178	58 269	79 506	33 687	75 665
Personindkomst	168 462	163 960	122 896	65 057	180 313
Kapitalindkomst	6 268	4 137	842	355	5 771
Bruttoindkomst	169 140	164 203	121 332	61 491	183 741

Overførselsindkomst

Overførselsindkomster omfatter indkomster, der ikke er resultat af en erhvervmæssig indsats eller af kapitalbesiddelse. I almindelighed indgår dog kun pengeydelse og ikke naturalieydelse fra det offentlige (fx i form af lægehjælp). Udbetalinger fra private pensions- og livsforsikringsordninger medregnes i overførselsindkomsten, selv om der egentlig er tale om forbrug af en tidligere opsparet kapital.

Størst andel med overførselsindkomst for indvandrere ...

Mere end 75 pct. af indvandrere fra mindre udviklede lande modtager en eller anden form for overførselsindkomst. For indvandrere fra mere udviklede lande er andelen 61 pct. Andelen af efterkommere, som modtager overførselsindkomster ligger betydeligt lavere - godt 46 pct. fra mindre udviklede lande og godt 53 pct. fra mere udviklede lande. For den øvrige befolkning ligger andelen med overførselsindkomster på knap 58 pct.

**... men alder
betyder naturligvis
meget for
fortolkningen**

**Personindkomsten
lavest for personer
fra mindre
udviklede lande**

Også for overførselsindkomsterne har aldersfordelingen stor betydning. For efterkommere gælder, at meget få modtager alderspension, og alderspensionisterne udgør også en meget lille del blandt indvandrerne. For en nærmere analyse af overførselsindkomsterne henvises til det efterfølgende kapitel.

I den samlede personindkomst afspejles de forskelle, som kan ses i lønindkomsten. Efterkommere fra mindre udviklede lande har en gennemsnitlig personindkomst på godt 65.000 kr., hvilket er godt halvdelen af hvad indvandrere fra det samme område har (123.000 kr.). Indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande ligger på 168.000 kr. respektive 164.000 kr. Øvrige personer har en gennemsnitlig personindkomst på 180.000 kr.

Tabel 7.2.

Gennemsnitlig personindkomst i 1996, fordelt på socioøkonomisk gruppe

	Indvandrere		Efterkommere		Øvrige	
	Antal personer	Gnst. indkomst	Antal personer	Gnst. indkomst	Antal personer	Gnst. indkomst
Hele befolkningen	216 882	137 595	16 549	116 179	4 064 162	177 744
Alle beskæftigede	87 867	207 228	7 466	197 980	2 380 041	234 460
Selvstændige	12 888	176 991	686	213 297	208 366	312 558
Medhj. ægtefæller	983	124 548	21	138 966	22 213	137 214
Lønmodtagere	73 996	213 593	6 759	196 609	2 149 462	227 895
- Topledere	1 444	464 095	134	432 450	71 189	428 058
- Højeste niveau	10 100	303 540	854	306 597	269 625	314 346
- Mellemniveau	9 674	240 248	978	244 084	368 504	250 951
- Grundniveau	29 988	193 079	3 149	167 768	1 091 270	201 168
- Andre	13 467	173 555	813	154 102	215 219	185 853
- Uden nærm. ang.	9 323	173 513	831	140 550	133 655	169 229
Arbejdsløse	17 609	131 955	744	128 100	147 885	141 230
Alle udenfor arbejdsst.	111 406	83 566	8 339	41 878	1 536 236	93 389
Uddannelsessøgende	14 343	41 462	5 553	22 313	300 218	33 452
Pensionister	36 766	105 126	1 142	114 600	1 049 746	112 476
- Førtidspensionister	11 702	93 970	426	118 339	244 935	115 838
- Folkepensionister	19 229	107 593	631	109 280	650 112	108 238
- Efterløn mv.	5 835	119 372	85	135 351	154 699	124 960
Andre udenfor arbejdsst.	60 297	80 435	1 644	57 466	186 272	82 429

Tabel 7.2 viser den gennemsnitlige personindkomst fordelt på socioøkonomisk gruppe og herkomst. Klassificeringen i socioøkonomiske grupper er her sket på grundlag af den væsentligste beskæftigelse i året til forskel fra kapitel 6 om arbejdsmarkedet, hvor beskæftigelsen i november er grundlaget.

Det skal bemærkes, at den del af de beskæftigede, som det ikke har været muligt at klassificere - gruppen "Uden nærmere angivelse" - er større blandt indvandrere og efterkommere end blandt Øvrige.

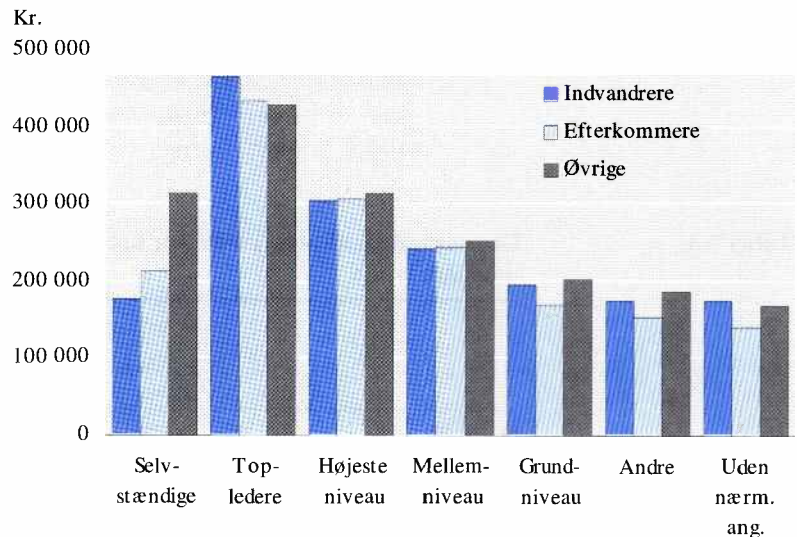
Topledere blandt indvandrerne har den højeste indkomst

Topledere blandt indvandrere har en gennemsnitlig personindkomst, der er højere end blandt efterkommere og Øvrige. Det skal hertil bemærkes, at tæt på 88 pct. af de topledere, som findes registreret blandt indvandrere, er personer fra mere udviklede lande.

Den største forskel i indkomst mellem indvandrere, efterkommere og Øvrige ses i gruppen selvstændige, hvor indvandreres gennemsnitlige personindkomst kun udgør godt 56 pct. af Øvriges. Blandt indvandrerne er 89 pct. af de selvstændige små selvstændige uden ansatte, mens der i gruppen Øvrige er en større del med ansatte. Kun 77 pct. er selvstændige uden ansatte.

Figur 7.3.

Gennemsnitlig personindkomst i 1996, for udvalgte socioøkonomiske grupper

Indkomstspredningen målt ved ...

For at give et indtryk af, om indkomstspredningen er meget forskellig for indvandrere, efterkommere og Øvrige er der i figur 7.4 vist øvre og nedre kvartil for personindkomster for udvalgte socioøkonomiske grupper.

... øvre kvartil og ...

Øvre kvartil: Den indkomst hvor 25 pct. af personerne har en indkomst der er højere og 75 pct. en indkomst der er lavere.

... nedre kvartil ...

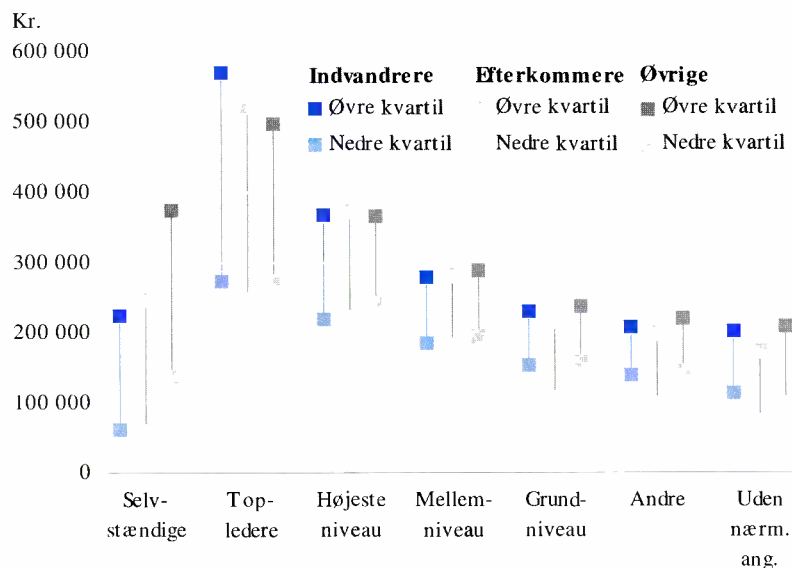
Nedre kvartil: Den indkomst hvor 75 pct. af personerne har en indkomst der er højere og 25 pct. en indkomst der er lavere.

... viser ikke de store forskelle

Der kan ikke ses store og gennemgående forskelle i indkomstspredningen mellem de tre grupper. Den største spredning ses for selvstændige og for topledere, og det gælder for såvel indvandrere som efterkommere og Øvrige.

Figur 7.4.

Øvre og nedre kvartil i personindkomsten i 1996, for henholdsvis indvandrere, efterkommere og Øvrige

Tabel 7.3.

Gennemsnitsindkomst i 1996 for indvandrere og efterkommere fra udvalgte lande

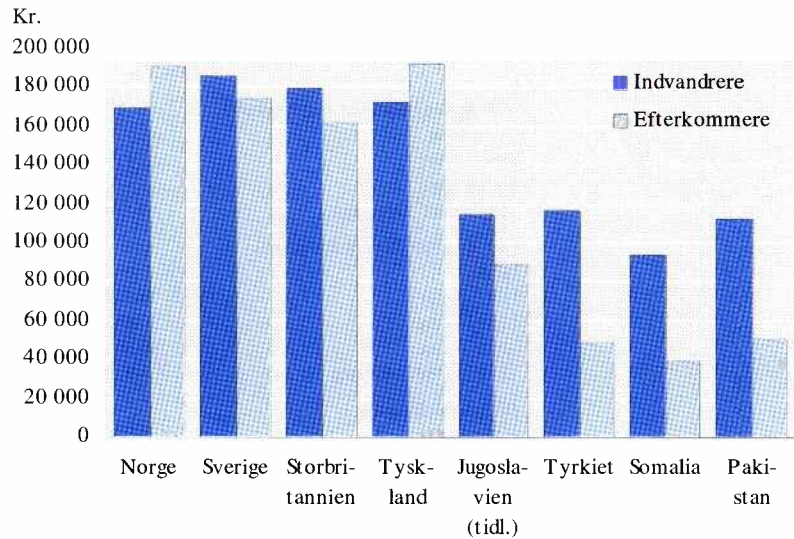
	Indvandrere		Efterkommere	
	Antal personer	Gnst. indkomst	Antal personer	Gnst. indkomst
EU-lande	56 039	174 504	4 756	176 960
Storbritannien	9 042	179 219	538	161 748
Sverige	10 880	186 038	1 435	174 003
Tyskland	20 534	171 858	1 772	191 405
Jugoslavien (tidl.)	21 055	114 181	1 499	88 917
Norge	11 008	169 245	1 124	190 471
Polen	8 828	139 179	612	98 898
Tyrkiet	23 773	116 076	2 715	48 736
Somalia	4 264	93 510	19	39 143
Nordamerika	5 473	185 387	719	171 673
Irak	5 127	103 838	3	78 600
Iran	8 805	111 613	18	76 460
Libanon	8 706	98 808	10	118 019
Pakistan	8 036	112 823	2 096	51 024
Vietnam	6 910	109 920	108	18 009

Indkomster på enkelte lande

I tabel 7.3 vises tal for den gennemsnitlige personindkomst for indvandrere og efterkommere fra de største indvandningslande. Som det fremgår af tabellen, er der så få efterkommere i mange af landene, at der ikke er et rimeligt grundlag for en analyse.

Figur 7.5.

Gennemsnitlig personlig indkomst i 1996 for indvandrere og efterkommere fra udvalgte lande

Tydelig forskel i indkomstniveau mellem de gamle og de nye indvandringslande ...

I figur 7.5 er nogle af de lande med det største antal indvandrere og efterkommere udvalgt. Der ses en tydelig forskel i niveauet på indkomsten mellem personer fra de gamle indvandringslande: Norge, Sverige, Storbritannien og Tyskland og de nye lande: det tidligere Jugoslavien, Tyrkiet, Somalia og Pakistan. De gamle lande har en gennemsnitlig personindkomst på over 170.000 kr., mens den for de nye lande ligger under 120.000 kr.

... også mellem indvandrere og efterkommere fra nogle lande

For Norge, Sverige, Storbritannien og Tyskland ses ikke nogen forskel af betydning mellem indkomsten for indvandrere og efterkommere. Efterkommerne fra det tidligere Jugoslavien, Tyrkiet, Somalia og Pakistan har derimod alle en betydeligt lavere gennemsnitsindkomst end indvandrerne. En stor del af forklaringen på dette er naturligvis, at efterkommerne fra disse lande endnu er meget unge.

Familieindkomster

Ved opgørelsen af familieindkomster er kun de familier medtaget, hvor der indgår mindst én fuldt skattepligtig person. Definitionen af familietyper kan ses i kapitel 3 om husstande og familier.

I tabel 7.4 vises familieindkomster for forskellige parfamilier

Tabel 7.4.

Familieindkomster i 1996 for forskellige parfamilier

	Arbejds- indkomst	Overførsels- indkomst	Disponibel indkomst	Antal familier
	————— gnst. indkomst i kr. —————			
Indvandrerfam. fra samme land				
Uden børn	116 427	102 809	150 709	10 609
Med 1 barn	124 046	140 055	176 525	8 212
Med 2 børn	123 954	164 329	193 950	9 556
Med 3 eller flere børn	94 360	199 831	208 160	8 244
Indvandrerfam fra to forsk. lande				
Uden børn	185 835	91 367	182 838	2 192
Med 1 barn	175 606	121 403	189 614	1 399
Med 2 børn	153 140	152 158	198 839	1 211
Med 3 eller flere børn	89 596	206 461	208 265	751
Blandede familier				
Uden børn	268 945	92 589	226 098	37 194
Med 1 barn	359 431	65 807	248 509	12 959
Med 2 børn	393 351	69 702	266 659	10 790
Med 3 eller flere børn	396 275	91 560	288 460	3 556
Øvrige parfamilier				
Uden børn	266 920	97 712	222 863	719 139
Med 1 barn	427 325	51 054	266 449	198 083
Med 2 børn	444 957	54 203	276 135	204 391
Med 3 eller flere børn	428 290	75 447	279 938	63 478

**Indvandrerfamilier
har den laveste
disponible
indkomst, ...**

Der er en tydelig forskel i indkomstniveauet for par i indvandrerfamilier, blandede familier og øvrige parfamilier. Indvandrerpar, hvor begge kommer fra det samme land, har den laveste disponible indkomst. Det gælder både dem med og uden børn. For indvandrerpar, hvor de voksne kommer fra 2 forskellige lande ligger den disponible indkomst noget højere. Det gælder dog for alle indvandrerpar, at kun familier med 3 børn eller mere har en disponibel indkomst, som kommer over 200.000 kr. pr. år, og den disponible indkomst for indvandrerpar ligger på ca. 70 pct. af indkomsten for Øvrige parfamilier.

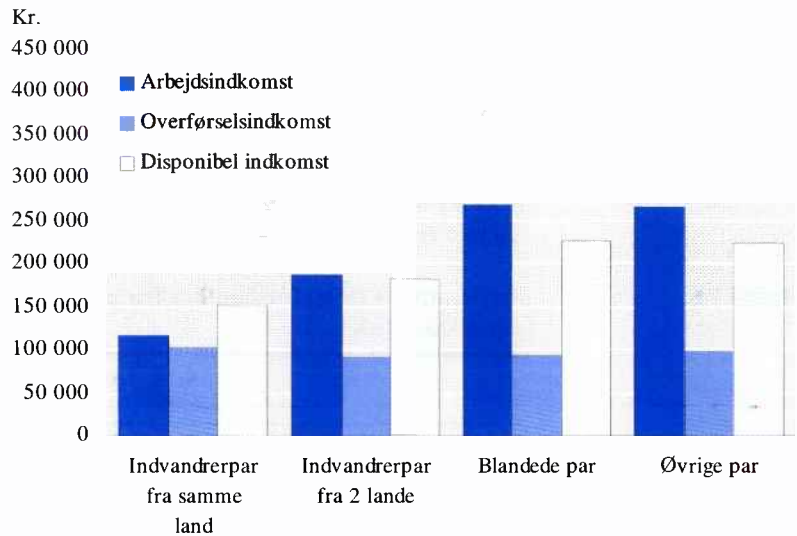
Niveauet for den gennemsnitlige disponible indkomst for blandede familier og Øvrige familier er meget ensartet.

**... den laveste
arbejdsindkomst, ...**

Der er tydelige forskelle i sammensætningen af indkomsten mellem indvandrerpar og Øvrige par. Indvandrerpar har en lav arbejdsindkomst. Ser man på den gennemsnitlige arbejdsindkomst for indvandrerpar af begge typer, er det mere almindeligt, at der kun er én erhvervsaktiv person. Arbejdsindkomsterne for indvandrerfamilier fra samme land, med børn, er mindre end 30 pct. af tilsvarende indkomster for Øvrige parfamilier.

Ligesom for de disponible indkomster er der store ligheder mellem arbejdsindkomsterne for blandede par og Øvrige par. For begge grupper gælder, at arbejdsindkomsten tyder på, at det er mest almindeligt, at begge parter er erhvervsaktive.

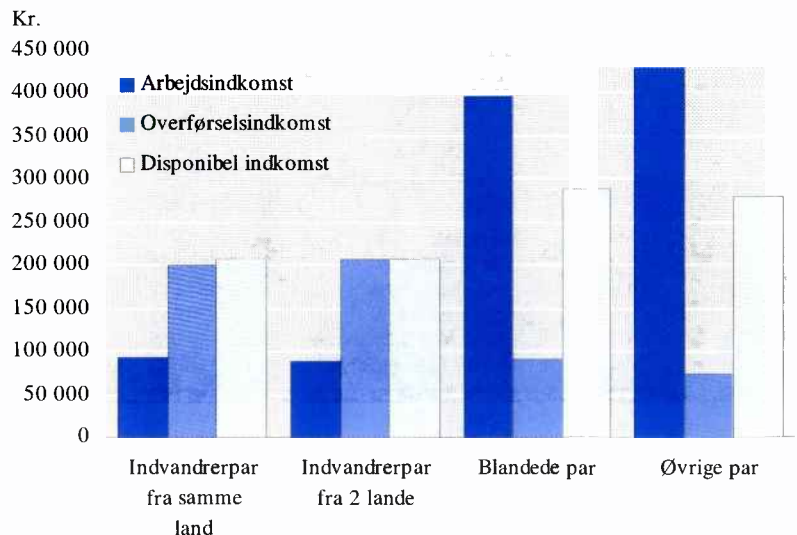
Figur 7.6.

Par uden børn i 1996, fordelt på gennemsnitlig arbejdsindkomst, overførselsindkomst og disponibel indkomst

... men den højeste overførselsindkomst ...

Overførselsindkomsterne er højest for indvandrerfamilier. Som det fremgår af figur 7.6 er overførselsindkomsterne næsten ens for alle par uden børn. Indvandrerpar fra samme lande ligger en smule højere end de øvrige. For alle par gælder, at arbejdsindkomsten er større end overførselsindkomsten.

Figur 7.7.

Par med 3 børn eller mere i 1996, fordelt på arbejdsindkomst, overførselsindkomst og disponibel indkomst

... hvilket hænger sammen med antallet af børn

Figur 7.7 viser indkomts sammensætningen for par med 3 eller flere børn, og her ses tydelige forskelle. Indvandrerpar, af begge typer har en overførselsindkomst, som er dobbelt så stor som den blandede par og Øvrige

par modtager. Meget af forklaringen på denne forskel kan utvivlsomt findes i det forhold, at indvandrerfamilier, også i den gruppe med 3 eller flere børn, har et større antal børn end familierne med blandede par og Øvrige par.

I tabel 7.5 er familierne fordelt på mere eller mindre udviklede lande samt Danmark. Blandt familier fra mere og mindre udviklede lande indgår også familier med blandede par. De er fordelt på den udenlandske persons oprindelsesland. Indvandrerpar fra 2 forskellige lande er fordelt på kvindens oprindelsesland.

Tabel 7.5. Indkomster i 1996, for familier fra mere og mindre udviklede lande samt Danmark

	Antal familier ¹	Arbejdsindkomst	Overførselsindkomst	Disponibel indkomst
————— gnst. indkomst i kr. —————				
Mere udviklede lande				
Alle familier	109 142	291 647	100 902	180 135
Enlige uden børn	36 044	156 995	93 568	100 394
Enlig med 1 barn	1 708	137 088	85 745	120 336
Enlige med flere børn	1 136	105 421	119 103	132 257
Voksne hj.boende børn	3 271	76 419	30 661	53 350
Par uden børn	36 281	329 947	129 575	223 858
Par med 1 barn	12 494	370 168	76 260	242 866
Par med 2 børn	11 595	384 302	89 295	252 116
Par med 3 el. flere børn	3 792	393 254	105 268	271 848
Andre	2 821	77 377	98 856	71 568
Mindre udviklede lande				
Alle familier	76 566	164 486	114 664	142 126
Enlige uden børn	21 706	104 466	75 207	79 571
Enlig med 1 barn	1 773	89 749	106 738	108 758
Enlige med flere børn	2 669	61 121	147 892	136 376
Voksne hj.boende børn	6 378	64 719	30 039	49 294
Par uden børn	13 714	231 550	109 259	168 432
Par med 1 barn	10 001	214 083	123 237	189 025
Par med 2 børn	9 923	213 167	148 179	205 703
Par med 3 el. flere børn	8 747	147 204	197 678	213 277
Andre	1 655	52 528	77 780	56 798
Danmark				
Alle familier	2 666 466	269 411	88 887	163 850
Enlige uden børn	1 084 577	159 305	92 464	105 041
Enlig med 1 barn	70 764	177 256	68 897	136 371
Enlige med flere børn	39 935	155 567	96 152	149 411
Voksne hj.boende børn	231 660	95 309	25 912	67 317
Par uden børn	719 139	338 327	128 129	222 866
Par med 1 barn	198 158	431 216	51 417	266 410
Par med 2 børn	204 430	447 296	54 233	276 119
Par med 3 el. flere børn	63 490	432 443	75 472	279 919
Andre	54 313	52 473	107 057	78 998

¹ Omfatter alle familier, hvor der indgår mindst én fuldt skattepligtig person.

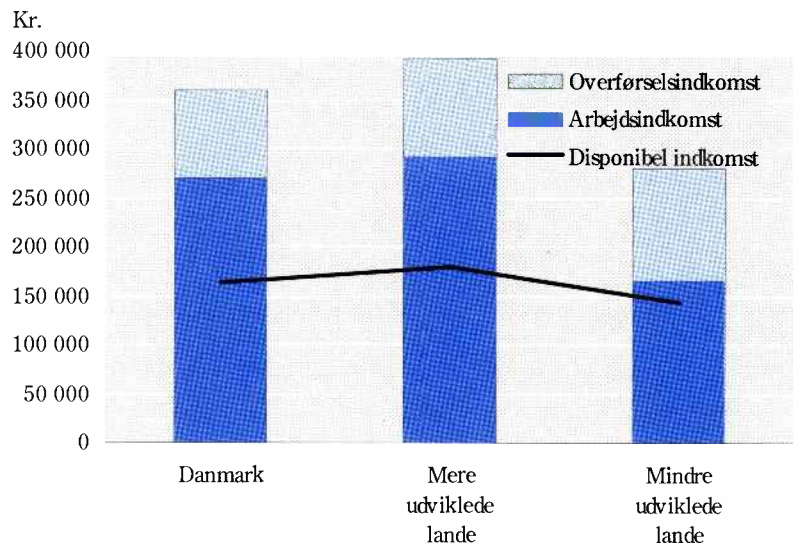
Familier fra mere udviklede lande har de højeste indkomster

Som det fremgår af figur 7.8, har familier fra mere udviklede lande de højeste indkomster. Såvel arbejdsindkomst som overførselsindkomst og disponibel indkomst ligger højere for disse familier end for familier fra Danmark.

Familier fra mindre udviklede lande har den højeste overførselsindkomst, men har en arbejdsindkomst, som ligger betydeligt under den, de to andre grupper har. Også den disponible indkomst ligger lavest for familier fra mindre udviklede lande

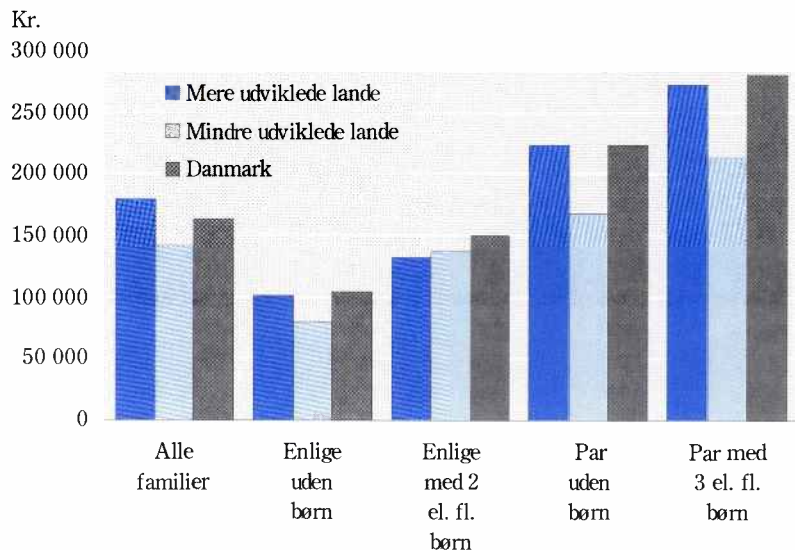
Figur 7.8.

Gennemsnitsindkomster for familier fra mere og mindre udviklede lande samt Danmark, 1996

Figur 7.9.

Gennemsnitlig disponibel indkomst for udvalgte familietyper, 1996

Mønsteret det samme for alle familietyper

I figur 7.9 er vist den gennemsnitlige disponible indkomst for en række forskellige familietyper fra mere eller mindre udviklede lande. Niveauet er ikke ens for de forskellige familietyper, men mønstret er stort set det samme for alle typer. Familier fra mere udviklede lande og fra Danmark har en disponibel indkomst, som næsten er ens, mens familier fra mindre udviklede lande ligger lavere.

8. Indkomsterstattende ydelser

Indkomsterstattende ydelser til varig eller midlertidig forsørgelse ...

Indkomsterstattende ydelser er, som navnet siger, overførsel af penge fra det offentlige til hel eller delvis erstatning af en indkomst. Ydelserne kan deles op i de, som har til formål at give en *varig forsørgelse* og de, som gives med henblik på en *midlertidig forsørgelse*. De mest almindelige ydelser til varig forsørgelse er folkepension, førtidspension og efterløn. Arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, barselsdagpenge, kontanthjælp og orlovsydelser er blandt de vigtigste ydelser til midlertidig forsørgelse.

Ydelser til at udjævne forsørgerbyrden, som fx børnefamilieydelse, børnetilskud og boligsikring indgår ikke i de indkomsterstattende ydelser.

... i året 1996

I dette kapitel belyses indvandreres og efterkommeres modtagelse af indkomsterstattende ydelser i året 1996, og der sammenlignes med resten af befolkningen.

Tabel 8.1.

Modtagere af indkomsterstattende ydelser i 1996, for indvandrere og efterkommere samt Øvrige, fordelt på alder og landegruppe

	Mere udviklede lande		Mindre udviklede lande		Danmark	
	Antal personer	I pct. af befolkningen	Antal personer	I pct. af befolkningen	Antal personer	I pct. af befolkningen
Indvandrere						
I alt	64 545	53,9	76 037	77,1	.	.
18-24 år	3 407	31,7	10 481	66,5	.	.
25-39 år	18 341	48,4	40 480	78,4	.	.
40-59 år	20 877	45,4	19 386	78,0	.	.
60-66 år	5 845	69,1	2 716	83,9	.	.
67 år og derover	16 075	96,1	2 974	94,6	.	.
Efterkommere						
I alt	4 124	48,3	1 827	54,2	.	.
18-24 år	918	40,1	1 657	53,7	.	.
25-39 år	1 626	47,0	132	64,7	.	.
40-59 år	834	45,9	30	41,7	.	.
60-66 år	200	61,2
67 år og derover	546	84,7
Øvrige						
I alt	2 073 728	52,5
18-24 år	166 003	35,8
25-39 år	505 214	46,2
40-59 år	498 444	36,6
60-66 år	229 901	71,0
67 år og derover	674 166	95,7

Tabel 8.1 viser antallet af modtagere af indkomsterstattende ydelser blandt indvandrere og efterkommere.

Størst andel blandt indvandrere fra mindre udviklede lande ...

Mere end 75 pct. af indvandrerne fra mindre udviklede lande modtager indkomsterstøttende ydelser. For indvandrerne fra mere udviklede lande og for Øvrige er det godt halvdelen. Andelen, som modtager ydelser, ligger for alle aldersgrupper, undtagen dem på 67 år og derover, højest for indvandrere fra mindre udviklede lande. I den ældste gruppe betyder folkepensionen, at andelen af modtagere er høj i alle grupper, men der er en lavere andel af indvandrere fra mindre udviklede lande, som modtager folkepensionsydelse, end af indvandrere fra mere udviklede lande.

Andelen af modtagere blandt indvandrere fra mere udviklede lande ligger tæt på det niveau, som ses for Øvrige.

... og også stor andel blandt efterkommere

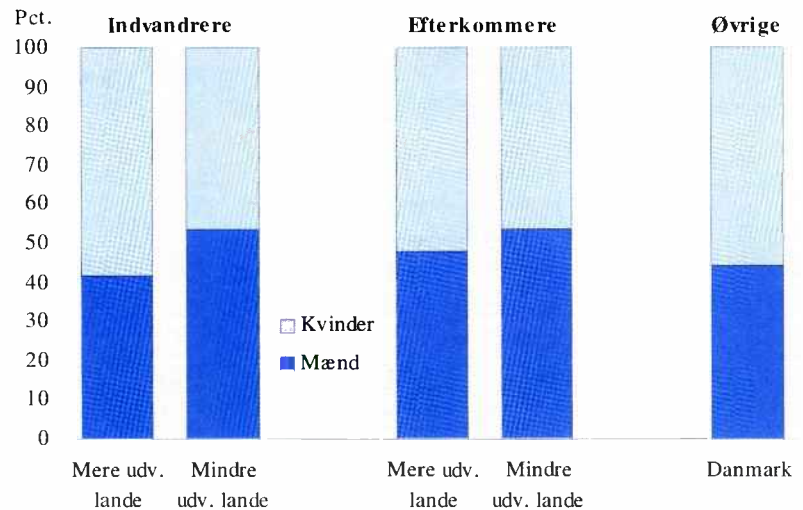
For efterkommerne er billedet nogenlunde det samme som for indvandrerne, dog er forskellen mellem grupperne ikke så stor. Tallene for efterkommerne skal dog tolkes med stor forsigtighed, da der er tale om meget få personer i nogle af aldersgrupperne.

Flere kvinder end mænd er modtagere

Under ét er der flere kvinder end mænd, som modtager indkomsterstøttende ydelser. For personer fra mindre udviklede lande er der dog flere mænd end kvinder blandt modtagerne. Forklaringen herpå er, at i aldersgruppen 60 år og derover, hvor kvinderne især er i overtal, er der meget få personer.

Figur 8.1.

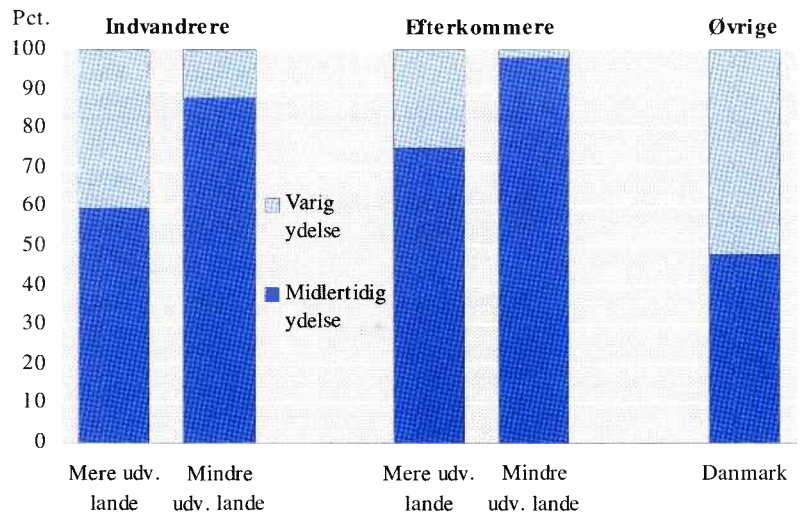
Modtagere af indkomsterstøttende ydelser i 1996, fordelt på køn

Ser man på, om modtagerne af indkomsterstøttende ydelser får varig hjælp eller midlertidig hjælp som dominerende ydelse, fremkommer tydelige forskelle mellem modtagere fra mere og mindre udviklede lande og mellem indvandrere og efterkommere, jf. figur 8.2.

Figur 8.2.

Fordelingen af varige og midlertidige ydelser i 1996 for indvandrere, efterkommere og Øvrige, fordelt på landegrupper

Relativt få modtagere fra mindre udviklede lande får varig hjælp

Kun 12 pct. af dem, som modtager ydelser blandt indvandrere fra mindre udviklede lande, får varig hjælp. For efterkommere er der tale om mindre end 2 pct. For efterkommere fra mere udviklede lande, som modtager ydelser, får 25 pct. en varig ydelse, og for indvandrere fra samme område gælder det for knap 41 pct. For den øvrige befolkning er andelen med varig ydelse 52 pct.

Grunden til denne uensartede fordeling skyldes naturligvis i høj grad en forskellig aldersfordeling i grupperne. De varige ydelser omfatter især pensioner, og der er meget få personer blandt indvandrere fra mindre udviklede lande og blandt efterkommere, som er i folkepensionsalderen.

Størst andel kontanthjælpsmodtagere blandt indvandrere

Af tabel 8.2 fremgår fordelingen på forskellige typer af ydelser. Blandt de midlertidige ydelser er kontanthjælpen den dominerende ydelse for godt 42 pct. af de indvandrere fra mindre udviklede lande, som modtager en ydelse. For indvandrere fra mere udviklede lande er den tilsvarende andel knap 33 pct.

Mange efterkommere under kommunal aktivering

En betydeligt mindre del af efterkommerne (knap 18 pct.) får kontanthjælp. Det gælder både dem fra mere og mindre udviklede lande. For efterkommerne findes de største andele af modtagere blandt dem, som får arbejdsløshedsdagpenge og ydelser i forbindelse med kommunal aktivering. Personer under kommunal aktivering udgør en særlig stor andel af modtagere blandt efterkommere fra mindre udviklede lande (30 pct.).

For personer med Danmark som oprindelsesland er det kun 9 pct. af modtagerne, som får kontanthjælp. I denne gruppe er det modtagere af arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge, der dominerer. Også andelen af personer med orlovsydelser er relativt stor.

Tabel 8.2.

Andele af modtagere i 1996, fordelt på dominerende ydelse, herkomst og landegruppe¹

	Mere udviklede lande		Mindre udviklede lande		Danmark
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere	Øvrige
	antal modtagere				
I alt	64 545	4 124	76 037	1 827	2 073 728
Midlertidige ydelser i alt	38 371	3 093	66 707	1 792	991 329
Varige ydelser i alt	26 174	1 031	9 330	35	1 082 399
	pct.				
Midlertidige ydelser i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Arbejdsløshedsdagpenge	31,2	35,9	27,2	32,2	38,5
Sygedagpenge	12,1	13,7	5,1	7,6	22,0
Barseldagpenge	4,3	7,2	2,6	4,7	8,7
Kontanthjælp	32,9	17,6	42,5	17,9	9,2
Revalidering	2,8	2,4	4,6	1,8	1,9
Kommunal aktivering	6,6	11,9	7,7	30,4	6,0
AF-aktivering	3,0	2,9	4,3	1,8	3,3
Orlovsydelser	7,1	8,4	6,0	3,6	10,5
Varige ydelser i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Folkepension	59,6	51,1	22,6	17,1	60,9
Førtidspension	25,6	39,8	53,4	82,9	23,7
Overgangsydelse	5,1	1,5	14,9	.	3,8
Efterløn	9,6	7,7	9,2	.	11,6

¹ Tilsvarende tal med absolutte tal og fordeling på køn findes i bilagstabel 8.a.

Ydelserne afspejler alder og arbejdsmarkedstilknytning

At fordelingen mellem forskellige typer af midlertidige ydelser er så uens for indvandrere, efterkommere og Øvrige, afspejler forskelle i aldersfordelingen og i arbejdsmarkedstilknytningen i grupperne. Arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge og orlovsydelser kan kun modtages af personer med tilknytning til arbejdsmarkedet, og en mindre andel af indvandrere og efterkommere tilhører arbejdsstyrken, sammenlignet med Øvrige.

Den kommunale aktivering retter sig mod unge, hvor efterkommerne er stærkt repræsenterede.

Mange indvandrere fra mindre udviklede lande uden folkepension ...

Andelen af folkepensionsmodtagere blandt indvandrere fra mindre udviklede lande ligger betydeligt lavere end i de andre grupper. Det er kun ca. 70 pct. af mændene og 64 pct. af kvinderne på 67 år og derover, som modtager folkepension.

... mens indvandrere fra mere udviklede lande ligner Øvrige

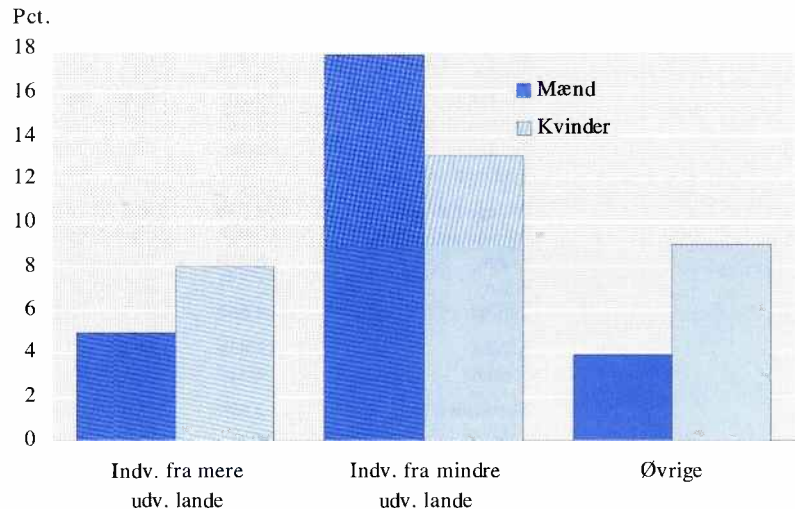
Derimod er der ikke de store forskelle mellem indvandrere fra mere udviklede lande og personer med Danmark som oprindelsesland, når man ser på andelen, som modtager folkepension. For både mænd og kvinder i disse grupper ligger andelen over 90 pct.

Opholdstid spiller en rolle for andelen af personer med folkepension

Grunden til at en mindre andel af indvandrere fra mindre udviklede lande modtager folkepension er, at der i denne gruppe er relativt mange, som ikke har opholdt sig tilstrækkeligt lang tid i landet (10 år) til, at de kan få folkepension. Desuden findes der en gruppe familiesammenførte ældre, hvis forsørgelse påhviler familien.

Figur 8.3.

Personer på 50-59-år, som modtager overgangsydelse i 1996

Stor andel på overgangsydelse fra mindre udviklede lande

Af figur 8.3 fremgår det, at 18 pct. af de mandlige indvandrere i alderen 50-59 år fra mindre udviklede lande modtager overgangsydelse i 1996. Dette er en betydeligt større andel end for mænd fra mere udviklede lande (5 pct.) og for mænd i gruppen Øvrige (4 pct.). Det ses desuden, at mens mænd fra mindre udviklede lande i højere grad modtager overgangsydelse end kvinder, er det modsatte tilfældet i de andre to grupper.

Gennemsnitsydelse fordelt på verdensdele

I tabel 8.3 er modtagerne af indkomsterstøttende ydelser yderligere fordelt på verdensdele og udvalgte enkeltlande. Desuden vises hvor store beløb de enkelte grupper modtager samt det gennemsnitlige beløb pr. modtager.

Også i denne forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på gruppernes forskellige alderssammensætning.

7,8 pct. af ydelserne går til indvandrere og efterkommere

Indvandrere og efterkommerne modtager tilsammen knap 11 mia. kr. i indkomsterstøttende ydelser. Det svarer til ca. 7,8 pct. af det totale beløb som udbetales. Indvandrere og efterkommere udgjorde i 1996 ca. 6 pct. af den samlede befolkning.

Tabel 8.3.

**Modtagere af indkomsterstattende ydelser og udbetalte beløb i 1996.
Indvandrere og efterkommere**

	Indvandrere			Efterkommere		
	Antal modtagere	Beløb i mio. kr.	Beløb pr. modtager	Antal modtagere	Beløb i mio. kr.	Beløb pr. modtager
I alt	140 582	10 351	75 761	5 951	332	58 063
Mere udviklede lande	64 545	4 467	71 311	4 124	255	64 028
Mindre udviklede lande	76 037	5 884	79 532	1 827	77	44 345
EU-lande	29 205	2 018	71 307	2 141	137	66 328
Storbritannien	4 422	273	64 120	217	13	61 870
Sverige	5 845	412	72 563	738	52	71 751
Tyskland	11 304	813	73 620	777	48	63 826
Øvrige Europa	50 738	3 656	74 310	2 259	120	55 420
Jugoslavien (tidl.)	13 990	948	69 395	550	28	54 567
Norge	6 430	459	73 389	526	34	67 103
Polen	5 371	410	78 608	178	8	48 060
Tyrkiet	18 567	1 413	78 912	683	29	44 705
Afrika	11 810	893	77 472	242	10	43 451
Somalia	4 222	333	78 986	10	0	47 223
Nordamerika	2 699	180	68 959	361	24	67 922
Syd- og Mellemamerika	2 504	176	72 850	57	3	48 191
Asien	42 475	3 344	80 671	835	35	43 918
Irak	4 417	373	85 167
Iran	6 822	554	83 090
Libanon	7 538	692	92 739
Pakistan	5 647	417	77 262	583	23	42 204
Vietnam	4 969	364	75 055
Oceanien	357	18	54 762	37	2	62 472
Uoplyst og statsløse	794	66	83 394	19	1	60 988

De højeste ydelser til indvandrere ...

I figur 8.4 vises den gennemsnitlige ydelse til indvandrere og efterkommere, fordelt på verdensdele, sammenlignet med den gennemsnitlige ydelse til personer i gruppen Øvrige. Indvandrere får i gennemsnit et højere beløb pr. modtager end Øvrige. Undtagelser er indvandrere fra Oceanien og Nordamerika. Det er dog især indvandrere fra mindre udviklede lande, som får høje beløb.

... fra Libanon ...

Ser man på enkeltlande, jf. tabel 8.3, er der dog store variationer. Indvandrerne fra Libanon - hvilket i stor udstrækning drejer sig om statsløse palæstinensere - modtager det største gennemsnitlige beløb på knap 93.000 kr., mens indvandrerne fra det tidligere Jugoslavien gennemsnitligt modtager 69.000 kr. om året. Når indvandrerne i gennemsnit modtager højere beløb end Øvrige, er det især et udtryk for, at de modtager ydelser i en længere periode.

... og de laveste til efterkommere

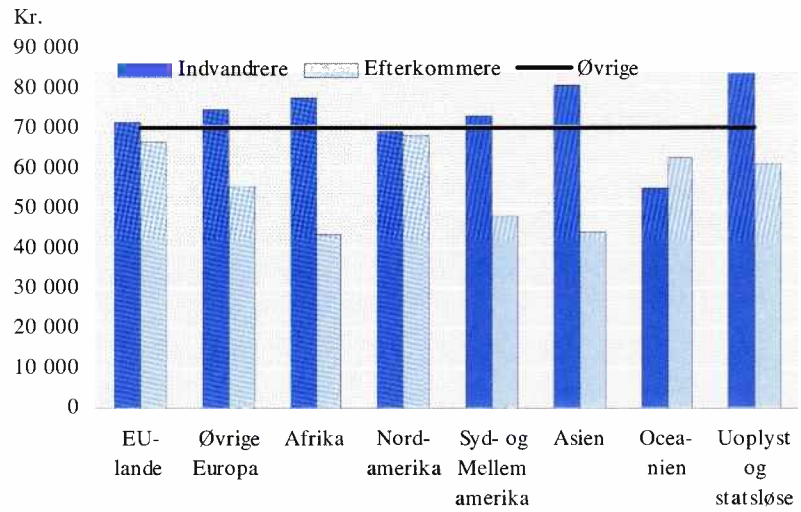
De gennemsnitlige ydelser pr. modtager for efterkommere ligger for alle verdensdele lavere end for indvandrere fra samme område. Eneste undtagelse er Oceanien. Antallet af efterkommere fra Oceanien er dog så

lille, at der kan være tale om tilfældigheder. Efterkommere modtager også lavere beløb end Øvrige.

Til sammenligning er der for Øvrige tale om 2.073.728 modtagere med et samlet beløb på knap 141 mia. kr., hvilket er 69.829 kr. pr. person.

Figur 8.4.

Beløb pr. modtager i 1996 for indvandrere og efterkommere fra forskellige verdensdele

Når efterkommere i gennemsnit modtager relativt lave beløb, hænger det sammen med aldersfordelingen, som gør, at relativt få modtager varige ydelser, og at en lille andel tilhører arbejdsstyrken og dermed har adgang til de relativt højere ydelser, der er knyttet dertil.

9. Sundhed

Benyttelse af sundhedsvæsenet

I dette kapitel belyses nogle sammenhænge mellem herkomst og benyttelsen af sundhedsvæsenet i 1996.

Sygehusbenyttelse og sygesikringsydelse

Det statistiske grundlag består af oplysninger der vedrører benyttelsen af landets sygehuse og modtagelse af sygesikringsydelse, med dertil hørende relevante oplysninger, blandt andet diagnoser og typer af sygesikringsydelse. Alle opgørelser vedrører året 1996.

9.1 Sygehusbenyttelse

Ikke en sundhedsstatistik

Statistikken over sygehusbenyttelse¹ er ikke direkte en opgørelse af befolkningens sundhedstilstand, men giver alligevel en indikation i denne retning. Der er, som navnet antyder, tale om opgørelser af hvor meget befolkningen benytter landets sygehuse.

Forskelle i indlæggeshyppigheder og diagnoser

Ved at se på sammenhængen mellem sygehusbenyttelse og national oprindelse, kan man blandt andet belyse forskelle mellem befolkningsgrupper indlæggeshyppigheder og om der er forskel på hvilke diagnoser, de forskellige befolkningsgrupper indlægges efter. Førstnævnte skal ses i sammenhæng med de alternative muligheder i sundhedsvæsenet, hvorfor afsnit 9.2 omhandler brugen af sygesikringsydelse. Oplysninger om diagnoser kan være med til at give et billede af, om der for nogle sygdomstypers vedkommende er særlige forhold at være opmærksom på for så vidt angår patienternes nationale tilhørsforhold.

Kun sygdomsdiagnoser

I datagrundlaget, der anvendes, indgår kun personer, der er udskrevet som heldøgnspatienter fra en somatisk sygehusafdeling i 1996, med såkaldte sygdomsdiagnoser. Denne personafgrænsning ekskluderer blandt andet:

- indlæggelser som følge af graviditet, fødsel eller abort
- indlæggelse af raske ledsagere (fx forældre der indlægges sammen med deres syge børn)
- forebyggende indlæggelser, fx i forbindelse med sterilisation

Udskrivning lig indlæggelse

Begrebet udskrivning er i det følgende synonymt med begrebet indlæggelse.

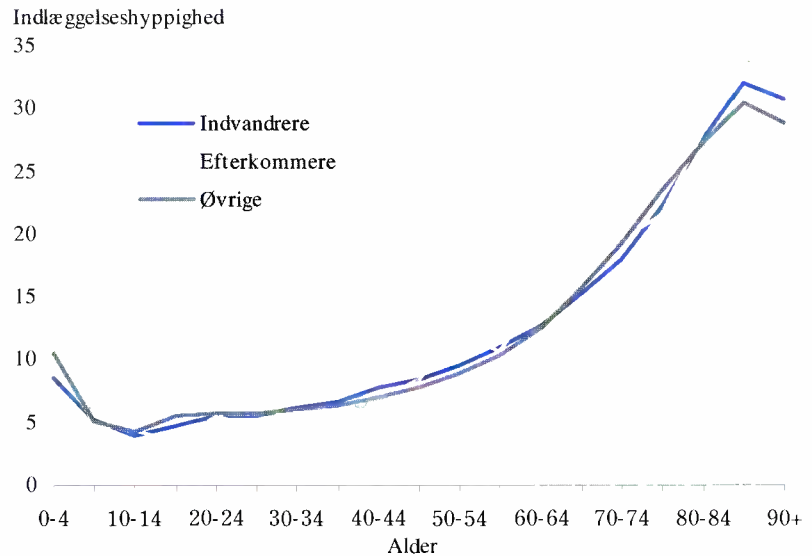
Sygehusbenyttelse og alder

Sygehusbenyttelse er betinget af en lang række forhold, blandt andet alder, hvilket fremgår af figur 9.1. De afbillede indlæggeshyppigheder er defineret som antal indlagte personer i en given befolkningsgruppe i forhold til antal personer i befolkningsgruppen.

¹ Statistikken er udførligt beskrevet i *Social sikring og retsvæsen 1998:14* (Statistiske Efterretninger).

Figur 9.1.

Indlæggelseshyppigheder, fordelt på aldersgrupper og herkomst, 1996

Ikke de store aldersbetingede forskelle i indlæggelseshyppigheder

Umiddelbart er der ikke store forskelle i de aldersbetingede indlæggelseshyppigheder mellem de tre befolkningsgrupper, på nær nogle få afvigelser for efterkommerne. Det generelle billede er tydeligt. Godt 10 pct. af børn i alderen 0-4 år er indlagt i løbet af året, og denne andel falder for de 5-19 årige ned til knap 5 pct. Fra omkring 20 års alderen og op til midten af fyrrerne stiger indlæggelseshyppigheden moderat, men jævnt op til et niveau på omkring 7,5 pct. Herfra begynder kurven at stige mere kraftigt mod et niveau på omkring hver tredje person i aldersgruppen 85-89 år. At der sker et fald for aldersgruppen 90 år og opefter antages at skyldes, at personerne her i højere grad behandles på plejehjemmet.

Forskelle i alderssammensætning vigtig ved sammenligning

Da sygehusbenyttelse varierer med alder, er det ved sammenligning af gruppernes samlede benyttelse af sygehusene vigtigt at huske, at aldersfordelingen i grupperne er meget forskellig. Beregner man således de samlede indlæggelseshyppigheder for grupperne, vil grupper med en koncentration af personer i de yngre aldersklasser, alt andet lige have en lavere samlet indlæggelseshyppighed. Den lavere generelle indlæggelseshyppighed er i denne forbindelse ikke nødvendigvis udtryk for, at befolkningsgruppen i mindre grad er indlagt, men nærmere at en stor andel ligger i en form for aldersmæssig lavrisikogruppe.

Antal indlagte personer

I tabel 9.1 vises antallet af indlagte personer samt en standardiseret andel af indlagte i forhold til befolkningen.

Tabel 9.1.

Indlagte personer, fordelt på herkomst, landegruppe og køn, 1996

	Indvandrere			Efterkommere			Øvrige	I alt
	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	I alt	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	I alt	Dan- mark	
	antal indlagte personer							
I alt	11 671	9 511	21 182	1 235	3 302	4 537	477 446	503 165
Mænd	4 670	4 734	9 404	655	1 938	2 593	229 524	241 521
Kvinder	7 001	4 777	11 778	580	1 364	1 944	247 922	261 644
	indlagte i pct. af befolkningen, standardiseret							
I alt	8,8	10,2	9,6	9,7	12,9	9,9	9,6	9,6
Mænd	8,2	9,6	9,0	9,4	12,9	9,7	9,3	9,3
Kvinder	9,2	11,0	10,2	9,9	13,0	10,2	9,8	9,8

Standardiserede andele

Standardiseringen er foretaget ved en direkte standardberegning på 5-års aldersgrupper. Procenterne skal således fortolkes som den andel indlagte personer en given befolkningsgruppe ville have haft, hvis den havde haft den samme aldersfordeling som hele befolkningen.

Godt 503.000 indlagte personer

Tabellen viser, at 503.165 personer var indlagt i 1996, nogenlunde lige- ligt fordelt på mænd og kvinder. I alt var 21.182 indvandrere og 4.537 efterkommere indlagt i 1996.

Indvandrere fra mindre udviklede lande hyppigere indlagt

Tallene for indlagte i pct. af befolkningen viser flere ting. For både ind- vandrerne og efterkommere har personer fra mindre udviklede lande væ- sentligt højere indlæggelseshyppigheder. Indvandrerne har samlet set en indlæggelseshyppighed stort set svarende til hele befolkningen, mens efterkommerne ligger en anelse over. Endelig viser tallene, at kvinder indlægges hyppigere end mænd.

Standardiserede indlæggelsesindeks

I tabel 9.2 vises et andet mål for sygehusbenyttelse. Dette mål er for hver befolkningsgruppe beregnet som forholdet mellem det faktiske antal ind- lagte personer og antal indlagte personer under forudsætning af en ind- læggelseshyppighed svarende til hele befolkningen. Der er således tale om et indeks, hvor hele befolkningens sygehusbenyttelse er sat til 100.

En værdi på fx 121 skal fortolkes som, at antallet af indlagte personer er 21 pct. højere end for hele befolkningen, når man tager højde for den aldersbetingede forskel i indlæggelseshyppighederne.

Mere udviklede under og mindre udviklede over landsgennemsnittet

Tabellen viser, at indvandrere og efterkommere fra mere udviklede lande indlægges mindre hyppigt end hele befolkningen. Det modsatte gør sig gældende for indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande. Billedet er uændret når man ser fordelingen på mænd og kvinder.

Tabel 9.2.

Standardiserede indlæggelsesindeks, fordelt på alder, køn, herkomst og landegruppe, 1996. Hele befolkningen = 100

	Indvandrere		Efterkommerne		Øvrige Danmark
	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	
I alt	92	115	95	111	100
1-4 år	75	91	94	118	99
5-14 år	84	99	109	113	99
15-24 år	63	115	74	77	100
25-34 år	75	118	84	..	100
35-44 år	92	122	89	..	99
45-54 år	97	126	118	..	100
55-64 år	98	116	112	..	100
65-74 år	94	96	104	..	100
75 år og derover	104	84	100	..	100
Mænd	89	112	96	114	100
1-4 år	70	82	94	121	99
5-14 år	87	107	118	117	99
15-24 år	67	104	74	78	101
25-34 år	73	113	90	..	100
35-44 år	88	115	90	..	100
45-54 år	93	127	105	..	100
55-64 år	96	110	118	..	100
65-74 år	94	97	113	..	100
75 år og derover	98	73	92	..	100
Kvinder	96	120	93	105	100
1-4 år	81	104	94	112	99
5-14 år	81	86	97	107	100
15-24 år	60	122	75	76	100
25-34 år	76	124	80	..	100
35-44 år	95	131	88	..	99
45-54 år	101	128	135	..	100
55-64 år	101	123	103	..	100
65-74 år	97	94	99	..	100
75 år og derover	108	91	106	..	100

Indeks efter alder

I figur 9.2 vises de aldersbetingede indlæggelsesindeks for mænd og kvinder under ét.

Indvandrerne

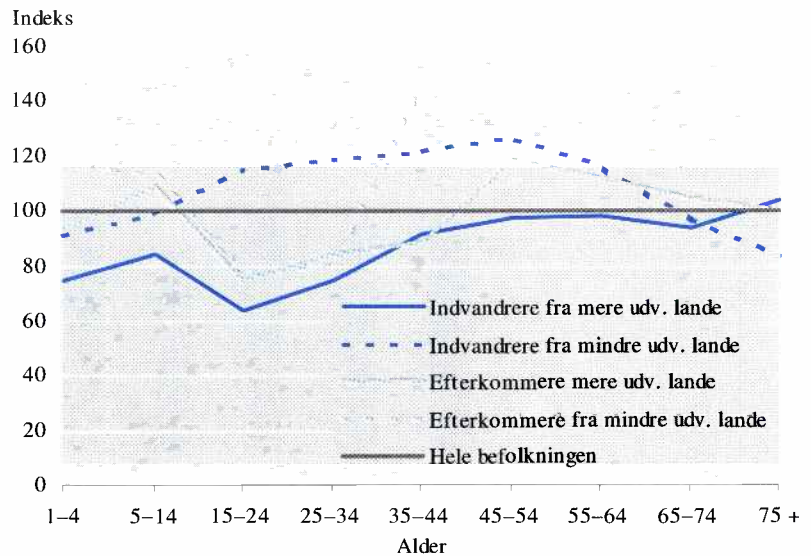
Indvandrere fra mindre udviklede lande har i aldersgruppen 15-74 år en højere sygehusbenyttelse end hele befolkningen. Indvandrere fra mere udviklede lande derimod, på nær for aldersgruppen 75 år og derover, benytter i mindre grad sygehuse, i de yngre aldersgrupper endog betydeligt mindre.

Efterkommerne

For efterkommerne fra mere udviklede lande er de 15-44 årige mindre hyppigt indlagt, mens det omvendte gælder for de 45-74 årige. Endelig er der efterkommerne fra mindre udviklede lande, hvor antal indlæggelser for de unge 1-14 årige ligger omkring 15 pct. højere end for hele befolkningen. Herefter falder den under det generelle niveau for de 15-24 årige.

Figur 9.2.

Standardiserede indlæggelsesindeks fordelt på herkomst og landegruppe, 1996. Hele befolkningen = 100

Indlæggelser på verdensdele og køn

Indtil videre er der, hvad angår fordelingen på lande, udelukkende blevet set på forskelle mellem to store grupper, mere og mindre udviklede lande. Men også mellem verdensdele samt enkeltlande er der betydelige forskelle på hvor hyppigt personer indlægges i forhold til hele befolkningen. Tallene for udvalgte enkeltlande fordelt på køn fremgår af bilagstabel 9.a. I figurerne 9.3 og 9.4 vises standardiserede indlæggelsesindeks for henholdsvis mænd og kvinder fra udvalgte landegrupper.

Mænd

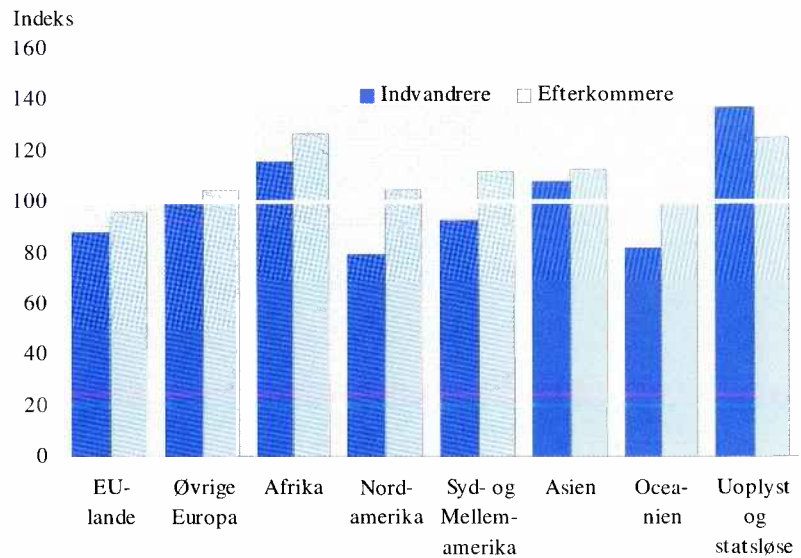
For mændenes vedkommende ligger efterkommerne, på nær for uoplyst og statsløse, højere end indvandrerne. Mandlige indvandrere fra Afrika, Asien samt i gruppen uoplyst og statsløse, ligger over landsgennemsnittet. For de mandlige efterkommere er det desuden personer fra Syd- og Mellemerika, der har en signifikant højere sygehusbenyttelse.

Kvinder

For kvindernes vedkommende er forholdet mellem indvandrere og efterkommere nærmest omvendt. Kun blandt kvinder fra de nordamerikanske lande og Oceanien, har efterkommerne flere indlæggelser end indvandrerne. Også her er det personer fra de afrikanske lande samt i gruppen Uoplyst og statsløse, der ligger mest markant over landsgennemsnittet. Bemærkelsesværdig er den lave sygehusbenyttelse for indvandrerkvinder fra lande i Oceanien, hvilket primært drejer sig om Australien og New Zealand.

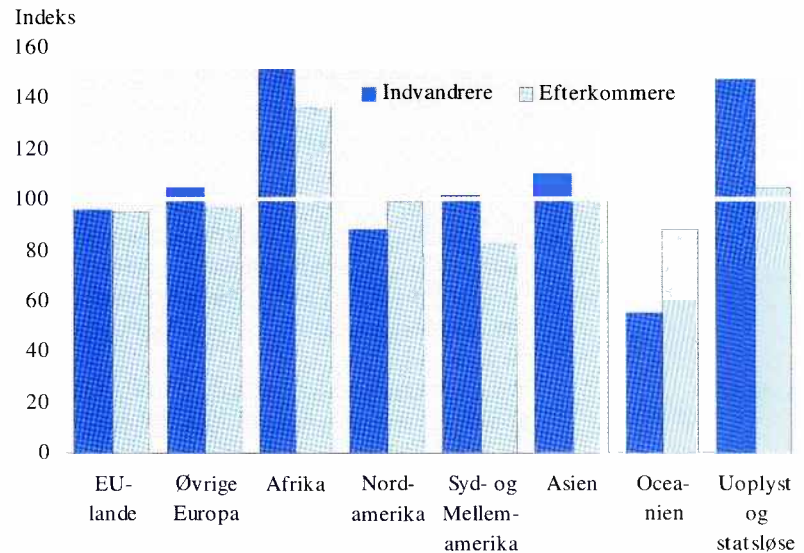
Figur 9.3.

Standardiserede indlæggelsesindeks for mænd, fordelt på herkomst og landegruppe, 1996. Hele befolkningen = 100

Figur 9.4.

Standardiserede indlæggelsesindeks for kvinder, fordelt på herkomst og landegruppe, 1996. Hele befolkningen = 100

Forskel i diagnoser

Det sidste, der belyses vedrørende sygehusbenyttelse, er eventuelle forskelle i hvilke diagnoser henholdsvis indvandrere og Øvrige udskrives efter. I bilagstabel 9.b vises antal indlagte personer blandt indvandrere og Øvrige, fordelt på alder og alle udskrivningsdiagnoser.

Diagnoser og personer

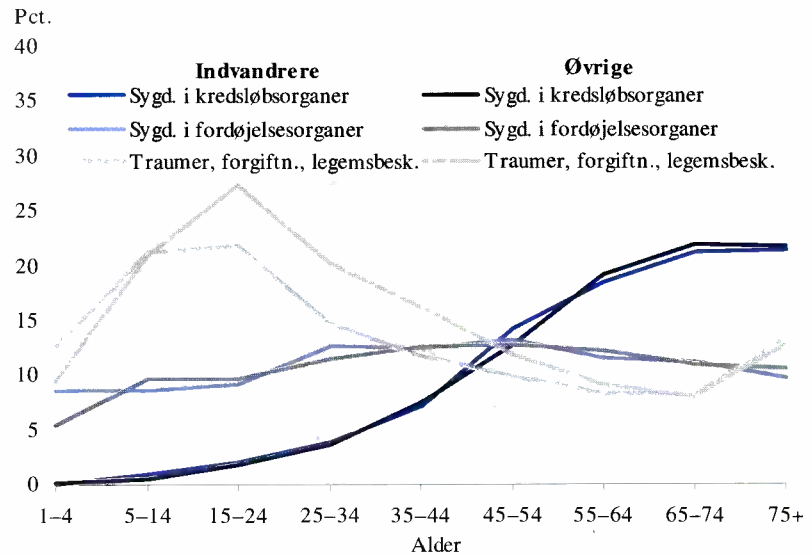
Man skal være opmærksom på, at en person der indlægges for samme diagnose flere gange i løbet af et år, kun tæller med én gang. Hvis en

person indlægges flere gange for forskellige diagnoser i løbet af året, tæller personen med for alle disse diagnoser.

Tre af de hyppigst forekommende udskrivningsdiagnoser for begge grupper sammenlignes i figur 9.5 nedenfor.

Figur 9.5.

Indlagte personer blandt indvandrere og Øvrige med udvalgte diagnoser i procent af alle indlagte, fordelt på alder, 1996

Sygdomme i kredsløbsorganer, fordøjelsesorganer samt ulykkestilfælde og selvmord

For sygdomme i kredsløbsorganer, er det aldersbetingede indlæggelsesmønster stort set ens for de to grupper. Dette er ligeledes tilfældet for sygdomme i fordøjelsesorganer, men det bemærkes, at for aldersgruppen 1-4 år, ligger indvandlerne (8,6 pct.) et pænt stykke over Øvrige (5,5 pct.). Den tredje udskrivningsdiagnose der er vist i figuren er traumer, forgiftninger og anden voldelig legemsbeskadigelse. Generelt ses den højeste andel i aldersgruppen 15-24 år, hvor godt 22 pct. af indvandlerne udskrives med diagnoser af denne art. Det tilsvarende tal for Øvrige er godt 27 pct. og i alle aldersgrupperne 15-64 år ligger Øvrige et godt stykke over indvandrere.

9.2 Sygesikringsydelser

Modtagelse af sygesikringsydelser

En anden del af sundhedsstatistikken indeholder oplysninger om modtagelse af sygesikringsydelser.

Udvalgte hjørner af statistikken

I dette afsnit vises udvalgte hjørner af sygesikringsstatistikken med det formål at belyse, om der skulle være forskelle mellem befolkningsgrupperne.

Sygesikringsydelser omfatter i denne sammenhæng de ydelser, der afregnes maskinelt gennem det fælleskommunale sygesikringsystem, fx konsultationer hos alment praktiserende læge, undersøgelser hos tandlæge, behandlinger hos fysioterapeut og kiropraktor, hjælp fra psykolog, mv.²

Dataafgrænsning

Datamaterialet består af oplysninger om alle personer på 16 år og derover, den 1. januar 1996, der i løbet af 1996 har modtaget en ydelse der ligger inden for afgrænsningen angivet ovenfor.

Køn, alder og herkomst

Tabel 9.3 viser modtagere af sygesikringsydelser i 1996 fordelt på køn, alder og herkomst.

Tabel 9.3.

Modtagere af sygesikringsydelser fordelt på køn, alder og herkomst, 1996

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65 år +	I alt
	antal modtagere							
I alt	227 989	346 678	758 513	704 040	721 825	484 427	746 968	3 990 440
Indvandrere								
I alt	8 176	16 334	53 832	43 745	33 375	18 485	21 323	195 270
Mænd	3 889	6 735	27 140	22 178	17 037	8 428	6 627	92 034
Kvinder	4 287	9 599	26 692	21 567	16 338	10 057	14 696	103 236
Efterkommere								
I alt	3 704	2 983	2 146	2 198	590	420	700	12 741
Mænd	1 821	1 427	1 059	1 168	318	225	254	6 272
Kvinder	1 883	1 556	1 087	1 030	272	195	446	6 469
Øvrige								
I alt	216 109	327 361	702 535	658 097	687 860	465 522	724 945	3 782 429
Mænd	104 422	158 094	344 189	323 539	337 874	224 169	298 348	1 790 635
Kvinder	111 687	169 267	358 346	334 558	349 986	241 353	426 597	1 991 794
	antal modtagere i pct. af befolkningen							
I alt	88,8	91,9	93,7	94,3	94,2	93,0	93,9	93,4
Indvandrere								
I alt	76,2	78,6	86,0	89,1	90,6	91,1	92,5	87,4
Mænd	72,0	71,2	80,8	85,2	87,4	88,6	90,4	83,0
Kvinder	80,5	84,8	92,1	93,5	94,2	93,3	93,5	91,7
Efterkommere								
I alt	82,4	88,9	91,9	93,4	90,8	90,1	93,3	88,5
Mænd	77,7	83,2	87,5	90,5	88,1	88,9	90,7	84,1
Kvinder	87,5	95,0	96,6	96,9	94,1	91,5	94,9	93,1
Øvrige								
I alt	89,5	92,7	94,4	94,7	94,4	93,1	93,9	93,8
Mænd	84,4	87,6	90,5	91,7	91,8	91,1	92,9	90,8
Kvinder	94,9	98,1	98,4	97,8	97,1	95,0	94,7	96,6

² En del af udgifterne til den offentlige sygesikring indgår ikke, fx almene lægers basisonorar, medicintilskud, rejsesygesikring, private laboratorier, mv.

Knap 4 mio. modtagere af sygesikringsydelse

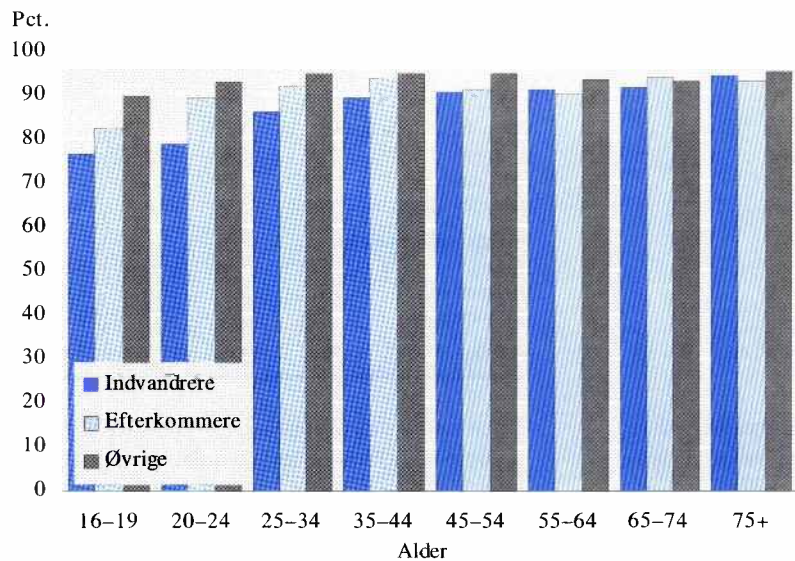
Af tabellens øverste del ses, at der i 1996 var knap 4 mio. modtagere af sygesikringsydelse i Danmark, hvoraf godt 195.000 var indvandrere og 13.000 efterkommere. Fordelingen på køn viser en stort set lige fordeling, med en lille overvægt af kvinder. Det skal dog her bemærkes, at hvis et barn modtager en ydelse, er det den medfølgende forælder, der registreres i statistikken. Overvægten af kvinder kan da skyldes, at det i højere grad er moderen, der følger barnet til læge, tandlæge, mv.

Modtagerandel lavest for indvandrere

Ser man på modtagere i procent af befolkningen, ligger gruppen Øvrige på 93,8 pct., efterkommere på 88,5 pct. og indvandrere på 87,4 pct. I figur 9.6 ses de aldersbetingede hyppigheder.

Figur 9.6.

Antal modtagere i procent af befolkningen, fordelt på herkomst og alder, 1996

De 16-44 årige følger det generelle mønster

For aldersgrupperne mellem 16 og 44 år er billedet det samme som i tabel 9.4. Indvandrerne har den laveste hyppighed, dernæst efterkommerne og endelig Øvrige med det største antal modtagere pr. 100 indbyggere. Forskellen udlignes med alderen fra 45 år og opefter.

Antal ydelser pr. modtager

Da en person kan modtage flere ydelser i løbet af året, er det undersøgt, om der skulle være en forskel i det gennemsnitlige antal ydelser pr. modtager mellem de forskellige grupper. Det gennemsnitlige antal ydelser er opgjort fordelt på herkomst, alder og landegruppe, jf. tabel 9.4.

Knap 74 mio. ydelser i 1996

Det samlede antal ydelser i 1996 lå på godt 73,8 mio., hvoraf gruppen Øvrige stod for de 70 mio., indvandrerne for 3,6 mio. og efterkommerne for knap 200.000.

Tabel 9.4.

Antal sygesikringsydelser og gennemsnitlig antal sygesikringsydelser pr. modtager, fordelt på herkomst, alder og landegruppe, 1996

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65 år og dero.	I alt
	antal ydelser (i 1.000)							
I alt	2 480	4 882	12 064	11 684	13 460	10 240	19 021	73 832
Mere udviklede lande								
I alt	35	95	335	400	437	309	533	2 145
Indvandrere	24	75	304	365	426	299	513	2 006
Efterkommere	11	20	31	35	11	10	20	140
Mindre udviklede lande								
I alt	81	191	557	403	239	109	77	1 658
Indvandrere	57	169	555	401	239	109	77	1 607
Efterkommere	24	22	2	2	0	0	0	51
Øvrige	2 364	4 597	11 172	10 880	12 784	9 822	18 411	70 029
	gnst. antal ydelser pr. modtager							
I alt	10,9	14,1	15,9	16,6	18,6	21,1	25,5	18,5
Mere udviklede lande								
I alt	9,8	13,4	14,9	16,5	19,2	22,2	28,8	19,0
Indvandrere	9,6	13,2	14,8	16,5	19,2	22,2	28,8	19,2
Efterkommere	10,1	13,8	15,7	16,9	18,3	24,6	29,4	16,7
Mindre udviklede lande								
I alt	9,9	15,6	16,6	18,6	21,4	21,8	21,9	17,4
Indvandrere	10,1	15,8	16,6	18,6	21,4	21,8	21,9	17,7
Efterkommere	9,3	14,4	15,9	19,6	21,1	11,6
Øvrige	10,9	14,0	15,9	16,5	18,6	21,1	25,4	18,5

Indvandrere fra mere udviklede lande har flest ydelser pr. modtager

I den nedre del af tabel 9.4 er antallet af ydelser sat op imod antallet af modtagere. Her ses det, at indvandrere fra mere udviklede lande topper med 19,2 ydelse pr. modtager. Det laveste antal ydelser pr. modtager ses for efterkommerne fra mindre udviklede lande, med 11,6, men her skal det igen understreges, at gruppen af efterkommere er meget ung, og dette trækker da antal ydelser pr. modtager ned. Over 90 pct. af ydelserne for efterkommerne blev således givet til personer i aldersgruppen 16-24 år. De aldersbetingede hyppigheder fremgår af figur 9.7.

Ydelser pr. modtager stiger med alder

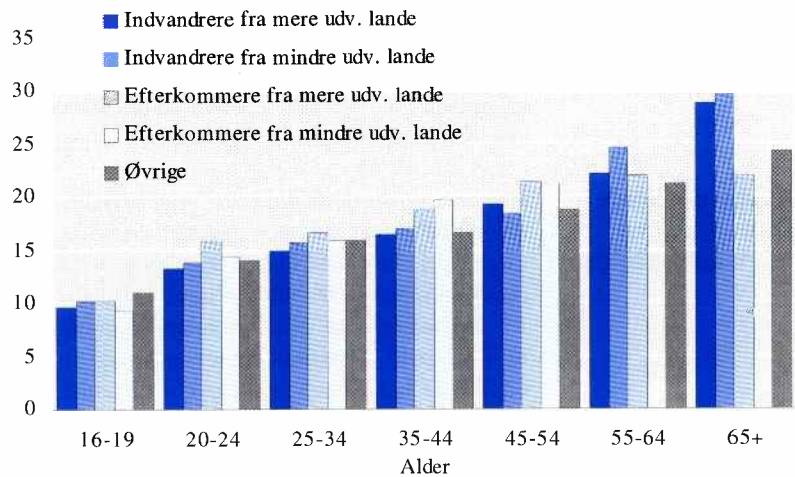
Det første der bemærkes er, naturligt nok, det stigende antal ydelser pr. modtager for stigende alder. For de 16-19 årige er der ikke de store forskelle mellem grupperne; det eneste bemærkelsesværdige er måske, at det er den eneste aldersgruppe, hvor Øvrige modtager flest ydelser pr. modtager. Blandt de 20-34 årige, er andelen højest for efterkommerne fra mere udviklede lande. For personer i aldersgruppen 35-54 år, er det efterkommerne der dominerer, mens det for de ældste aldersgrupper er indvandrerne fra de mindre udviklede lande der topper (bemærk her, at efterkommere fra mindre udviklede lande er udeladt, da datagrundlaget er for lille).

Figur 9.7.

Antal ydelser pr. modtager, fordelt på herkomst, landegruppe og alder, 1996

Ydelser pr. modtager

40

I bilagstabel 9.c ses tal for det gennemsnitlige antal sygesikringsydelser pr. modtager, fordelt på udvalgte enkeltlande.

Forskelle i udgifter fordelt på ydelsestype

Det sidste der er undersøgt inden for sygesikringsstatistikken, er eventuelle forskelle i de gennemsnitlige udgifter pr. modtager grupperne imellem, fordelt på ydelsestyper.

Tabel 9.5.

Gennemsnitlige udgifter pr. modtager, fordelt på ydelsestyper og landegruppe, 1996

	Indvandrere			Efterkommere			Øvrige
	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	I alt	Mere udv. lande	Mindre udv. lande	I alt	Danmark
	— kr. pr. modtager —						
I alt	1 348	1 327	1 338	1 193	898	1 092	1 240
Almen lægehjælp	549	652	597	516	468	499	556
Ørelægehjælp	43	51	46	33	31	32	42
Øjenlægehjælp	58	42	51	40	25	35	55
Øvrig speciallæge	272	272	272	243	183	222	187
Tandlægehjælp	266	186	228	222	99	180	246
Øvrige ydelser	161	124	144	139	91	123	153
	— pct. —						
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Almen lægehjælp	40,7	49,1	44,6	43,2	52,2	45,8	44,9
Ørelægehjælp	3,2	3,8	3,5	2,8	3,5	3,0	3,4
Øjenlægehjælp	4,3	3,2	3,8	3,4	2,8	3,2	4,4
Øvrig speciallæge	20,1	20,5	20,3	20,4	20,4	20,4	15,1
Tandlægehjælp	19,7	14,0	17,1	18,6	11,0	16,4	19,8
Øvrige ydelser	12,0	9,4	10,8	11,7	10,1	11,2	12,4

**Efterkommerne
har laveste udgifter
pr. modtager**

Udgiften pr. modtager er størst for indvandrere (1.338 kr.), efterfulgt af Øvrige (1.240 kr.) og mindst for efterkommerne (1.092 kr.). For indvandrerne er den gennemsnitlige udgift pr. modtager uafhængig af oprindelsesland, mens der for efterkommerne ses en markant forskel. Således er den gennemsnitlige udgift pr. modtager knap 300 kr. højere for efterkommere fra mere udviklede lande end for efterkommere fra mindre udviklede lande. I fortolkningen af tallene i tabel 9.5 skal man være opmærksom på forskelle i alderssammensætningen, da de gennemsnitlige udgifter pr. modtager er stigende med stigende alder.

**Mindre udviklede
lande ligger lavt
med tandlægehjælp**

Ser man på fordelingen efter type af ydelse, ligger udgifterne til almen lægehjælp højest for alle grupper. Andelen af de samlede udgifter pr. modtager, der går til almen lægehjælp, er markant højere for indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande (49,1 pct. og 52,2 pct.) end for indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande (40,7 pct. og 43,2 pct.). Omvendt ligger indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande lavt med hensyn til andelen af udgifterne til tandlægehjælp i forhold til indvandrere og efterkommere fra de mere udviklede lande.

10. Kriminalitet

Ny undersøgelse af kriminalitet blandt indvandrere og efterkommere

I januar 1998 offentliggjorde Danmarks Statistik en undersøgelse af kriminaliteten blandt indvandrere og efterkommere sammenlignet med kriminaliteten for befolkningen som helhed. I dette kapitel gengives nogle udvalgte resultater fra denne undersøgelse¹.

Markant overvægt af mænd med kriminelle forhold

I 1995 kunne i alt 258.812 kriminelle forhold henføres til knap 125.000 forskellige 15-64 årige personer. Af disse blev 117.826 personer, eller 94 pct., kendt skyldige. Blandt de skyldige var 7,4 pct. indvandrere og knap 1 pct. var efterkommere. For såvel indvandrere og efterkommere som hele befolkningen var der en markant overvægt af mænd med kriminelle forhold.

Tabel 10.1.

Personer på 15-64 år med afgørelse og antal kriminelle forhold i 1995, opgjort totalt og for skyldige

	Indvandrere		Efterkommere		Hele befolkningen	
	I alt	Heraf skyldige	I alt	Heraf skyldige	I alt	Heraf skyldige
	personer					
I alt	9 833	8 709	1 167	1 083	124 918	117 826
Mænd	8 112	7 202	995	927	105 211	99 444
Kvinder	1 721	1 507	172	156	19 707	18 382
	forhold					
I alt	21 434	17 460	4 111	3 267	258 812	227 680
Mænd	18 836	15 303	3 663	2 896	224 979	197 603
Kvinder	2 598	2 157	448	371	33 833	30 077

Indvandrere og efterkommere hyppigere kendt ikke-skyldige

Af tabel 10.1 fremgår det, at såvel indvandrere som efterkommere hyppigere blev kendt ikke-skyldige i de forhold, de var sigtet for. I 18,5 pct. af forhold i alt for indvandrere og 20,5 pct. for efterkommere, blev den sigtede fundet ikke-skyldig, mens 12,0 pct. af forhold for hele befolkningen blev afsluttet med denne kendelse.

Kriminalitets-hyppigheden ...

I undersøgelsen sammenlignedes desuden kriminalitetshyppighederne, målt som antal personer med afgørelse (ekskl. ikke-skyldige) i forhold til samtlige personer i gruppen. Kriminalitetshyppighederne vises fordelt på aldersgrupper i tabel 10.2.

... særlig høj for 20-29 årige mandlige efterkommere

Særlig høj var kriminalitetshyppigheden for mandlige efterkommere i alderen 20-29 år, hvor 15,1 pct. blev kendt skyldige i mindst ét forhold mod 8,3 pct. for befolkningen som helhed. Det bemærkes, at andelen for efterkommerne skal ses i sammenhæng med, at det absolutte antal personer og antal afgørelser er af begrænset størrelse.

¹ Hovedundersøgelsen er offentliggjort i *Social sikring og retsvæsen 1998:2* (Statistiske Efterretninger) og *Nyt fra Danmarks Statistik, 1998 nr. 28*.

Tabel 10.2. Kriminalitetshyppigheder for mænd og kvinder med afgørelse i 1995, fordelt på alder og herkomst

	Mænd			Kvinder		
	Indvandrere	Efterkommere	Hele befolkningen	Indvandrere	Efterkommere	Hele befolkningen
	pct.					
15-19 år	10,0	11,9	6,6	2,0	1,9	1,0
20-29 år	9,5	15,1	8,3	1,8	2,5	1,3
30-39 år	7,5	7,9	6,5	1,8	..	1,3
40-49 år	5,9	4,8	4,5	1,4	..	1,0
50-59 år	3,8	..	3,1	1,1	..	0,7
60-64 år	1,8	..	1,7	0,8	-	0,4

Tabel 10.3. Mænd og kvinder med afgørelse i 1995, fordelt efter indvandrerstatus og overtrædelsens art (hovedforhold)

	Indvandrere		Efterkommere		Hele befolkningen	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Mænd i alt	7 202	100,0	927	100,0	99 444	100,0
Straffelov i alt	3 206	44,5	532	57,4	28 172	28,3
Sædelighedsforbrydelser	41	0,6	9	1,0	434	0,4
Voldsforbrydelser	554	7,7	90	9,7	4 726	4,8
Ejendomsforbrydelser	2 433	33,8	410	44,2	21 408	21,5
- Tyverier	1 311	18,2	155	16,7	8 467	8,5
Andre forbrydelser i alt	178	2,5	23	2,5	1 604	1,6
Færdselslov i alt	2 970	41,2	290	31,3	60 446	60,8
Færdselsuheld, spiritus	296	4,1	26	2,8	7 769	7,8
Færdselslov i øvrigt	2 674	37,1	264	28,5	52 677	53,0
Særlove i alt	1 026	14,2	105	11,3	10 825	10,9
Lov om euf. stoffer	431	6,0	39	4,2	3 752	3,8
Våbenlov	155	2,2	36	3,9	1 480	1,5
Skatte- og afgiftslove	49	0,7	1	0,1	381	0,4
Særlove i øvrigt	391	5,4	29	3,1	5 212	5,2
Kvinder i alt	1 507	100,0	156	100,0	18 382	100,0
Straffelov i alt	1 005	66,7	82	52,6	7 393	40,2
Voldsforbrydelser	30	2,0	3	1,9	321	1,7
Ejendomsforbrydelser	951	63,1	76	48,7	6 738	36,7
- Tyverier	834	55,3	52	33,3	5 046	27,5
Andre forbrydelser i alt	24	1,6	3	1,9	324	1,8
Færdselslov i alt	335	22,2	48	30,8	9 678	52,6
Færdselsuheld, spiritus	20	1,3	5	3,2	819	4,5
Færdselslov i øvrigt	315	20,9	43	27,6	8 859	48,2
Særlove i alt	167	11,1	26	16,7	1 311	7,1
Lov om euf. stoffer	48	3,2	9	5,8	599	3,3
Våbenlov	10	0,7	4	2,6	93	0,5
Skatte- og afgiftslove	17	1,1	-	-	64	0,3
Særlove i øvrigt	92	6,1	13	8,3	555	3,0

Relativt flere straffelovsovertrædelser blandt indvandrere og efterkommere ...

Afgørelser for personer af udenlandsk herkomst vedrører i højere grad straffelovsovertrædelser sammenlignet med hele befolkningen, jf. tabel 10.3. Især ses en højere andel af ejendomsforbrydelser, herunder tyverier, ikke mindst blandt kvinder. For kvindelige indvandrere var mere end halvdelen af afgørelserne (hovedforholdet) tyveri mod 27,5 pct. for samtlige kvinder. Hertil kommer for mænd en relativ høj andel af voldsforbrydelser - 7,7 pct. for indvandrere og 9,7 pct. for efterkommere mod 4,8 pct. for befolkningen i alt. Særlovene overtrædes ligeledes relativt hyppigere af personer med udenlandsk oprindelse.

... men færre færdselslovsovertrædelser med spiritus involveret

Omvendt overtræder indvandrere og efterkommere i mindre grad færdselsloven, og kombinerer mindre ofte færdsel og spiritus. Færdselslovsovertrædelser udgjorde 41,2 pct. af hovedforholdene for indvandrere, 31,3 pct. for efterkommere mod hele 60,8 pct. for den samlede befolkning.

Relativt flere mænd hos indvandrerne og efterkommerne fik frihedsstraf

Både for indvandrere og efterkommere og for hele befolkningen var bøder den hyppigst forekommende straf i 1995, jf. tabel 10.4. For hele befolkningen blev bødestraf givet i knap 79,8 pct. af afgørelserne for mænd og 86,0 pct. for kvinder. Relativt flere mænd af udenlandsk oprindelse fik frihedsstraf - hhv. 20,3 og 26,8 pct. af indvandrerne og efterkommerne mod 17,4 pct. for samtlige. For indvandrere og efterkommere under ét var der ligeledes en relativ overvægt af tiltale undladt eller anden afgørelse.

Tabel 10.4.

Mænd og kvinder med afgørelse i 1995, fordelt efter indvandrerstatus og afgørelsesart

	Indvandrere		Efterkommere		Hele befolkningen	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Mænd i alt	7 202	100,0	927	100,0	99 444	100,0
Frihedsstraf	1 460	20,3	248	26,8	17 254	17,4
Bødeafgørelse	5 455	75,7	630	68,0	79 402	79,8
Tiltalefrafald	68	0,9	20	2,2	1 003	1,0
Tiltale undladt	166	2,3	25	2,7	1 375	1,4
Anden afgørelse	53	0,7	4	0,4	410	0,4
Kvinder i alt	1 507	100,0	156	100,0	18 382	100,0
Frihedsstraf	128	8,5	27	17,3	2 079	11,3
Bødeafgørelse	1 334	88,5	121	77,6	15 812	86,0
Tiltalefrafald	5	0,3	4	2,6	137	0,7
Tiltale undladt	26	1,7	3	1,9	242	1,3
Anden afgørelse	14	0,9	1	0,6	112	0,6

Sammenhæng mellem kriminalitet og social baggrund

I undersøgelsen kan iagttages en betydelig statistisk sammenhæng mellem kriminalitet og social baggrund, både for personer af udenlandsk oprindelse og for befolkningen som helhed. Som et eksempel vises i tabel 10.5 aldersstandardiserede kriminalitetshyppigheder fordelt efter urbanisering, national herkomst og landegrupper.

Kriminalitets- hyppigheden falder med lavere urbaniseringsgrad

Både for befolkningen i alt og for personer af udenlandsk oprindelse er kriminalitetshyppigheden højest i Københavns og Frederiksberg Kommuner, og der er tendens til, at hyppigheden falder med lavere urbaniseringsgrad. Uanset urbanisering, har personer af udenlandsk oprindelse gennemgående en højere kriminalitet end befolkningen i alt. For "øvrige kommuner" er det samlede indeks dog tæt på 100, både for mænd i hele befolkningen og for indvandrere (mænd) mens indekset for efterkommere er 142.

Relativ høj kriminalitet for mandlige efterkommere

Personer fra de mere udviklede lande havde i 1995 et kriminalitetsniveau tæt på landsgennemsnittet, og for personer med oprindelsesland i Amerika og EU var kriminaliteten generelt under landsgennemsnittet. Mænd fra de mindre udviklede lande havde, uanset urbanisering, betydeligt højere kriminalitetsniveau end mænd fra de mere udviklede lande, mens kvinderne fordeler sig mere ligeligt. Mandlige efterkommere var, uanset urbanisering, blandt de grupper, som havde den højeste kriminalitet.

Tabel 10.3.

Aldersstandardiserede kriminalitetshyppigheder for personer med afgørelse i 1995, fordelt på urbanisering, herkomst og landegrupper. Indeks, befolkningen i alt = 100

	Køben- havn, Frede- riksberg	Hoved- staden i øvrigt	De fem største provins- kom- muner	Komm. med byer med mere end 10.000 indb.	Øvrige kom- muner	I alt
I alt, mænd	106	98	90	100	101	100
Udenlandsk opr.	138	128	115	125	103	124
Indvandrere	132	122	114	123	100	121
Efterkommere	191	167	124	155	142	164
Mere udv. lande	111	100	82	110	101	102
Mindre udv. lande	160	145	135	137	111	143
Europa	127	126	100	128	105	119
- EU-lande	85	87	77	97	111	92
- Øvrige Europa	157	143	116	145	98	136
Afrika	183	145	143	110	..	152
Amerika	74	89	73
Asien	152	133	129	127	110	134
I alt, kvinder	114	99	98	98	97	100
Udenlandsk opr.	157	140	153	146	129	146
Mere udv. lande	148	132	148	165	125	142
Mindre udv. lande	166	146	157	128	141	149

I tabel 10.3 er alene foretaget aldersstandardisering, dvs. korrigeret for forskelle i gruppernes aldersfordeling, og det samlede indeks for mænd af udenlandsk oprindelse er her 124 mod 100 for hele befolkningen. Det bemærkes imidlertid, at indekset for mænd af udenlandsk oprindelse reduceres til 117, hvis der yderligere korrigeres for, at befolkningsgruppernes fordeling efter urbanisering er forskellig, idet forholdsvis mange indvandrere og efterkommere bor i bymæssige områder med høj kriminalitet.

**Andre
baggrundsfaktorer**

I undersøgelsen påvises tilsvarende resultater, når kriminaliteten fordeles efter andre sociale baggrundsfaktorer, dvs. familieforhold, modtagelse af sociale ydelser, indkomstniveau, socioøkonomisk gruppe samt uddannelsesniveau.

Datagrundlag og metode til afgrænsning af indvandrere og efterkommere

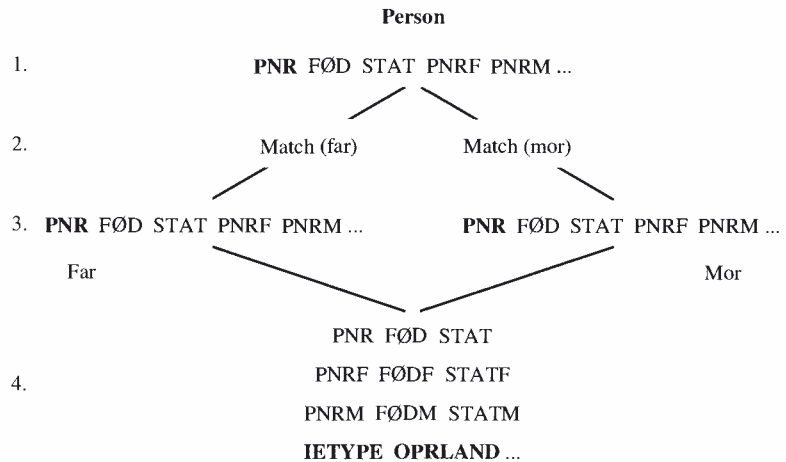
I dette afsnit gives en kort beskrivelse af datagrundlag og metode bag afgrænsningen af grupperne indvandrere og efterkommere.

Data baseret på oplysninger i CPR

Variablen, der ligger til grund for opdelingen af befolkningen efter herkomst, dannes som nævnt på baggrund af oplysninger om fødestedsland og statsborgerskab for den herboende befolkning (den 1. januar i året), der indeholdes i Det Centrale Personregister (CPR). Udvalgte oplysninger fra CPR organiseres i bearbejdet form i Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, og på denne baggrund kan datagrundlaget for afgrænsningen af befolkningen efter herkomst, skematisk illustreres som vist i figuren nedenunder.

Figur.

Datagrundlag for afgrænsning af Indvandrere og Efterkommere

Notation:

PNR: Personnummer xxxF: Variabel Far IETYPE: Herkomst
 FØD: Fødested xxxM: Variabel Mor OPRLAND: Oprindelsesland
 STAT: Statsborgerskab

Forklaring til figuren

Figuren skal forstås på følgende måde, hvor numrene refererer til dem, der er anført i venstre margin i figuren:

1. For hver person med bopæl i Danmark den 1. januar i året foreligger i befolkningsstatistikregistret oplysninger om personnummer, fødested, statsborgerskab, eventuelle mødres og fædres personnummer, mm.
2. På baggrund af personnummeret foretages en samkørsel med det formål at supplere oplysningerne for alle personer med oplysninger om eventuelle mødre og fædre. Eventuelle mødre og fædre ligger selv som personer i registeret.
3. Herboende mødre og fædre er registreret på linie med alle andre personer i befolkningen.

4. Resultatet af samkøringen er et udvidet sæt oplysninger for personen, indeholdende personens egne samt eventuelle forældres oplysninger.

Forældres fødested og statsborgerskab bibeholdes

Det bagvedliggende registersystem er opbygget på en sådan måde, at herboende forældre selv indgår som personer i befolkningsstatistikregistret (jf. punkt 3 ovenfor). I de tilfælde, hvor forældre enten er udvandret eller døde, gemmes (overføres) oplysninger om forældres fødested og statsborgerskab.

Ingen forældreoplysninger

Personer uden oplysninger om forældre, klassificeres herkomst ud fra personens egne oplysninger på følgende måde:

- Danske statsborgere født i Danmark tilhører gruppen Øvrige.
- Danske statsborgere født i udlandet er indvandrere.
- Udenlandske statsborgere født i Danmark er efterkommere
- Udenlandske statsborgere født i udlandet er indvandrere

Bilagstabeller

Bilagstabel 2.a. Indvandrere og efterkommere den 1. januar 1980-1998

	Indvandrere					Efterkommere				
	1980	1985	1990	1995	1998	1980	1985	1990	1995	1998
I alt	134 705	140 566	181 109	224 995	276 781	18 253	23 360	33 462	53 464	70 252
Mere udv. lande	99 795	97 284	101 515	112 763	144 214	12 180	12 335	13 127	16 073	19 500
Mindre udv. lande	34 910	43 282	79 594	112 232	132 567	6 073	11 025	20 335	37 391	50 752
EU-lande	59 473	57 354	56 704	60 579	64 775	6 398	6 121	5 845	6 740	7 315
Storbritannien	6 967	7 400	7 954	9 872	10 511	662	660	643	962	1 080
Sverige	13 911	12 818	11 967	11 685	12 265	2 068	1 933	1 741	1 909	1 965
Tyskland	24 926	23 472	22 026	21 923	22 626	2 259	2 123	2 047	2 231	2 412
Øvrige Europa	45 203	47 276	58 122	68 743	98 410	6 512	9 589	14 980	22 578	28 823
Jugoslavien (tidl.)	6 085	6 281	7 928	9 846	31 567	1 367	1 878	2 576	3 688	5 851
Norge	12 302	11 629	11 721	11 960	12 645	1 570	1 415	1 395	1 487	1 532
Polen	5 813	5 922	8 512	9 662	10 061	654	803	1 150	1 601	1 827
Tyrkiet	12 143	14 521	20 681	24 868	27 270	1 943	4 468	8 750	14 354	17 738
Afrika	4 846	5 942	8 725	16 224	23 815	775	1 321	2 111	4 206	6 850
Somalia	109	128	466	4 612	9 888	24	40	65	668	2 225
Nordamerika	6 408	6 192	6 099	6 573	6 870	1 053	962	918	946	992
S.- og M.amerika	2 831	3 405	3 990	4 808	5 379	247	310	340	449	513
Asien	15 204	19 676	46 085	65 899	75 313	3 109	4 942	9 107	18 248	25 417
Irak	155	259	2 279	5 688	8 730	5	7	144	727	1 597
Iran	224	945	8 156	10 036	10 686	17	39	435	1 121	1 578
Libanon	206	246	7 094	11 091	11 474	16	26	844	4 019	6 160
Pakistan	5 893	6 457	7 611	8 736	9 400	1 952	3 032	4 395	5 956	6 953
Vietnam	1 288	3 427	4 990	7 507	7 900	34	339	807	1 648	2 342
Oceanien	559	574	672	1 017	1 090	106	82	84	121	123
Uoplyst og statsløse	181	147	712	1 152	1 129	53	33	77	176	219

Bilagstabel 2.b. Indvandrere og efterkommere fra mere og mindre udviklede lande den 1. januar 1998, fordelt på alder

	Indvandrere		Efterkommere		Øvrige	I alt	
	Mere udviklede lande	Mindre udviklede lande	Mere udviklede lande	Mindre udviklede lande	Danmark		
I alt	144 214	132 567	19 500	50 752	4 947 827	5 294 860	
0-4 år	1 748	1 725	5 192	21 559	316 068	346 292	
5-9 år	4 461	5 022	2 557	14 068	299 209	325 317	
10-14 år	4 690	8 578	1 601	6 787	258 923	280 579	
15-19 år	5 454	9 542	1 667	4 960	275 834	297 457	
20-24 år	10 007	13 160	1 687	2 839	330 227	357 920	
25-29 år	13 657	19 087	1 217	295	350 141	384 397	
30-34 år	14 838	21 159	1 105	70	392 725	429 897	
35-39 år	13 724	17 418	1 234	65	351 111	383 552	
40-44 år	13 062	11 713	1 194	78	347 093	373 140	
45-49 år	13 722	7 829	479	10	350 772	372 812	
50-54 år	12 547	6 097	326	8	384 828	403 806	
55-59 år	9 819	3 948	228	4	285 853	299 852	
60-64 år	7 116	2 441	241	2	238 571	248 371	
65-69 år	5 646	2 270	233	1	211 028	219 178	
70-74 år	4 757	1 348	215	3	193 716	200 039	
75-79 år	3 702	660	157	3	161 301	165 823	
80-84 år	2 598	343	83	-	109 788	112 812	
85-89 år	1 813	167	51	-	63 425	65 456	
90-94 år	714	54	25	-	22 300	23 093	
95 år og derover	139	6	8	-	4 914	5 067	
			pct.				
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0-4 år	1,2	1,3	26,6	42,5	6,4	6,5	
5-9 år	3,1	3,8	13,1	27,7	6,0	6,1	
10-14 år	3,3	6,5	8,2	13,4	5,2	5,3	
15-19 år	3,8	7,2	8,5	9,8	5,6	5,6	
20-24 år	6,9	9,9	8,7	5,6	6,7	6,8	
25-29 år	9,5	14,4	6,2	0,6	7,1	7,3	
30-34 år	10,3	16,0	5,7	0,1	7,9	8,1	
35-39 år	9,5	13,1	6,3	0,1	7,1	7,2	
40-44 år	9,1	8,8	6,1	0,2	7,0	7,0	
45-49 år	9,5	5,9	2,5	0,0	7,1	7,0	
50-54 år	8,7	4,6	1,7	0,0	7,8	7,6	
55-59 år	6,8	3,0	1,2	0,0	5,8	5,7	
60-64 år	4,9	1,8	1,2	0,0	4,8	4,7	
65-69 år	3,9	1,7	1,2	0,0	4,3	4,1	
70-74 år	3,3	1,0	1,1	0,0	3,9	3,8	
75-79 år	2,6	0,5	0,8	0,0	3,3	3,1	
80-84 år	1,8	0,3	0,4	.	2,2	2,1	
85-89 år	1,3	0,1	0,3	.	1,3	1,2	
90-94 år	0,5	0,0	0,1	.	0,5	0,4	
95 år og derover	0,1	0,0	0,0	.	0,1	0,1	

Bilagstabel 2.c. Indvandrere og efterkommere den 1. januar 1998 i pct. af befolkningen i kommunerne

Kommune	Indv. og eftk. i alt	Indv. og eftk. i pct. af hele bef.	Kommune	Indv. og eftk. i alt	Indv. og eftk. i pct. af hele bef.
Hele landet	347 033	6,6	Gundsø	391	2,8
Hovedstadsregionen	186 331	10,5	Hvalsø	212	2,9
København	77 322	15,8	Køge	2 677	6,9
Frederiksberg	9 966	11,1	Lejre	235	2,8
Københavns Amt	61 376	10,1	Ramsø	178	2,0
Albertslund	5 363	18,2	Roskilde	3 718	7,2
Ballerup	3 615	8,0	Skovbo	366	2,8
Brøndby	6 758	19,7	Solrød	721	3,7
Dragør	717	5,6	Vallø	228	2,3
Gentofte	5 420	8,0	Vestsjællands Amt	12 989	4,4
Gladsaxe	5 569	9,0	Bjergsted	190	2,5
Glostrup	1 507	7,5	Dianalund	174	2,4
Herlev	2 922	10,7	Dragsholm	347	2,6
Hvidovre	5 112	10,4	Fuglebjerg	107	1,7
Høje Taastrup	5 879	12,9	Gørlev	89	1,5
Ishøj	4 679	22,1	Hashøj	104	1,7
Ledøje-Smørum	547	5,3	Haslev	341	2,4
Lyngby-Taarbæk	3 531	7,0	Holbæk	2 173	6,5
Rødovre	2 974	8,3	Hvidebæk	137	2,5
Søllerød	2 384	7,6	Høng	201	2,5
Tårnby	2 542	6,5	Jernløse	111	2,0
Vallensbæk	786	6,6	Kalundborg	892	4,6
Værløse	1 071	6,1	Korsør	776	3,9
Frederiksborg Amt	24 893	6,9	Nykøbing-Rørvig	277	3,8
Allerød	1 036	4,6	Ringsted	1 878	6,4
Birkerød	1 516	7,2	Skælskør	346	3,0
Farum	2 255	12,3	Slagelse	3 149	8,7
Fredensborg-Humblebæk	1 143	5,9	Sorø	406	2,8
Frederikssund	906	5,2	Stenlille	172	3,2
Frederiksværk	1 697	8,6	Svinninge	214	3,4
Græsted-Gilleleje	723	3,6	Tornved	313	3,6
Helsinge	669	3,6	Trundholm	281	2,6
Helsingør	5 688	9,7	Tølløse	311	3,4
Hillerød	2 472	6,9	Storstrøms Amt	9 943	3,8
Hundested	422	4,5	Fakse	380	3,1
Hørsholm	1 489	6,4	Fladså	164	2,3
Jægerspris	279	3,0	Holeby	87	2,1
Karlebo	2 987	15,1	Holmegaard	260	3,8
Skibby	127	2,0	Højreby	88	2,1
Skævinge	127	2,4	Langebæk	119	1,9
Slangereup	344	4,2	Maribo	481	4,3
Stenløse	433	3,4	Møn	360	3,1
Ølstykke	580	4,1	Nakskov	1 053	6,8
Roskilde Amt	12 774	5,6	Nykøbing Falster	1 446	5,7
Bramsnæs	183	2,1	Nysted	217	4,0
Greve	3 865	8,1	Næstved	2 399	5,2
			Nørre Alslev	255	2,7
			Præstø	354	4,8
			Ravnsborg	111	1,9

Bilagstabel 2.c (fortsat). Indvandrere og efterkommere den 1. januar 1998 i pct. af befolkningen i kommunerne

Kommune	Indv. og eftk. i alt	Indv. og eftk. i pct. af hele bef.	Kommune	Indv. og eftk. i alt	Indv. og eftk. i pct. af hele bef.
Rudbjerg	79	2,2	Sønderjyllands Amt	14 141	5,6
Rødby	283	4,1	Augustenborg	211	3,3
Rønnede	115	1,7	Bov	1 164	11,3
Sakskøbing	232	2,5	Bredebro	123	3,2
Stevns	215	2,0	Broager	282	4,5
Stubbekøbing	144	2,1	Christiansfeld	248	2,6
Suså	123	1,5	Gram	213	4,2
Sydfalster	250	3,5	Gråsten	520	7,4
Vordingborg	728	3,6	Haderslev	1 896	6,0
Bornholms Amt	1 338	3,0	Højer	196	6,3
Allinge-Gudhjem	207	2,7	Lundtoft	383	6,2
Hasle	177	2,7	Løgumkloster	320	4,6
Nexø	269	3,1	Nordborg	613	4,3
Rønne	530	3,5	Nørre Rangstrup	240	2,4
Aakirkeby	153	2,3	Rødning	196	1,8
Christiansø	2	2,0	Rødekre	524	4,6
Fyns Amt	25 257	5,4	Skærbæk	330	4,3
Assens	327	3,0	Sundeved	147	2,9
Bogense	141	2,2	Sydals	218	3,4
Brøby	118	1,9	Sønderborg	2 467	8,3
Egebjerg	164	1,9	Tinglev	651	6,3
Ejby	232	2,3	Tønder	834	6,6
Faaborg	543	3,1	Vojens	503	3,0
Glamsbjerg	128	2,2	Aabenraa	1 862	8,4
Gudme	156	2,5	Ribe Amt	9 387	4,2
Haarby	99	2,0	Billund	316	3,7
Kerteminde	201	1,9	Blåbjerg	159	2,5
Langeskov	89	1,5	Blåvandshuk	73	1,8
Marstal	138	4,0	Bramming	237	1,8
Middelfart	658	3,4	Brørup	163	2,6
Munkebo	295	5,1	Esbjerg	5 083	6,1
Nyborg	1 225	6,5	Fanø	124	3,8
Nørre Aaby	124	2,4	Grindsted	567	3,2
Odense	16 078	8,7	Helle	126	1,5
Otterup	206	1,9	Holsted	294	4,2
Ringe	232	2,1	Ribe	514	2,8
Rudkøbing	247	3,6	Varde	842	4,3
Ryslinge	159	2,2	Vejen	660	4,0
Svendborg	2 547	5,9	Ølgod	229	2,0
Sydlangeland	150	3,4	Vejle Amt	15 674	4,5
Søndersø	169	1,5	Brædstrup	226	2,7
Tommerup	120	1,6	Børkop	278	2,6
Tranekær	134	3,8	Egtved	311	2,1
Ullerslev	75	1,5	Fredericia	2 504	5,2
Vissenbjerg	86	1,4	Gedved	247	2,5
Ærøskøbing	79	2,0	Give	285	2,0
Ørbæk	104	1,6	Hedensted	333	2,1
Årslev	151	1,7	Horsens	3 497	6,2
Aarup	82	1,6	Jelling	155	2,8

Bilagstabel 2.c (fortsat). Indvandrere og efterkommere den 1. januar 1998 i pct. af befolkningen i kommunerne

Kommune	Indv. og eftk. i alt	Indv. og eftk. i pct. af hele bef.	Kommune	Indv. og eftk. i alt	Indv. og eftk. i pct. af hele bef.
Juelsminde	302	2,0	Sønderhald	149	1,8
Kolding	3 459	5,7	Them	179	2,6
Lunderskov	141	2,7	Århus	26 489	9,4
Nørre Snede	185	2,5	Viborg Amt	6 702	2,9
Tørring-Uldum	193	1,6	Bjerringbro	342	2,5
Vamdrup	271	3,8	Fjends	110	1,4
Vejle	3 287	6,1	Hanstholm	346	5,7
Ringkøbing Amt	9 655	3,5	Hvorslev	142	2,1
Aulum-Haderup	121	1,8	Karup	172	2,6
Brande	403	4,6	Kjellerup	315	2,3
Egvad	307	3,2	Morsø	366	1,6
Herning	2 822	4,9	Møldrup	144	1,9
Holmsland	168	3,2	Sallingsund	131	2,1
Holstebro	1 483	3,7	Skive	1 154	4,1
Ikast	1 237	5,5	Spøttrup	94	1,2
Lemvig	366	1,9	Sundsøre	108	1,6
Ringkøbing	661	3,8	Sydthy	291	2,5
Skjern	312	2,4	Thisted	752	2,5
Struer	667	3,5	Tjele	193	2,3
Thyborøn-Harboøre	61	1,2	Viborg	1 880	4,5
Thyholm	25	0,7	Aalestrup	162	2,1
Trehøje	186	1,9	Nordjyllands Amt	17 271	3,5
Ulfborg-Vemb	211	3,0	Arden	184	2,2
Videbæk	189	1,6	Brovst	194	2,3
Vinderup	222	2,7	Brønderslev	584	2,9
Åskov	214	3,1	Dronninglund	228	1,5
Århus Amt	38 345	6,1	Farsø	180	2,2
Ebeltoft	644	4,5	Fjerritslev	122	1,5
Galten	307	3,0	Frederikshavn	1 240	3,5
Gjern	121	1,6	Hadsund	280	2,6
Grenaa	724	3,8	Hals	214	1,9
Hadsten	259	2,3	Hirtshals	486	3,3
Hammel	241	2,3	Hjørring	1 397	3,9
Hinnerup	202	1,9	Hobro	743	4,9
Hørning	187	2,4	Læsø	61	2,6
Langå	232	2,8	Løgstør	395	3,7
Mariager	149	1,8	Løkken-Vrå	171	1,9
Midtdjurs	237	3,0	Nibe	174	2,2
Nørhald	113	1,3	Nørager	64	1,2
Nørre Djurs	274	3,5	Pandrup	199	1,9
Odder	725	3,7	Sejlfloed	157	1,7
Purhus	191	2,2	Sindal	115	1,2
Randers	2 710	4,4	Skagen	282	2,2
Rosenholm	280	2,8	Skørping	205	2,1
Rougsø	224	2,7	Støvring	293	2,4
Ry	277	2,6	Sæby	420	2,3
Rønde	224	3,5	Aabybro	162	1,5
Samsø	116	2,7	Aalborg	8 426	5,2
Silkeborg	2 311	4,5	Aars	295	2,3
Skanderborg	780	3,8			

Bilagstabel 2.d.

Befolkningsregnskab for indvandrede, der er indvandret i
perioden 1973-1997

Indvandringsår	Ind- vandrede	Døde	Ud- vandrede	Stadig i Danmark	For- svundne
I alt	337 517	3 623	110 532	212 926	10 436
1973	7 513	393	1 691	5 208	221
1974	5 308	210	1 472	3 464	162
1975	4 403	189	1 290	2 823	101
1976	5 456	193	1 735	3 363	165
1977	6 483	182	2 397	3 714	190
1978	7 520	155	3 296	3 886	183
1979	12 036	178	6 315	4 928	615
1980	10 326	165	5 429	4 233	499
1981	8 454	145	4 680	3 196	433
1982	8 181	99	4 624	3 022	436
1983	7 897	104	4 621	2 820	352
1984	10 111	123	5 380	4 196	412
1985	15 589	191	6 292	8 458	648
1986	18 307	192	6 511	10 733	871
1987	15 673	163	5 694	9 303	513
1988	14 406	151	5 279	8 428	548
1989	15 416	171	5 195	9 487	563
1990	15 885	128	5 784	9 350	623
1991	17 865	131	5 930	11 230	574
1992	17 668	115	5 853	11 236	464
1993	16 495	67	5 767	10 144	517
1994	16 343	43	5 570	10 255	475
1995	33 256	116	5 571	27 061	508
1996	25 583	19	4 148	21 053	363
1997	21 343

Bilagstabel 5.a.

**Indvandrere og Øvrige, 16-66 årige, den 1. januar 1997,
fordelt på lande og overordnet tilknytning til arbejdsmarkedet
samt erhvervsfrekvensen**

	I alt	Arbejds- styrken	Beskæf- tigede	Arbejds- løse	Erhvervs- frekvens
	antal personer				pct.
Øvrige					
Danmark	3 347 453	2 639 710	2 470 868	168 842	78,9
Indvandrere					
I alt	216 648	118 734	94 932	23 802	54,8
- Mere udviklede lande	111 201	65 201	56 844	8 357	58,6
- Mindre udviklede	105 447	53 533	38 088	15 445	50,8
EU-lande	51 478	34 870	31 429	3 441	67,7
- Storbritannien	9 129	6 664	5 874	790	73,0
- Sverige	9 308	6 725	6 200	525	72,2
- Tyskland	16 864	10 956	10 009	947	65,0
Øvrige Europa	77 105	40 958	31 248	9 710	53,1
- Jugoslavien (tidl.)	23 077	8 021	6 009	2 012	34,8
- Norge	9 507	6 140	5 558	582	64,6
- Polen	8 057	5 264	4 236	1 028	65,3
- Tyrkiet	24 252	14 544	9 416	5 128	60,0
Afrika	17 232	7 489	5 415	2 074	43,5
- Somalia	5 500	678	403	275	12,3
Nordamerika	5 405	3 029	2 771	258	56,0
Syd- og Mellemamerika	4 448	2 601	2 116	485	58,5
Asien	59 169	28 879	21 206	7 673	48,8
- Irak	5 691	1 605	982	623	28,2
- Iran	8 751	4 405	3 218	1 187	50,3
- Libanon	8 568	2 665	1 598	1 067	31,1
- Pakistan	8 231	4 725	3 119	1 606	57,4
- Vietnam	6 495	3 487	2 765	722	53,7
Oceanien	994	601	548	53	60,5
Uoplyst og statsløse	817	307	199	108	37,6

Bilagstabel 5.b.

**Efterkommere og Øvrige, 16-66 årige, den 1. januar 1997,
fordelt på lande og overordnet tilknytning til arbejdsmarkedet
samt erhvervsfrekvensen**

	I alt	Arbejds- styrken	Beskæf- tagede	Arbejds- løse	Erhvervs- frekvens
	antal personer				pct.
Øvrige					
Danmark	3 347 453	2 639 710	2 470 868	168 842	78,9
Efterkommere					
I alt	15 031	10 123	9 095	1 028	67,3
- Mere udviklede lande	8 885	6 682	6 051	631	75,2
- Mindre udviklede	6 146	3 441	3 044	397	56,0
EU-lande	4 393	3 372	3 063	309	76,8
- Storbritannien	481	372	337	35	77,3
- Sverige	1 208	857	786	71	70,9
- Tyskland	1 726	1 413	1 290	123	81,9
Øvrige Europa	6 121	4 091	3 680	411	66,8
- Jugoslavien (tidl.)	1 378	991	861	130	71,9
- Norge	1 078	827	746	81	76,7
- Polen	577	402	380	22	69,7
- Tyrkiet	2 310	1 276	1 142	134	55,2
Afrika	729	436	385	51	59,8
- Somalia	18	5	4	1	27,8
Nordamerika	559	408	368	40	73,0
Syd- og Mellemamerika	167	115	109	6	68,9
Asien	2 944	1 608	1 405	203	54,6
- Irak	3	2	2	-	66,7
- Iran	15	7	7	-	46,7
- Libanon	9	8	8	-	88,9
- Pakistan	1 964	1 007	864	143	51,3
- Vietnam	69	34	34	-	49,3
Oceanien	85	64	60	4	75,3
Uoplyst og statsløse	33	29	25	4	87,9

Bilagstabel 8.a.

Antal modtagere i 1996, fordelt på herkomst, landegruppe og dominerende ydelse

	Mere udviklede lande		Mindre udviklede lande		Danmark
	Indvan- drere	Efter- kommere	Indvan- drere	Efter- kommere	Øvrige
Mænd og kvinder i alt	64 545	4 124	76 037	1 827	2 073 728
Midlertidige ydelser i alt	38 371	3 093	66 707	1 792	991 329
- Arbejdsløshedsdagpenge	11 961	1 110	18 161	577	381 203
- Sygedagpenge	4 652	425	3 375	136	217 846
- Barselsdagpenge	1 643	223	1 724	85	86 534
- Kontanthjælp	12 632	544	28 335	320	90 817
- Revalidering	1 075	73	3 090	32	19 004
- Kommunal aktivering	2 546	368	5 164	544	59 624
- AF-aktivering	1 152	90	2 836	33	32 522
- Orlovsydelser	2 710	260	4 022	65	103 779
Varige ydelser i alt	26 174	1 031	9 330	35	1 082 399
- Folkepension	15 608	527	2 105	6	658 792
- Førtidspension	6 698	410	4 978	29	256 666
- Overgangsydelse	1 346	15	1 390	-	41 077
- Efterløn	2 350	75	811	-	117 231
Mænd i alt	26 895	1 987	40 567	938	918 644
Midlertidige ydelser i alt	18 611	1 544	35 158	916	468 621
- Arbejdsløshedsdagpenge	6 255	580	11 476	312	190 966
- Sygedagpenge	2 606	250	2 196	77	130 273
- Barselsdagpenge	579	73	506	9	28 803
- Kontanthjælp	6 021	301	12 841	162	44 941
- Revalidering	423	26	1 836	16	7 333
- Kommunal aktivering	1 366	194	2 983	311	29 939
- AF-aktivering	596	46	1 820	21	14 462
- Orlovsydelser	765	74	1 500	8	21 904
Varige ydelser i alt	8 284	443	5 409	22	450 023
- Folkepension	4 272	180	946	2	267 847
- Førtidspension	2 528	216	2 883	20	104 846
- Overgangsydelse	498	3	943	-	12 720
- Efterløn	930	42	601	-	59 811
Kvinder i alt	37 650	2 137	35 470	889	1 155 084
Midlertidige ydelser i alt	19 760	1 549	31 549	876	522 708
- Arbejdsløshedsdagpenge	5 706	530	6 685	265	190 237
- Sygedagpenge	2 046	175	1 179	59	87 573
- Barselsdagpenge	1 064	150	1 218	76	57 731
- Kontanthjælp	6 611	243	15 494	158	45 876
- Revalidering	652	47	1 254	16	11 671
- Kommunal aktivering	1 180	174	2 181	233	29 685
- AF-aktivering	556	44	1 016	12	18 060
- Orlovsydelser	1 945	186	2 522	57	81 875
Varige ydelser i alt	17 890	588	3 921	13	632 376
- Folkepension	11 336	347	1 159	4	390 945
- Førtidspension	4 170	194	2 095	9	151 820
- Overgangsydelse	848	12	447	-	28 357
- Efterløn	1 420	33	210	-	57 420

Bilagstabel 9.a.

Standardiserede indlæggelsesindeks for indvandrere og efterkommere fordelt på lande og køn, 1996

	Indvandrere		Efterkommere	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
I alt	99	104	109	101
Mere udviklede lande	89	96	96	93
Mindre udviklede lande	112	120	114	105
EU-lande	88	96	96	95
Storbritannien	79	93	93	107
Sverige	95	104	99	93
Tyskland	89	99	93	95
Øvrige Europa	100	105	105	97
Jugoslavien (tidl.)	94	103	105	88
Norge	104	103	93	102
Polen	98	99	94	90
Tyrkiet	118	128	111	102
Afrika	116	151	127	136
Somalia	141	199	156	194
Nordamerika	80	88	105	99
Syd- og Mellemamerika	93	102	112	83
Asien	108	110	113	100
Irak	127	122	126	103
Iran	106	133	117	102
Libanon	135	134	114	106
Pakistan	115	123	113	102
Vietnam	78	91	89	87
Oceanien	82	55	100	88
Uoplyst og statsløse	137	147	125	105

Bilagstabel 9.b.

**Indlagte personer blandt indvandrere og Øvrige, fordelt på
alder og udskrivningsdiagnose, 1996**

	Alder								
	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+
	i pct. af i alt								
Indvandrere i alt									
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Infektions- og parasitære sygdomme	12,9	6,1	5,6	6,0	4,3	2,6	2,6	2,4	2,4
Svulster	0,4	2,2	1,8	3,2	6,2	9,1	10,2	12,6	9,4
Ernærings- og stofskiftesygdomme	-	1,6	1,9	1,9	2,5	3,5	5,0	3,8	4,0
Sygd. i blod og bloddannende organer	0,8	1,7	0,7	0,9	1,0	0,7	0,6	0,9	1,8
Psykiske lidelser	0,8	0,9	1,6	1,1	1,6	1,7	1,5	1,2	1,5
Sygd. i nervesystem og sanseorganer	7,5	7,6	5,2	4,2	4,1	4,7	4,8	5,3	6,3
Sygd. i kredsløbsorganer	-	0,8	1,9	3,9	7,0	14,2	18,5	21,2	21,4
Sygd. i åndedrætsorganer	25,1	15,5	9,0	6,9	5,6	5,1	6,2	8,2	8,7
Sygd. i fordøjelsesorganer	8,6	8,6	9,2	12,6	12,5	13,1	11,6	11,2	9,7
Sygd. i urin- og kønsorganer	3,5	4,8	9,1	13,0	13,5	9,6	7,5	6,1	4,5
Sygd. i hud og underhud	3,1	2,7	4,2	3,2	2,5	1,5	1,2	1,1	1,1
Sygd. i knogler, bevægelsessystem og bindevæv	0,8	2,9	4,9	7,0	10,8	10,1	9,4	7,6	6,4
Medfødte misdannelser	5,1	5,7	1,2	0,6	0,8	0,5	0,2	0,1	0,0
Visse årsager til sygdomme i perinatalperioden	-	0,2	0,1	0,1	0,2	-	-	0,0	0,0
Symptomer og mangelfuldt definerede tilstande	18,8	17,5	21,9	20,9	15,6	13,5	12,4	10,0	9,6
Traumer, forgiftn. og anden voldelig legemsbeskadigelse	12,5	21,2	21,7	14,6	11,7	9,9	8,3	8,1	13,3
Øvrige i alt									
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Infektions- og parasitære sygdomme	10,6	5,4	4,5	3,4	2,3	1,8	1,5	1,5	1,9
Svulster	1,0	2,0	2,1	4,3	7,5	12,0	13,5	14,2	10,1
Ernærings- og stofskiftesygdomme	0,7	1,4	1,9	2,4	2,8	3,0	3,0	2,8	3,3
Sygd. i blod og bloddannende organer	0,6	0,8	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	1,0	1,9
Psykiske lidelser	0,4	1,3	2,5	1,7	3,0	2,4	1,4	1,0	1,3
Sygd. i nervesystem og sanseorganer	7,2	8,2	3,8	4,1	4,7	4,8	4,5	4,6	5,8
Sygd. i kredsløbsorganer	0,2	0,6	1,8	3,7	7,5	12,7	19,2	21,9	21,7
Sygd. i åndedrætsorganer	34,3	16,4	10,0	6,8	5,1	4,4	7,1	9,5	9,2
Sygd. i fordøjelsesorganer	5,5	9,7	9,6	11,5	12,6	12,7	12,2	11,0	10,6
Sygd. i urin- og kønsorganer	2,5	5,0	7,7	12,5	11,3	9,9	6,7	6,3	5,3
Sygd. i hud og underhud	1,8	1,7	3,3	3,2	2,5	1,7	1,3	0,9	0,9
Sygd. i knogler, bevægelsessystem og bindevæv	1,4	3,3	6,7	8,6	10,7	10,2	9,2	7,6	5,6
Medfødte misdannelser	4,2	6,1	2,0	1,2	0,7	0,4	0,3	0,1	0,0
Visse årsager til sygdomme i perinatalperioden	1,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Symptomer og mangelfuldt definerede tilstande	19,1	16,9	16,3	15,7	12,5	11,3	10,2	9,6	9,5
Traumer, forgiftn. og anden voldelig legemsbeskadigelse	9,4	21,1	27,3	20,3	16,3	11,9	9,1	8,1	12,9

Anm. Ved læsning af tabellen skal man være opmærksom på, at en person der indlægges for samme diagnose flere gange i løbet af et år, kun tæller med én gang. Hvis samme

person indlægges flere gange for forskellige diagnoser i løbet af perioden, tæller personen med for alle disse diagnoser.

Bilagstabel 9.c.

**Gennemsnitlig antal sygesikringsydelse pr. modtager fordelt
på herkomst, køn og oprindelsesland**

	Indvandrere			Efterkommere			I alt		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
I alt	14	22	19	11	19	15	14	22	18
Mere udv. lande	15	23	19	12	21	17	14	23	19
Mindre udv. lande	14	22	18	8	15	12	14	21	17
EU-lande	15	24	20	12	22	17	15	24	20
Storbritannien	13	22	17	12	21	17	13	22	17
Sverige	16	24	21	14	26	20	15	24	21
Tyskland	16	25	21	12	20	16	15	25	21
Øvrige Europa	14	22	18	10	18	14	13	22	18
Jugoslavien (tidl.)	13	19	16	9	16	13	12	19	16
Norge	16	24	21	12	22	17	16	24	21
Polen	17	23	21	11	19	15	16	23	20
Tyrkiet	13	22	17	7	14	11	13	21	17
Afrika	13	22	17	8	15	12	13	21	17
Somalia	12	23	17	10	16	14	12	23	17
Nordamerika	16	24	20	18	25	21	16	24	20
Syd- og M.amerika	14	23	20	14	18	16	14	23	20
Asien	14	21	18	9	15	12	14	21	17
Irak	15	24	19	7	16	14	15	24	19
Iran	14	25	18	15	17	16	14	25	18
Libanon	15	25	20	9	32	15	15	25	20
Pakistan	16	25	20	9	14	12	15	23	19
Vietnam	9	14	12	12	15	14	9	14	12
Oceanien	10	21	15	14	20	17	11	21	15
Uoplyst og statsløse	19	27	22	9	18	13	18	26	22

Anm. For Øvrige (svarende til Danmark) er tallene 14 for mænd, 22 for kvinder og samlet 19.

Litteraturliste

Bedre statistik om flygtninge og indvandrere - redegørelse fra arbejdsgruppen til forbedring af statistikken over flygtninge og indvandrere (Betænkning nr. 1214, marts 1991).

Indvandrere og deres efterkommere i Danmark (Statistiske undersøgelser nr. 43, Danmarks Statistik 1991).

Dansk branchekode 1993, 2. udgave 1996

SOCIO - Danmarks Statistiks Socioøkonomiske Klassifikation, Danmarks Statistik, 1. udgave 1997, februar 1997.

Arbejdsløsheden 4. kvartal 1997 samt året 1997, Arbejdsmarked 1998:3 (Statistiske Efterretninger).

Registerbaseret arbejdsstyrkestatistik 1. januar 1997, Arbejdsmarked 1998:21 (Statistiske Efterretninger).

Udenlandske statsborgeres tilknytning til arbejdsmarkedet 1. januar 1997, Arbejdsmarked 1998:22 (Statistiske Efterretninger).

Indvandrere og efterkommere i Danmark - mulige udviklingsforløb frem til år 2020, Befolkning og valg 1997:16 (Statistiske Efterretninger).

Udenlandske statsborgere, personer født i udlandet samt indvandrere og efterkommere pr. 1. januar 1998. Udenlandske vandring 1997, Befolkning og valg 1998:5 (Statistiske Efterretninger).

Husstands- og familiestatistik 1. januar 1998, Befolkning og valg 1998:12 (Statistiske Efterretninger).

Boligtællingen 1. januar 1998, Befolkning og valg 1998:18 (Statistiske Efterretninger).

Sygesikringsstatistik 1996, Social sikring og retsvæsen 1997:17 (Statistiske Efterretninger).

Sygehusbenyttelse 1996, Social sikring og retsvæsen 1998:14 (Statistiske Efterretninger).

Sammenhængende socialstatistik 1996, Social sikring og retsvæsen 1998:17 (Statistiske Efterretninger).

Elever ved de erhvervsfaglige uddannelser 1. oktober 1995 - 30 september 1996, Uddannelse og kultur 1997:9 (Statistiske Efterretninger).

Kursister ved almen voksenuddannelse og hf-enkeltfag mv. 1996-1997, Uddannelse og kultur 1998:2 (Statistiske Efterretninger).

Elever i grundskolen, gymnasiet og hf-/studenterkurser 1. september 1996 - 1. september 1997, Uddannelse og kultur 1998:5 (Statistiske Efterretninger).

Studerende på mellemlange og lange videregående uddannelser 1. oktober 1996 - 30 september 1997, Uddannelse og kultur 1998:7 (Statistiske Efterretninger).

Elever ved de korte videregående uddannelser 1. oktober 1996 - 30. september 1997, Uddannelse og kultur 1998:11 (Statistiske Efterretninger).

Kriminalitet og national oprindelse 1995, Nyt fra Danmarks Statistik, 1998 nr. 28.

Kriminalitet og national oprindelse 1995, Social sikring og retsvæsen 1998:2 (Statistiske Efterretninger).

World Population Prospects, UN Population Division, New York, 1994.

Stikordsregister	Side
AF-aktivering.....	88, 121
Alment gymnasium.....	65
Arbejdsindkomst.....	81
Arbejdsløshed.....	56, 119
Arbejdsløshedsdagpenge.....	88, 121
Arbejdsmarked.....	119
Arbejdsstyrken.....	119
Asylansøgere.....	10
Barseldagpenge.....	88, 121
Beskæftigede.....	52, 61, 64, 119
Boligforhold.....	39
Brancher.....	55
Bruttoindkomst.....	75
Børn.....	36
Børnefamilie.....	32
Demografi.....	113
Diagnoser.....	99, 123
Disponibel indkomst.....	81
Døde.....	27
Efterkommere.....	11
Efterløn.....	88, 121
Ejerforhold.....	39, 40
Erhvervsfaglig uddannelse.....	62
Erhvervsfrekvens.....	119
Familieindkomst.....	79
Familier.....	31, 32
Fertilitet.....	18
Folkepension.....	88, 121
Fremskrivning.....	29
Færdselslov.....	106
Fødested.....	11, 12, 111
Førtidspension.....	88, 121
Geografisk fordeling.....	26
Grundskole.....	62, 65
Husstande.....	31, 39
I arbejdsstyrken.....	50
Indkomst.....	73
Indkomsterstøttende ydelser.....	85, 121
Indlæggelseshyppigheder.....	93
Indvandrede.....	27
Indvandrere.....	11
Indvandrerfamilie.....	33
Indvandrerhusstand.....	31
Irak.....	19, 28, 60, 65, 66, 68, 78, 90
Iran.....	17, 19, 28, 60, 65, 66, 68, 78, 90
Jugoslavien (tidl.).....	17, 18, 28, 60, 65, 66, 68, 78, 79, 90
Kapitalindkomst.....	75

Kommunal aktivering	88, 121
Kommuner	22, 23, 24, 25, 115
Kontanthjælp	88, 121
Kriminalitet.....	105
Lang videregående uddannelse	70
Ledige	64
Ledighed	56
Lejerforhold	40
Libanon	19, 28, 60, 65, 66, 68, 78, 90
Lægehjælp	103
Lønindkomst	74, 75
Mellemlang videregående uddannelse	69
Mere udviklede lande	14
Midlertidig ydelse	87, 121
Mindre udviklede lande	14
Norge	28, 60, 68, 78, 79, 90
Opholdstid	26, 28, 54
Oprindelsesland	15
Orlovsydelse	88, 121
Overførselsindkomst	75, 81
Overgangsydelse	88, 121
Pakistan	19, 28, 60, 65, 66, 68, 78, 79, 90
Personindkomst	73, 75
Polen	28, 60, 65, 66, 68, 78, 90
Revalidering	88, 121
Selvstændige	55
Socioøkonomisk status	76
Somalia	19, 28, 60, 68, 78, 79, 90
Sri Lanka	17, 65, 66
Statsborgerskab	10, 12, 111
Storbritannien	28, 60, 78, 79, 90
Straffelov	106
Sundhed	93, 122
Sverige	28, 60, 68, 78, 79, 90
Sygedagpenge	88, 121
Sygehusbenyttelse	93, 122
Sygesikringsydelse	99, 124
Særlove	106
Tyrkiet	18, 28, 60, 65, 66, 68, 78, 79, 90
Tyskland	28, 60, 68, 78, 79, 90
Uddannelse	61
Uden for arbejdsstyrken	50, 53
Udvandrede	27
Urbanisering	108
Varig ydelse	87, 121
Videregående uddannelse	63, 67
Vietnam	19, 28, 60, 65, 66, 68, 78, 90
Virksomhedsindkomst	75
Øvrige	11